

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 16 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A szerencse forgandó.

Budapest, június 20.

A nemzeti munkapárt tegnap megalakult és glóriát festett a nemzet homloka köré, mert verdiktjével a pártnak abszolút többséget adott. Rendben van. Az is bolond, aki mást várt a nemzeti munkapárttól. Aki a pört megnyerte, nem szokta az ítélőbíró igazságosságát kétségbevonni s a nemzeti munkapárt természetesen úgy találja, hogy az ítélő nemzet igazságos, sőt tárgyilagossá volt. Hiszen az ő javára döntött. Hiszen a nemzeti munkapártot nemcsak többséggel ajándékozta meg, de az ellenzékét szinte megtizedelte. Ezt bizony illetékesen megköszönni és illetékesen felülről úgy beállítani, hogy nem volt véletlen, nem volt jogosulatlan kedvezés, hanem volt és marad szintiszta igazságosság.

S hogy a pörnyertes nemzeti munkapárt nem tartotta szükségesnek a verdikt gyanus mellékjelenségeit, a hatalmi pressziót, a lélekvasárt, az országos ostromállapotot körülményesebben kiszínezni: ezt is természetesen illeik találni. Mért beszéljen az új többség olyasmiről, amivel nem lehet dicsekedni s amit az ellenzék úgyis elég sokszor fog a szemére vetni? Nevezhetnők ezt figyelmes munkamegosztásnak is a nemzeti munkapárt részéről, mert a hirtelen nőtt többség csak azt dicsérte

keletkezésében, amit más nem fog dicsérni helyette, ellenben nem vette el az ellenzék kenyerét és ráhagyta, hogy szidja a letört kisebbség a nemzetet is, a verdiktet is. Így mindenki jogához jut: a többség dicséri a bírót, aki neki adott igazat, a kisebbség szidja a többséget, mely a nemzetet verdiktjében terrorizálta s a nemzet megnyughatik abban, hogy az új képviselők közül többen dicsérik, mint amennyien ócsárolják.

Ismételjük tehát: bolond, aki mást várt a nemzeti munkapárt alakulásától, mint ami de facto megtörtént. De viszont azt is megmondhatjuk, hogy a munkapárt is csak játszaná a naivat, ha azt akarná elhíttetni, hogy nem sejtí és nem tudja a legázolt ellenzék szándékait. Ugyanaz a maxima, mely azt mondja, hogy a pörnyertes sohasem vonja kétségbe a verdikt igazságosságát, azt is mondja, hogy viszont a pörvesztés sohasem fog megnyugodni az ítéletben. Amilyen természetesen találjuk mi, hogy a nemzeti munkapárt glóriába vonja az „igazságosan ítélkező” nemzetet, olyan természetesen kell a munkapártnak tartania, hogy az ellenzék szenvedélyes buzgalommal gyűjti a bizonyítékokat, melyek az ítélkező nemzet illetéktelen befolyásolását, a választók terrorizálását, az adminisztráció büneit, a szuronyok riasztó szerepét s az arany lélekmasító jelenségeit

igazolják. Az a többség, mely látható politikai okok híján, váratlanul és meglepetésszerűen nőtt ki máról-holnapra, józanul nem csodálkozhatik azon, ha az előző többség nem hajlandó csodákban hinni s a bősorkányos eredmény mögött rámutat a titkos mesterkedésekre, a gyanus játékokra s a bűnös visszaélésekre, melyek az ő romlását okozták.

Mikor tehát a munkapárt tegnapi alakulása rendjén a nemzet dicsőítésén gázolásáról is csevegtek: ez vagy az elbizakodottság gögje, vagy a Bécsből óhajtott szolgálai készség tulhajtása. Az obstrukció eltiprásáról legalább is korai volt már tegnap beszélni. Először azért, mert nem jó az ördögöt a falra festeni. Másodszor és különösen pedig azért, mert nem minden ellenzéki harczmondható obstrukciónak s aki az ellenzéken keresztül akar gázolni, azt a nemzeti erőt fujja el, mely a magyar kormányoknak Ausztriával szemben legalább becsületes nemzeti kompromisszumokat segített elérni. A nemzet legtökösabb óhajtaait mindig a kisebbségek érzik és értik meg leg hamarabb s a régi többségeknek is éppen az volt eredendő büne, hogy sohasem figyelték eléggé az ellenzékét, mely, mint a barometer, legbiztosabban mutatja előre, hogy milyen időjárásra illeik készülni. A Tisza Kálmán többsége, a Bánffy Dezső többsége és a Tisza István több-

Válasz.

Írta: Hevesi József.

(Utánnyomás tőrs.)

I.

Mikolay Árpád levele Pétery Olgához.
Olgám!

Nem várt reám csalódás tegnap este a Varjassyék családi estélyén.

Előre tudtam, hogy te nem fogsz ott megjelenni.

Előre tudtam, hogy az utolsó pillanatban „lemondjátok majd az estélyt.” Hiszen ebben már olyan nagy gyakorlatotok van.

De azért mégis elmentem, — noha nálam nélkül olyan üres és semmitmondó nekem ez az egész társaság — elmentem, nehogy elmulasztásuk egyetlen találkozását is veled, ha netalán tán mégis eljöttetek volna.

Persze, hogy nem jöttetek. Mint ahogy nem jelentek meg többet egyetlenegy helyen sem, ahova én is hivatalos vagyok. Mert apád nem akarja, hogy mi találkozzunk.

Hogy milyen unalmas, üres, tartalom nélkül való, ásitással ékes volt nekem az a családi estély — te nélküled: talán fölösleges elmondanom. Bántott minden és a lelkemet szinte fizikai fájdalmak gyötörték.

A vidámságuk bosszantott, a jókedvük ingerelt, a nevetésük izgatott és szellemeskedésük szinte beteggő tett. Olyan kiállhatatlan atmoszférában éreztem magamat.

Pedig hát igazán véve nem is bennük volt a hiba. Hanem tisztán és kizárólag én bennem.

Sehogy sem tudtam magamat beleélni ebbe a keretbe, melyből a legszebb kép hiányzott. Te, édes Olgiezám.

Csakugy ödöngtem a zibongó nagy társaságban, — untam mindent és mindenkit.

Végre a háziasszony fogott el.

Igazán kedves és nagyon szeretetreméltó volt velem. Látszott rajta — én legalább úgy véltem — hogy egészen velem érez.

Maga mellé ültetett és minden kertelés nélkül a lelki állapotomra tért át:

— Magával érzek. Mikolay, — és azért merek a maga legsajátabb ügyével foglalkozni. Olgát nem hozták el, az én estélyemre, mert nem akarják, hogy magával itt találkozzák. De azért ne legyen rosszkedvű. Mindenki tudja, hogy Olga szereti magát. És hogy a szülők nagyralátók. Már pedig mégis csak az a fő, hogy maguk megértsék egymást. A szülők akarata — akárki mit mond, — másodrendű kérdés. Meg kell törnie ennek az akadékoskodásnak a maguk tiszta érzésén.

— De, kérem, asszonyom, —

— Ne szakítson félbe, kérem, — csak hadd mondok el önnek mindent. Ha kissé fájni is fog magának a valóság tudata és ha fejbe is kólintom most Olga apjának súlyos szavaival. De, azt hiszem, mégis csak jobb, ha megtudja a tiszta valóságot.

— Hallgatom önt, asszonyom.

— Ma délután itt volt nálam az öreg Pétery és tisztán és őszintén bevallotta, hogy maga miatt nem jönnek el ma este hozzám. Szeretnének itt lenni, de magáról, Mikolay, és Olgáról már olyan sokat beszélnek a társaságban, hogy nekik most már kerülni kell ezt a találkozást. Én aztán tapogatózni kezdtem. Tudni szerettem volna, — hiába, mi nők már csak kíváncsiak vagyunk szerelmi dolgokba! — tapogatózni kezdtem az öregnél. Azt mondtam neki, hogy nem értem, mire való ez a nagy okvetetlenkedés? Az a Mikolay — mondván — derék, jóra való, fiatal ember, van pozíciója, előkelő társadalmi állása, esimes fiu, kitűnő hírnévnek örvend, kifogástalan a jelleme...

— Köszönöm, asszonyom, —

— Várjon csak, várjon csak! — Igen, kifogástalan a jelleme, senkisé tud rá semmi rosszat, mindenki szereti... Hát igaz, hogy nincs vagyona, magának pedig sok pénze van, Pétery, de hát, ha egyszer a leánya szereti — és kérdezze meg magától, Olgától, hogy szereti-e? — és ha a fiatal ember is szereti — — — Itt aztán nem engedte folytatni. Kijelentette, hogy neki a leányával egészen más tervei vannak. Az ő leánya egészen másképpen van nevelve, mintsem, hogy egy szegény ember mellett, esetleg nélkülözön, — mert már az is nélkülözés, ha nem lesz meg neki az az életmódja, amiben eddig része volt. — Aztán meg, ami a szerelmet illeti, hát az lárfári. Az ő leánya egy fiatal csaci — (ez te vagy, Olgie-

sége is ebben az eredendő bűnben hullott szét. S a nemzeti munkapárt, kedvezőbbre fordulván reá nézve az időjárás, már megint az ellenzék legázolását emlegeti, a bolond gazdát követi, aki — kisütvén a nap — összetörte a barometert, hogy ne mutathasson megint rossz időt.

Nekünk úgy rémlik: azon a tegnapi alakuláson az volt a helyzet magaslatán leginkább, aki az új többségnek a szerencse forgandóságáról prédikált. A nemzeti munkapárt, mely a politikai lélek-vándorlás előző fázisában szabad-elpártnak neveztetett, a saját testén tapasztalhatta ki, hogy a szerencse forgandó. Ma fel, holnap alá. S ha a szabadelpártból lett munkapárt csak ott akarja folytatni az öt esztendővel ez előtt félbeszakított mondatot, ahol a felháborodott nemzet betömté a száját, akkor meg fogja érni hamarosan, hogy a kerék ismét alá forog. Göggel, eltiprással s a többségi jogok bálványá avatásával a szerencsekocsi kerekét nem lehet alátámasztani. Az ellenzék ellen való irtó hadjárat nem életbiztosítás a többség számára. A szerencse forgandó. A nemzeti munkapárt születése pillanatában kezdi a saját sírját ásni, ha az első pillanatban is már az ellenzék keze-lábának megkötéséről beszél. A szerencse forgandó. S az az egyetlen óvatos prédikátor, aki a munkapárti mámor-órán a szerencse forgandóságát választotta témául prédikációjához, azt is megmondhatta volna mámoros közönségének, hogy a politikai tizparancsolat legelhangoltabb, de legtanulságosabb pontja ez: „Tiszteld ellenzékedet, hogy hosszú életű lehess a hatalomban.” Ha pedig a munkapárt nem veszi megfontolásába ezt a parancsot, hanem gögös elbizakodottsággal vétkezik és gázol tovább: lefordul Fortuna szekeréről. Mert nem ült rajta okosan. Mert nem tanulta meg, hogy a szerencse forgandó.

czám!) — majd másképp gondol egy dúsgazdag férj oldalán. A maga szerelméről pedig ő nem akar nyilatkozni. Ambár nagyon közel áll a feltevés, hogy Olga nagy vagyona kitünő melegágya volt az ön érzéseinek...

Nem bírtam ki tovább.

A háziasszony még beszélt, beszélt. Hogy hát így, meg úgy, megmondta ő azonnal Péternek, engem a vagyon nem érdekel. Meg aztán biztatni akart, hogy hát ne törődjem én semmivel, ha te, Olgám, szeretsz, — akkor hiába itt minden...

De én alig hallgattam a beszédét.

A düh forrott bennem. Minden nemes érzésem föllázadt. Hát csakugyan gazság jár a szegénység nyomában? — Hát gaz, számító, érdekvadász, hitvány ember vagyok én azért, mert téged szeretlek?... Az ok, hogy az apád szerint én téged nem is szeretlek. Én a vagyonodat szeretem, a pénzedet, a hozományodat, az aranyaidat...

Ilyen hitvány, nyomorult, jellemtelen fráter vagyok én.

Már tudniillik az apád szerint.

Hát rohantam haza az estélyről és a havas éjszakában kóboroltam végig az utcákon és a lelkemben vitustáncot járt az elkeseredés.

Tudom, tudom, drága, jó Oliczám, hogy igaz, őszinte, tiszta, fehér lelkednek ártatlan, ideális érzésével vagy hozzám. Meg vagyok győződve arról is, hogy te bízol bennem, és nem tartasz piszkos érdekekre kaphatónak,

A horvátországi magyar iskolaügy

Budapest, június 20.

A horvátországi magyar iskolák ügye egyik legkényesebb pontja annak a megmérgezett vitaanyagának, amelyen a magyar-horvát egyetértés mindegyre felborul. Jó horvát testvéreink a legszívósabb kitartással küzdenek a horvátországi magyar iskolák és minden ellen, ami ezekkel az iskolákkal összefüggésben áll. Közoktatásügyi autonómiajukban a nyelvükben érzik megtámadtatva magukat valahányszor ezekről a magyar iskolákról van szó és nemzetiségi elvakultságukban, magyargyűlöletükben nem veszik észre, hogy ők Horvátországban az iskolák szabadsága tekintetében sokkal kegyetlenebbül nyomják el a magyart, akitől pedig ők a nagy hazában, teljes nemzetiségi egyenjóságát követelnek, — mint Magyarországon a magyar a többi idegen nyelvű nemzetiségeket.

Most, az iskolaév végén, hogy a horvátországi magyar iskolák beszámoló értesítői előttünk fekszenek, megdöbbentő adatait látjuk annak a nyers brutalitásnak, amelyet a horvát hatóságok a magyar iskolák szaporítása ellen és horvátországi magyar véreink elhorvátosítása érdekében kifejtenek. Holott tudvalevő, hogy a horvátországi magyar iskoláknak a horvátokkal szemben semmi agresszív és hódítási céljuk nincsen, hanem egyedüli kimondott céljuk a védelem: a Horvátországban élő és odaszakadt magyar véreinknek magyarságukban való megtartása, konzerválása.

Horvát vagy szerb anyanyelvű gyermekeket ezekben az iskolákba nem vesznek fel, az iskolák fentartásához nem kérik a horvát kormány anyagi támogatását, az iskolákban a horvát nyelvet, mint kötelező önálló tantárgyat mindenütt tanítják és az iskolák felletes hatósága buzgón örökődik azon, hogy tanítói a horvát nyelvből képesítő vizsgát tegyenek és a horvát nyelvből a tanulókkal

és érzed, hogy a lelkem minden nemes érzésével szeretlek...

Ez az egyetlen vigasztaló, megnyugtató momentuma van az én szörnyű helyzetemnek.

Mert én az apád kijelentése után többé nem közeledhetem hozzád. És nem kívánhatom tőled — sőt meg kellene tiltanom, — hogy apád szívét felém hajlitsd. Én nem akarok egy pillanatra sem a ti gazdag, dolyfős családokba, mint parti-vadász betolakodni.

Vagy be tudom majd bizonyítani a szüleidnek azt, amiben te nem kétkezel, hogy engem tiszta és őnzetlen érzés, mély és magasztos szerelem fűz hozzád... vagy pedig várni fogok addig, amíg erről az apád, — aki, úgy látszik, nem szíveket, hanem takarékpénztári könyveket akar összeházasítani, — személyesen fog meggyőződni.

De én képeddel a szívemben és soha ki nem alvó szerelmemmel kitérek az utadból és nem akadályozom meg szüleidet abban, hogy téged vásárra vigyenek.

Nyugodtan eszelekszem ezt. Mert bízom a szerelmedben, tiszta, angyali lelkednek nagy érzésében, abban a szent lángban, melyben mi összeforrottunk.

Hát nincs tizenhét házam, mint az apádnak. Csak egy kis viskóm. De ebben mi boldogan meghúzódhatnánk. És van becsületes törekvésem, hogy két kezem munkájával eltartsalak és boldoggá tegyek.

Nem, nem, én nem fogok szüleid útjába állani. Nem is közeledem többé apádhoz, aki

legalább is olyan eredményt mutassanak fel, mint a horvát tannyelvű iskolák. Így kívánja ezt a horvátországi iskolatörvény.

Hol van tehát itt az izgatás a horvát nyelv ellen? Nincs, bizony sehol sincs. Ellenben benne van az az óriási különbség, mely a nemzetiségi kérdésben a magyarországi iskolatörvény és a horvátországi között fennáll.

Magyarországon az idegen tannyelvű iskolák száma szinte megdöbbentően nagy és ezekben a magyar nyelvnek, mint kötelező tantárgynak a tanítása csak legutóbb, az Apponyi-féle iskolatörvénybe vétetett fel. S ezekben az iskolákban a magyar nyelv tanítása általában nem mintaszzerű. A felekezeti iskolafentartók helyenként a legképtelenebb fogásokkal hiúsítják meg a magyar nyelv szakszerű oktatását, nem hogy tanítóikat a magyar nyelv tökéletes elsajátítására ösztökélnek. És ezeknek a nemzetiségi iskoláknak a fentartásához a magyar állam a törvényben megállapított mértékben mégis hozzájárul, sőt tanítóinak fizetéskiegészítést is ad.

Magában véve már ez is oly óriási különbség, mint az ég és a föld. De ez még nem minden. Horvátországban csak magyar elemi iskolák vannak, magyar közpiskolák nincsenek. Ilyeneket a horvát kormány egyszerűen nem engedélyez, mert a magyar anyanyelvű tanulóifjúságnak magyar nyelven való továbbképzését minden áron meg akarja hiúsítani. Oly képtelen merénylet ez a magyarság ellen, amit csak az ugynevezett magyar hegemonia kifogyhatatlan béketürese tud elviselni akkor, amidőn Magyarországon a nemzetiségi törvény középiskolák, sőt szakiskolák felállíthatására is teljes jogot ad a nemzetiségeknek.

Nem érdemelne szót ez a körülmény, ha mindössze néhány magyar anyanyelvű tanuló továbbképzéséről volna szó, de igenis elnyomás és kulturbotrány akkor, amidőn a magyar anyanyelvű ifjak ezrei kényszerülnek a továbbképzést horvát tannyelvű középiskolákban folytatni. Mert, hogy végre valahára tisztán láthassunk ebben a kérdésben,

olyan rutul megvadt... Sőt, megvárom ezertul, hogy ő nekem teljes elégtételt szolgáltatson. Neki be kell látnia, hogy van e földi életben érdek nélkül való, szent, tiszta és nagy érzés is, hogy a szegénység nem gazság és nem aljas számítás, ha lelkünk a csillagok közé vágódik.

En az előzmények után nem léphetek többé hozzá, hogy — mint megállapodtunk — a kezdet megkérjem tőle. Ezek után el kell várnom, hogy majd ő jöjjön el én hozzám és nekem a te drága kezdetét följajánlja. Ugy-e ezzel tartozom a saját büszkeségemnek, ezzel tartozom neked, drága Oliczám, és tartozom a mi szerelmünknek? Tudom, hogy a te nemes, nagy szíved igazat ad majd nekem!

Inkább szenvedjünk, de a büszkeségünk fehér kocsagtollán mocskoknak nem szabad esnie.

Inkább belehalok, de meg nem alázodom.

Apádnak kell eljönnie én hozzám, az én büszke szegénységemhez, de úgy, mint Midas király, aki a Pactolus vizében vett fürdőt, hogy magáról minden aranyat lemoshasson.

Neki kell jóvá tennie a nagy sértést, amivel megbántott, a sok szenvedést, melyet nekem és neked okozott, és letörölni a sok könnyet, melyeket miatta csak ezután fogunk hullatni...

Drága, drága, Olgám, küzd meg értem, értünk, büszkeségemért, büszkeségünkért és jövődö boldogságunkért a szerelem nagy küzdelmét, hogy nyílt homlokossal, önértettel

meg kell ismernünk a horvátországi magyar iskolák összes erőit és számadatait. Ezek pedig az 1909—10. tanévről a következők:

Julián-egyesületi iskola volt: 39. Nyolczvankét tanítóval és 5371 tanulóval, akik közül 4569 magyar és 639 német anyanyelvű volt.

Máv. iskola volt: 12. Kilenczven tanítóval és 4244 tanulóval, akik közül magyar anyanyelvű volt 2955 és német 844.

Összesen tehát a lefolyt iskolaévben 51 magyar elemi iskola működött Horvátország területén 172 tanítóval és 9615 tanulóval, akik közül 7554 volt magyar anyanyelvű.

Ezekhez a számokhoz kétség nem fér és ezekből mindenki levonhatja magának azt az objektív tanulságot, hogy a társországokban a horvát hatóságok a legteljesebb kulturérőszakosságot követik el akkor, amikor a magyar nyelvű középiskola felállítását megakadályozzák. Mert megakadályozzák, ezt joggal elmondhatjuk.

Tudomásunk van ugyanis róla, hogy a Máv. már évek óta szünetlenül szorgalmazza a zágrábi és eszéki magyar tanítvány középiskolákat és eredménytelenül. Tudomásunk van arról is, hogy a Horvátországba helyezett Máv. alkalmazottak már szinte égnék a türelmetlenségtől ez iskolák megnyitása miatt, mert nem bírják azokat az óriási terheket, amelyeket a középiskolába járó gyermekek házonkívüli iskoláztatása okoz nekik. De tudomásunk van arról is, hogy e középiskolák felállításának költsége is együtt van már, hol késik tehát az engedély a megnyitásra?

Csak egy hatóságnál késhetik és ez a horvát kormány, amely a legutóbbi kormányváltásból, új erőt merít magának a horvátországi magyar iskolaügy visszaszorítására és letörésére. Csakhogy ebbe a harcba bele fog törni a horvát kormány bieszkája és mindazoké a politikuské, akik ebben neki támogatást nyújtanak. Mert ha a magyar iskolaügy visszaszorítása és a horvátországi magyar középiskola elpaktálása volt az ára

és diadalmasan nézhessünk majd mindenkinek a szemébe.

Most tehát isten veled, drága lelkem, búcsút veszek tőled. Egy ideig nem fogunk találkozni, szenvedni fogunk külön-külön és könyveket hullatni. De a szenvedésekből, a könyvekből fakad ki a boldogság lüngoló virága. Küzdj és bizva bizzál.

Árpád.

II.

Pétery Imre levele Mikolay Árpádhoz.

Tisztelt uram!

A gazdag emberek gazságával felbonttam azt a levelet, mely nem nekem, hanem a leányomnak küldött. És elolvastam. Szórol szóra elolvastam.

És nem habozok önnek bevallani, hogy nem mutattam meg a leányomnak, hanem elolvastam még egyszer, hogy meggyőződjem róla, milyen komisz ember vagyok én. Aztán elmentem Olgához és faggatni kezdtem, hogy mit tart ő magáról? és mikor elkezdett sírni és zokogni és a keblemre borult, hát én akkor azt mondtam neki, hogy én nem a sziveket, hanem a takarékpénztári könyveket szándékozom összeházasítani és mivelhogy azt hallottam, hogy annak a Mikolaynak olyan sok könyvecskéje van, hát hozzá szeretném átadni feleségül.

Ó aztán elkezdett nevetni, meg kacagni, meg esőkolni és bolondságokat beszélni. És váltig esküdzött, hogy magának nincs is olyan sok takarékpénztári könyvecskéje.

annak a kibékülésnek, amelyet a kormány kezdeményezett a horvát-szerb koalícióval, úgy ez ellen az egész magyar közvéleménynek pártkülönbség nélkül, csztatlanul és egysegesen kell tiltakoznia.

Ilyen békét mi jogosnak el nem ismerhetünk, mert ennek az ára horvátországi magyar testvéreink elvesztése volna. Ez pedig oly magas ár, hogy a magyar közvélemény inkább elveszti újra a horvát koalíció barátságát, mint csak egy cseppnyi vért is a mi vérünkben, csak egyetlenegy magyar iskolágyereket a magyar iskolából, csak egyetlenegy magyar iskolát is a horvátországi ötvenegyből, de legkevésbé pedig a horvátországi magyar iskolaügyet, amelynek vérbeli apostola mindenki, aki csak magyarnak született.

Budapest, június 20.

Varesanin magyar bárósága. A hivatalos lap vasárnapi száma jelenti: Ó császári és apostoli királyi felsége a következő legfelső kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

„Kedves Khuen-Héderváry gróf! Varesanin Marián gyalogsági tábornok, hadseregfelügyelőnek, a boszniai és hercegovinai országos kormány főnökének, valamint törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom.

Miről neveztettem a másolatban idezárt kéziratommal egyidejűleg értesitem.

Kelt Bécsben, 1910. évi június 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Khuen-Héderváry Károly gróf, s. k.“

Ez a kézirat megjavítása akar lenni a mult héten a budapesti, bécsi és szerajevói hivatalos lapokban megjelent ama néhány soros közleménynek, amelyben az uralkodó magyar miniszteri ellenjegyzés nélkül adományozta Varesaninnak a magyar báróságot. De ez a mostani korrekúra sem felel meg a törvényes közjogi formának, mert a kézirat a miniszterelnökhöz van intézve s nincs jelezve benne, hogy mely magyar miniszternek az előterjesztésére történt a rangemelés. Talán kapunk még egy harmadik, véglegesen helyesbitett „legfelső“ kéziratot.

Mandátum a bánnak. Az Eszék alsóvárosi kerület számos kiváló polgára elhatározta, hogy a kerület mandátumát, amely Kovacevics Vladi-

Vele tehát valamiképen tisztába hoztam volna a dolgot.

Azután lementem a tisztelendő urhoz és megkérdeztem tőle, hogy merre van az a Pactolus forrása, mert nagyon szeretnék benne megfürdeni.

Az öreg pap nagyot nézett és azt mondta, hogy a mythológiában — emlékszik — olvasott ugyan valamit erről a Pactolusról, de biz' ő nem tudja már merre van? És hogy jó-e az a köszvény ellen?

Eszerint hát bocsásson meg, tisztelt uram, ha nem moshatom le magamról összes aranyaimat és tizenhét házamat. Ha egyszer rem tudom, merre van az a Pactolus?

Azonban, mélyen megalázkodva az ön egyetlen viskója és szegénységének királyi büszkesége előtt nyomorult gazdagságom tudatában, alázatosan felajánlom önnek a leányom kezét. És kérem szépen, ne tessék minkeg kiköszarazni.

Mert szép, szép ugyan az a büszkeség, de azért ne tessék nagyon elbizakodottnak lenni a szegénységével. — akad még szegényebb is itt a mi határunkban és ha ön a leányom kezét visszautasítaná, majd találék én neki még szegényebb embert is, és pedig egy olyant, akinek még csak egy viskója sincs.

Ezt megmondtam Olgának is, aki azonban — nem hiába kis liba még! — egy cseppet sem ijedt meg a fenyegetésemről.

Várom ezek után büszke döntését és remélem szíves látogatását.

Pétery Imre.

mir dr. eddigi képviselő lemondása folytán megüresedett, a december közepén tartandó kiegészítő választáskor dr. Tomasics Miklós horvát bánnak ajánlja fel, skinek megválasztása, ha elfogadja a jelölést, bizonyosra vehető.

A Lloyd-klub föltámadása.

— Az első pártértekezlet. —

Mi lesz a trónbeszédben?

Budapest, június 20.

Az országgyűlési pártok közül elsőként vasárnap, a nemzeti munkapárt tartotta meg alakuló értekezletét. Nagyon sokan voltak s nagyon örültek egymásnak. Örültek a választási győzelemnek, örültek, hogy élnek, éljenezték Héderváry miniszterelnököt, gróf Csáky Albint, gróf Tisza Istvánt, aki atyja nyomdokaiba lépve miniszterelnökből közlegény — vezér lett, s éljenezték Perczel Dezsőt, akit a párt elnökévé választottak. Perczel boldogan, ragyogó arccal foglalt helyet a karosszékekben, amely mégis csak kellemesebb hely, mint amilyen egykor a képviselőház körülviharzott elnöki trónusa volt. Héderváry a legtöbb szót az obstrukciónak szentelte, s bizonyította, hogy a nemzet az obstrukció ellen és a 67-es alap fönntartása mellett döntött. Érdekes volt Tisza beszéde, aki ezuttal letett az agresszív tónusról és a szerencse forgandóságát juttatta a hivalkodók eszébe, s bizonyos konciliánsággal közeledett az ellenzéki pártok felé, amely hang az ő ajkáról szinte furcsán cseng.

Az ellenzéki pártok csak szerdán tartják meg alakuló értekezleteiket, amelyeken azonban parlamenti állásfoglalásukról még nem fognak határozni. Be akarják várni a trónbeszédet, s ennek a lényegéhez szabják viselkedésüket. A Lloyd-klubban azt hircszetik, hogy a trónbeszéd meglepetéseket fog tartalmazni, lesznek benne nemzeti engedmények is, s ezért nem adott a miniszterelnök vasárnap részletes kormányprogramot. A függetlenségi pártok azonban nem igen akarnak hitelt adni ezeknek a bejósolt engedményeknek, sőt azt hiszik, hogy a trónbeszéd jó anyagot fog szolgáltatni egy széleskörű föllirati vitához, amennyiben nem fogja kielégíteni a hozzá fűzött várakozást. Szombatig azonban a kritikát föl kell függeszteni, mert a király csak e napon fogja ünnepiesen megnyitni az országgyűlést.

A kormány megalakulása.

A nemzeti munkapárt országgyűlési tagjai vasárnap délután öt órakor tartották meg első értekezletüket a párt országos körének nagytermében. Már jóval az ülés előtt megérkezett gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, aki a tagok közé vegyült s élénken eltársalgott velük. Egymásután jelentek meg az édesanyja betegágyánál időző gróf Zichy János kivételével, a kabinet tagjai is s öt órára zsufolásig megtelt a nagyterem. Együtt volt a pártnak csaknem valamennyi képviselő tagja, sok förendházi tag is.

A megnyitó.

Néhány perccel öt óra után Neisidler Károly, Pozsony város II. kerületének képviselője, az értekezlet korelnöke, a miniszterelnökkel helyet foglalt az emelvényen; a miniszterelnököt s Neisidler korelnököt az együttlevő párttagok felállva, hosszantartó lelkes éljenzéssel fogadták. A korelnök az értekezletet a következő szavakkal nyitotta meg: — Tisztelt képviselőtársaim! Mint korelnökök a legszívesebben üdvözöllek valamennyiteket, akik ma itt az alakuló ülésen megjelentetek. Alakulásunkra szól a meghívó s az első szó ezért ő exzellenziájáé, a miniszterelnök uré.

A miniszterelnök.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök legelőször is köszönetet mondott mindazoknak, akik a pártot a fényes győzelemhez segítették, első-

sorban gróf Csáky Albinnak, aki legelőször csatlakozott a munkapárthoz és a párt végrehajtó bizottsági tagjainak s ezek között Perczel Dezsőnek és báró Fejérváry Imrének. Mint szónok legfőképpen gróf Tisza István járult hozzá a párt győzelméhez. (Hosszas éljenzés és taps.) De legnagyobb köszönet és tiszteletteljes hódolat illeti meg a nemzet zömét, amely bizalmával ajándékozta meg a pártot. (Élénk tetszés.)

— Itt első sorban azt a kérdést kell felvetnünk — mondotta Héderváry — hogy mi volt az oka annak, amiért a nemzetet választások útján meg kellett kérdezni arról, mi az akarata. Jól tudjuk, hogy a parlament munkássága az utolsó évtizedben nem egyszer bémult meg s az utolsó országgyűlést az obstrukciónak már csak a félelme is teljesen megakasztotta munkájában. A közvetlen kérdés tehát, amely a nemzethez intéztetett, az volt, hogy ezt az eljárást helyesli-e vagy sem. (Ugy van, ugy van!) A nemzet válasza világos és tiszta. (Igaz, ugy van!) Ez a válasz abban áll, hogy a nemzet nem akarja, nem kívánja, hogy ezt az eljárást tovább folytassák, mert a nemzet munkát kíván azoktól, akikre rábizza az ország sorsát, a nemzet ügyeinek intézését és így elítélvén az obstrukciót, végzett vele s azt hiszem, minden időre kimondotta, hogy mást vár a nemzet képviselőitől, munkásságot vár a parlamenttől. (Hosszantartó élénk helyeslés és taps.) Az egyik része tehát annak, amit a nemzet tőlünk vár, az, hogy megövjük az ilyen tendenciáktól a nemzet érdekét s munkásságra szorítsuk a parlamentet. (Ugy van!) De ugyanez alkalommal egy más utasítást is adott nekünk, különösen nekünk, akik az azelőtt való időben is intéztük már az ország sorsát s igyekeztünk ezzel az eljárással szemben megvédeni a nemzet igazát. Mi, akik egyuttal a hatvanhetes alapnak vagyunk igaz és meggyőződésteljes hívei, mi is megálthatjuk a magunk igazolását a nemzet feleletében, mert hiszen az obstrukció, ha viszanézünk annak kezdetére, tulajdonképpen arra volt irányozva, hogy ezt az alapot rendítse meg, az ez alapon folytatott törekvéseinket bénítsa meg s amikor most a nemzet nekünk adott igazat s meghazudtolta az obstrukciót, egyszersmind igazat adott a hatvanhét védőinek s a maga votumával szentesítette azt az alapot, amely már négy évtizeddel ezelőtt megkötött. (Igaz, ugy van! Élénk helyeslés.)

— Nagy misszió vár reánk, t. barátaim. (Ugy van! Ugy van!) Amilyen megtisztelő a nemzet bizalma, épp olyan súlyos a felelősség, amely reánk nehezedik. Meg vagyunk győződve róla, hogy amilyen hit és bizalom vezetett bennünket nehéz viszonyok között, mikor vállalkoztunk arra, hogy a nemzetet szolgáljuk becsületesen; épp olyan hiven fogjuk tudni kötelességünket is teljesíteni és megfelelni a nemzet várakozásának. Ehez pedig szükséges határozott, nyílt bevallása elveinknek, szükséges az egymás közötti kölcsönös összetartás. (Ugy van! Ugy van! Éljenzés és taps.) és szükséges a megbecsülése egymás véleményeinek. (Éljenzés.) És magam és társaim, kik e pillanatban úgy érezzük, hogy a gondviselésnek kegyelmei vagyunk abban a tekintetben, hogy e nehéz órákban a nemzet akaratának nyilvánulása a mi közvetítésünk mellett történhetett. (Élénk éljenzés.) Kettőzötten is érezzük a felelősség és a kötelességteljesítés súlyát. De éppen a nemzet parancsoló utasítása által vezettetve, nem lesz nehez határozottan és céltudatosan is dolgozni, mindig szem előtt tartva az ország ügyeinek elintézésében a törvényt és mindenkiel szemben az igazságot. Különösen úgy fogunk hivatásunknak megfelelni, ha a ti támogatástokra és barátságokra számíthatunk. Midőn ilyen nehéz körülmények között hozott össze bennünket a sors, azt hiszem, hogy ez már önmagában olyan kötelem fog közöttünk teremteni, amely már magában rejti mindannak a biztosítékát, ami ilyen nagy feladat teljesítéséhez föltétlenül szükséges. (Ugy van! Ugy van! Éljenzés és taps.)

Midőn én a magam és társaim nevében támogatástokat és barátságokat kérem, biztosítalak benneteket arról, hogy mindig nyílt és őszinte szóval fogunk hozzátok fordulni. (Éljenzés.) De kérjük tőletek is, hogy nyíltan és őszintén mondjátok el minden kívánságotokat és panaszokat és mi kötelességünknek fogjuk tartani annak megfelelni. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Tisza beszéde.

Gróf Tisza István szólalt fel ezután és a következőket mondta:

— Győztes csatából visszatérve tartja meg pártunk első értekezletét. És csak természetes, ha ennek a győzelemnek a felemelő hangulatában találkozunk az értekezleten. Nem a győzelmi mámor, az elbizakodottság veszedelmes lelkiállapotában. Én azt hiszem, mi sokkal jobban ismerjük a szerencse forgandóságát, sem hogy ne tudnánk, hogy a férfinak sem csüggedni, sem elbizakodni nem szabad soha. De igenis a hazafias öröm érzetével, a hazafias lelki megelégedés állapotában

jöhettünk össze; nem azért, mert nekünk mindnyájunknak egyénileg elégtételt szolgáltatott a nemzet, — ez mellékes — de azért, mert a nemzet mostani böles elhatározásával megnyitotta a teret az üdvös, hasznos, hazafias politikai irány sikeres szolgálatára, amelytől való eltérés kockáztatta a jövőt. Mi láttuk mindazokat a veszedelmeket, amelyek élénk tornyosultak a közelmúltban. Csak természetes, ha a megelégedés, az öröm és az isteni gondviselés iránti hála érzetével fogunk a munkához, amikor a nemzet végre lerakta a tartós, átgondolt magyar nemzeti politika alapjait és megadta annak előfeltételeit. (Élénk tetszés.) Nem újság a mi közéletünkben, de mégis bizonyos sajnálattal konstatálom, hogy a magyar ellenzéknek az a kiesinyes szokása, hogy minden választás után kétségbevonja a választás eredményének korrektségét, sajnálattal konstatálom, hogy e jelenséggel újból találkozunk. Halvégig nézünk a közelmúlt választási eseményein, valóban soha sem lehetett kevesebb alappal mondani, hogy ezek a visszaélések csak egyik párt részéről fordultak elő. Már korábban Justh Gyula, most pedig gróf Apponyi Albert is a választási visszaélések szokásos szövegei között igen értékes vallomást tett. Azt mondta korábban már Justh Gyula, ismétli most talán más tónusban — az már az egyéniségtől függ — Apponyi Albert tisztelt barátunk, hogy a választásoknál az intelligencia elfordult tőlük. Hát hiszen a magyar intelligencia, hála Istennek, tud vezetni, ha akar és látjuk és érezzük, hogy a magyar intelligencia ez alkalommal akart és tudott vezetni egész szellemi és erkölcsi erejének latbavetésével. A magyar intelligenciának az eltávoztatása a helyes utról és a megingása okozta az 1905-iki vereséget és a magyar intelligencia viszatérése a helyes útra okozta mindennekfelett a mostani sikert. (Élénk helyeslés.) A nemzet meghallgatta a mi kérésünket. Legnagyobb sajnálatomra azonban nem hallgattak meg a politika aktívabb tényezői közül sokan olyanok, akiket nézetem szerint nem választ el tőlünk semmi lényeges elvi különbség. És őszinte sajnálattal látom, hogy fenmaradnak ma is pártkeretek olyan idejüket mult közjogi program alapján, amelynek belső erkölcsi jogosultsága, politikai tartalma nincs. (Zajos tetszés.) Ez talán sajnálatos körülmény, de ezzel mint adott ténynyel számolni kell. De azért nem szabad nekünk lemondani arról a reményről, hogy a velünk egy pártban nem lévő komoly hazafias elemeknek közreműködését a mi nagy munkánkban nem fogjuk nélkülözni. Nem fogjuk nélkülözni esetleg ellenzéki oldalról, nem fogjuk nélkülözni egy nemes szempontok által vezetett megismertebb közéletnek vitele terén. (Helyeslés.) A jövőre nézve legfőbb feladatunk, hogy érjük el ismét azt, amit elértünk már egyszer a múltban és a nemzet könnyelmű elhatározással tett kockára, azt t. i. hogy Magyarország, mint döntő faktor szerepeljen a monarchia külpolitikájának irányításában és ennél fogva a magyar nemzet mint egyik értékes irányadó tényező szerepeljen az európai koncertben. (Zajos éljenzés és taps.) Arra, hogy ezt a célt elérjük, kitartó, következetes, fáradságot, lankadást, kishitiséget nem ismerő munkálkodásra van szükségünk. A közügynek odaadó, önzetlen szolgálata önként megteremtí a maga természetes gyümölcsét, törvényes gyermekét, az egymás megbecsülésén alapuló összetartást és bizalmat. (A miniszterelnök felé fordulva): Mélyen tisztelt barátunk és vezérünk! Ezt a bizalmat ajánljuk fel neked, neked ajánljuk fel, mert te megérdemled ezt a bizalmat, megérdemled, mert egész közéleti működésed tanúsága annak, hogy a közügynek, a nemzet nagy érdekeinek odaadó, hűség, ambíziót, kiesinyes egyéni szempontot nem ismerő hű szolgálója voltál, vagy és maradsz. (Perczelékig tartó zajos éljenzés és taps.) és megérdemled ezt a bizalmat, mert ez a győzelem a te győzelm. (Zajos éljenzés.) Talán az első voltál — mindenesetre nagyon kevesen voltak veled együtt — aki bizni mertél már a nemzetben, aki fel merted venni ezt a küzdelmet. A te érdemed, hogy felvettük ezt a küzdelmet, a te érdemed, hogy bekövetkezett ez a győzelem. (Zajos éljenzés és taps.) Mi bízunk benned és arra kérünk, hogy bizálj te is mibennünk. (Éljenzés.) Vezess bennünket és mi követni fogunk azzal a felemelő tudattal, hogy igaz férfiu vezet bennünket igaz ügy szolgálatára. (Hosszas éljenzés és taps.) Ilyen küzdelemben a siker, az Isten áldása nem maradhat el. (Hosszantartó éljenzés és taps.)

A többi szónok.

Láng Lajos, mint „a párt egyik legrégebbi tagja“ szólalt föl és magasztalta Tisza Kálmánnak azt a nagy érdemét, hogy a pártúságot politikai erőnyé tudta emelni.

Darvai Fülöp az új képviselők nevében mondott köszönetet a párt vezetőinek és kifejezésre juttatta az új emberek bizalmát.

A választások.

Ezután a miniszterelnök ajánlatára megválasztották a párt elnökévé Perczel Dezsőt. Perczel

rövid köszönő ezavai után megválasztották a párt alelnökéül Dániel Gábor, Thuróczy Vilmos és báró Vojnits István képviselőket, pártjegyzőül Beöthy Pál, gróf Bethlen József, Hámos Antal, ifj. Molnár Viktor, Nyegre László és Szász Károly képviselőket.

A végrehajtó-bizottság tagjaiul Beöthy Pál, Bornemissza Lajos, Bujanovich Gyula, Dániel Ernő báró, Darvai Fülöp, Heinecz Hugó, Herczeg Ferencz, Jónás Ödön, Kenedi Géza, Kiss Ernő, Lipsey Ádám, Lónyay Géza, Márkus József, Mándy Samu, Melezer Vilmos, Nyegre László, Pékár Gyula, Rónay Jenő, Sándor János, Sipeky Sándor, Székely György, Szentiványi Gyula, Szivák Imre, Sztójánovits Iván báró, Szuhányi Ferencz, Tallián Béla, Tellecsky Kristóf, Telegdy József, gróf Tisza Kálmán és Wickenburg Márk gróf képviselőket.

A kijelölő-bizottság tagjaiul: Angyal József, Beöthy László, Ciocán János, idős Erdélyi Sándor, Farkas Zoltán, Ghyllányi Imre báró, Gromont Dezső báró, Haydin Imre, Hegedüs Lóránt, Helmi Ferencz, Kabos Ferencz, Kammerer Ernő, Keglevich Gyula gróf, Láng Lajos, Lator Sándor, Maylaender Mihály, Miskolczy Imre, Nagy Ferencz, Náray Lajos, Neusiedler Károly, Oberth Károly, Papp Géza, Péchy Zsigmond, Plósz Sándor, Rosenbergy Gyula, Solymossy Lajos báró, Szulyovszky Gusztáv, Tisza István gróf, Zákó Milán és Zsiliuszky Mihály képviselőket választották meg.

Csáky üdvözlése.

Bejelentette ezután az elnök, hogy Csáky Albin gróf a mai értekezletet a következő: Szepesváraljáról küldött távirattal üdvözölte:

„Mint pártunk volt ideiglenes elnöke, azt mai végleges megalakulása alkalmából teljes szívvel üdvözölöm, bizton remélve, hogy hazafias működését fényes siker fogja koronázni. Csáky Albin gróf.“

Végezetül Huszár Károly indítványára a párt képviselőtagjai elhatározták, hogy egyenkint husz koronát átengednek napidíjaikból a krassószörény-megyei árvízkarosultaknak. Ezzel az értekezlet véget ért.

Perczel Dezső elnök a következő táviratot küldte Csáky Albin grófhhoz Szepesváraljáról:

„A nemzeti munkapárthoz tartozó országgyűlési képviselők mai alakuló értekezlete hátaléltan mond Nagyméltóságodnak köszönetet a párt eddigi szervezése körül kifejtett érdemű tevékenységéért és lelkes üdvözlését a legszívleesebben viszonozza. Perczel Dezső, pártelnök.“

Az első pártvacsera.

Vasárnap este az értekezlet után jöttek össze a nemzeti munkapárt tagjai az első pártvacserára. A társasvacserán közel kétszázán jelentek meg. Kluon-Héderváry gróf miniszterelnök jobbán gróf Tisza István, balján Perczel Dezső, a párt elnöke foglaltak helyet. Tiszától jobbra Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter, Perczel balján Lukács László pénzügyminiszter és így tovább. Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter, Székely Ferencz igazságügyminiszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter, Láng Lajos, Erdélyi Sándor, Jakabffy Imre, Kazy József, Rohonyi Gyula és Karacson Lajos államtitkárok, Tallián Béla és még a pártnak sok más előkelősége. A társas lakomán felköszöntöket nem mondtak, de körülbelül éjfélig együtt maradtak a legjobb hangulatban.

A pártok elhelyezkedése a Házban.

A pártoknak a képviselőház üléstermében való állandó elhelyezkedése tárgyában összehívott pártközi értekezlet ma délelőtt tizenegy órakor volt a képviselőház háznapvi hivatalában. Az elhelyezkedésre vonatkozólag előzetesen a háznapvi által tett intézkedéseket az ellenzék különböző árnyalatai kifogásolták, mert ezek folytán nem látták biztosítva a vezető férfiak szokásjog alapján szerzett helyeit. A különböző kívánalmak összeegyeztetésére hívta Zlinszky István háznapvi ma délelőtre a pártközi értekezletet össze, amelyen megjelentek a nemzeti munkapárt részéről Daniel Gábor és Vojnits István báró, a Kossuth-párt részéről Gál Sándor és Hammersberg László, a Justh-párt részéről Batthyány Tivadar gróf és Lovász Márton, a néppárt részéről hivatalosan kiküldve Molnár János és Szmercsányi György és azonfelül Rakovszky István, a horvátok részéről Pejacevich Tivadar gróf és Sipus Miklós, a pártönkivüli 48-asok részéről Polónyi Géza. A pártönkivüli 67-esek részéről Semsey László grófnak kellett volna megjelennie, azonban táviratilag értesítette a háznapvot, hogy nem jöhet el; Bolgár Ferencz, aki az értekezlet folyamán megjelent, kijelentette, hogy nincs megbízása az értekezleten való részvételre. A nemzeti párt nevében, akik szintén meg voltak hívva, senki sem jelent meg. Levél érkezett azonban, amelyben Pop C. István kéri az értekezletet, hogy a nemzeti párt elhelyezésénél méltányosságot alkalmazzanak. A demokraták részéről Vátszonyi Vilmos jelent meg.

Az értekezleten, amely egy óráig tartott, teljes megegyezés jött létre, az ülőhelyek az összes pártok megegyezésére jelöltettek meg.

— Mindenben megegyeztünk. Ez jó jel! — tréfálkozott *Lovász Márton*, amikor az értekezletet elhagyta.

A megegyezés eredménye a következő: A szélső baloldali első szegmentumot a *Justh-párt* foglalja el, ugyanabban az első sor szélső bal székét, a 8-as számot, a mostani háznyagnak, az új háznyag megválasztása után pedig *Apponyi Albert* grórnak, a szegmentum baloldali négy padját pedig *Lárom* ülőhely szélességben a *pártonkivüli 48-asoknak*, a szegmentum utolsó padjában pedig három helyet a gazdapártnak enged át. A szegmentum baloldali hátsó négy során kezdődik négy ülőhely szélességben a *Kossuth-párt* birodalma, amely innen átnyulik a második szegmentumra, ugyanabban, hogy ennek a második szegmentumnak baloldalán két ülőhelynyi szélességben a szegmentum majdnem egész hosszában helyet enged a *néppártnak*. A néppárt első sorának két ülőhelye *Rakovszky Istvánnak* és *Molnár Jánosnak* jutott. A harmadik szegmentum jobboldalán foglal helyet a szegmentum majdnem egész hosszában két ülőhely szélességben a *pártonkivüli 67-esek* csoportja. Ezeknek első sorában, *Rakovszky* mellett, *Száll Kálmán* és gróf *Andrássy Gyula*, második sorában *Darányi Ignác* és *Batthyány Lajos* gróf, harmadik sorában pedig *Andrássy Sándor* gróf és *Bolgár Ferencz* ülnék. A pártonkivüli 67-esek negyedik sorában ül a két demokráta. Ugyancsak a pártonkivüli 67-esek közé kerül *Bánffy Dezső* báró. A padsorok többi részét a nemzeti munkapárt foglalja el, ugyanabban, hogy a negyedik szegmentum felső balsarkán nyolcz helyet a *nemzetiségieknek*, az ötödik szegmentum közepén megfelelő helyeket a *horvátoknak* és a hatodik szegmentum közepén a *szászoknak* enged át. Az új elhelyezkedés egyik pikantériája, hogy *Kossuth Ferencz* *Justh Gyula* helyére került.

Az értekezlet folyamán felmerült a most pártonkivüli programmal megválasztott egyes képviselőknek, mint báró *Bánffy Dezsőnek* és *Polónyi Gézáknak* az a kívánsága, hogy régi ülőhelyeiket megtarthassák. Ezt az értekezlet elvi szempontokból és még azért sem méltányolhatta, mert így például *Bánffy* a nemzeti munkapártba, *Polónyi* pedig a néppártba került volna. Az első mező második sorának jobb szélén kapott *Polónyi* helyet. Felmerült azonkívül a horvátok részéről az a kívánság, hogy számukra két-három hely az eddiginél jobban biztosítható, hogy szónokaikat jobban hallhassák. Az értekezlet ennek a kívánságnak megvitatásába nem boosátkozott, mivel a nemzeti munkapárt kiküldött bizalmi férfai oda nyilatkoztak, hogy ennek a kívánságnak magában a nemzeti munkapártban fognak érvényt szerezni.

Az első ülések.

A képviselőház e hó 23-án tartja első ülését, amelyen a korelnök jelentést tesz arról, hogy az országgyűlés két háza e hó 25-ére a királyi várba meg van hívva a trónbeszéd meghallgatására. E hó 25-én a képviselőház tagjai összegyűlnek a képviselőházban és onnan testületileg a királyi várba mennek. A trónbeszéd meghallgatása után ismét a képviselőházban gyűlnek össze, ahol a trónbeszédet újból felolvassák és a korelnök javaslatot tesz a legközelebbi ülés napirendjére vonatkozólag, amely 27-én lesz. Ezen az ülésen történik a mandátumok benyújtása és az osztályok kisorsolása. Ezek szerint a képviselőház megalakulására körülbelül július elseje táján kerül a sor.

A korelnökséget, amint értesülünk, a Ház legöregebb tagja, a *Justh-párti* id. *Madarász József* vállalni fogja.

A képviselőház nagyirodája ma a következő jelentést küldte szét az első ülésre vonatkozóan:

A képviselőház

2010 évi június hó 23-án, csütörtökön d. e. 10 órákor

ülést

tart.

Tassy Károly,
a képviselőházi iroda főigazgatója.

Justh Gyula nyilatkozata.

Vasárnap *Oroszházán* járt *Justh Gyula*, hogy *Bikády Antal* dr., *Justh-párti* jelölt érdekében agítáljon. Beszédében többek közt ezeket mondta:

— Ha erős harezal fognak szemben állani, tudják meg, hogy azok nem merőnyelvek lesznek, hanem a jogos megtorlás jogos eszköze, a választásoknál használt hitvány és beestelen eszközök ellen. Mindenki el fogja érni bünhődését azokért a büntényekért, amelyeket a parlamentarizmus, a népjogok ellen elkövetett. Kell, hogy elérjék bünhődésüket azok, akik hónapokon át belegázoltak a

törvénybe, a polgárok lelkiismereti szabadságába és törvénytelen eszközökkel, vesztegetések útján toborozták össze a többséget. Hiszen irtoztató az, amit a mostani választások alkalmával elkövettek. Akkor törvénytelenül, oly mértékű visszaélésekkel állottunk szemben, hogy még azon lehet esodálkozni, hogy ennyien is be tudtunk jutni. Elszorul az ember lelke, látva ennek a tatárországnak Magyarországra való szabadítását. Olyan volt ez, mint egy igazi tatáruladás, minél nagyobb erőszakkal küzdenek ellenük, annál inkább fölemelt fővel, becsületesen, de végsőig menő elszánt-sággal, egész az utolsó leheltünkig kell küzdellembe mennünk a lélekvasárló, a nemzeti ügy árulói ellen. Elkévdelenedésre, félrevonulásra nincs okunk, hanem minden erőnkkel azon kell lennünk, hogy a jövőben a nemzet közvéleményének meghamisítását, a vesztegetés, etetés-itatás és hivatalos presszió eredményes igénybevételét egyszer és mindenkorra lehetetlenül tegyük. Ezt csak úgy tudjuk elérni, ha az általános, egyenlő és titkos szavazati jog haladéktalan törvénybeiktatásával az alkotmány sáncaiba a nép millióit visszük, mert csak ez erős és biztos oszlopa a magyar állam főmardásának. Követeljük a fokozatos adórendszer a földadónál is, valamint a szolgálati pragmatika mielőbbi törvénybeiktatását. A mostani küzdelemben a függetlenségieknek vállatve kell rúködniök.

A beszédet nagy tetszéssel fogadták.

A horvátok állásfoglalása.

Zágrábból jelentik: A szerb-horvát koalíció végrehajtóbizottsága tegnap folytatta tanácskozásait és azokat befejezte. A kormány részéről *Chavrak Levin* és *Amrus Milán* osztályfőnökök voltak jelen. Az ülés délelőtt tíz órakor kezdődött. Legelőbb a tárgyalások alapjául szolgáló elabórátumot olvasták fel. Ez az elabórátum kiterjed a horvátok valamennyi kívánságára és követelésére és munkaprogramjára lesz a horvát országgyűlés többségének autonóm ügyekben, valamint a magyar országgyűlésbe küldött képviselőknek a közös ügyekben. Mindenekelőtt hosszabb vita volt afelől, vajjon ezt az elabórátumot memorandum alakjában terjeszszék-e a magyar kormány elé, vagy pedig a magyar országgyűlésre egyik horvát képviselő hozza tudomására? Délután félkét órakor megszakították a tanácskozást és este félhat órakor folytatták. A folytatolagos tanácskozásban sikerült valamennyi kérdésben teljes megegyezésre jutni, amire az értekezlet este 9 órakor véget ért. A magyar országgyűlésre kiküldött horvát képviselők klubjának plónuma szerdán tart Budapesti értekezletet, amelyen megvitatja a végrehajtóbizottság és az országos kormány közös egyetértésével létrejött megállapodásokat s a memorandumot a kormányhoz juttatja.

A memorandumban, hír szerint, a horvát képviselők késznek nyilatkoznak egy horvát országos kormányt, mint a magyar kormányt a parlamentben támogatni, amennyiben a két kormány részéről kívánságaik tekintetében előzékenységgel és hajlandósággal találkoznak. A horvátok az összes kiegyezési sérelem fokozatos szanálását követelik és elsősorban az a kívánságuk, hogy a miniszterelnök kötelező formában nyilatkozzék afelől, hogy mikor és milyen módon akarja a magyar kormány a horvát követelések megoldását kezébe venni. A horvát képviselőknek a két kormány szemben való további magatartásukat attól tessék függővé, hogy miképpen fogadják a magyar kormány az elabórátumot és milyen további álláspontot foglal el a horvátokkal szemben.

A pártkörökből.

A függetlenségi *Kossuth-pártkör* ma este igen látogatott volt. Főntjárt *Kossuth Ferencz* pártelnök is, aki szíves melegséggel üdvözölte a párt új képviselő-tagjait. A párt első, alakuló értekezletét szerdán este hat órakor tartja, amelyen még a párt hadi taktikájáról nem határoznak. A párt alelnökei alkalmasint *Szentiványi Árpád*, *Sághy Gyula*, *Mezőssy Béla* és *Gál Sándor* lesznek. A párt magatartása részben a trónbeszéd tartalmától is függ; ennek elhangzása után fog a párt megállapodni, hogy a fölrati vitában s a kormány javaslataival szemben a küzdelmet az új rendszer ellen mily eszközökkel vívja meg. A klub hangulata egyébként harezias. A párt tagjai nem a királyi fogadtatására, sem a trónbeszédre a Várba nem mennek.

A függetlenségi *Justh-pártkörben* az este csak kevesen voltak, maga a vezér, *Justh Gyula*, sincs még Budapesten, mivel *Oroszházáról* tornyi birtokára utazott, ahonnan csak holnap tér vissza a fővárosba. Holnapra várják a még távollevő új képviselők megérkezését is. A párt ugyancsak

szerdán délután tartja első alakuló értekezletét. Az a hír nem felel meg a valóságnak, hogy *Justh* helyébe *Esterházy Mihály* grótot, a galánthai követet választják meg elnökül. *Justh* megtartja ezt az állást, de valószínű, hogy *Esterházyt Batthyány* *Tivadar* gróf és *Holló Lajos* mellé alelnökül választják. Az sem igaz, hogy ma délután a párt volt képviselő tagjai bizalmas megbeszélést folytattak volna avégből, hogy a pártot rászorítsák az általános, egyenlő s titkos választójog érdekében hozandó határozatra. Így hát az sem igaz, — amennyiben ezt a határozatot a párt még nem hozná s a Házban a választójog dolgában rögtön obstrukciót nem kezdene, — hogy akkor valamennyien kilépnék. Munkatársunk e tárgyban megkérdezte *Kelemen Samu* képviselőt, valamint efelől is, hogy a párt fog-e obstrukciót s ha igen, vajjon a megalakulást is megobstruálja-e? — amire a kiváló politikus ezeket mondotta:

— Nem a kültagok, hanem a képviselők sorában merült fel a terv, hogy a választójog kérdésében tiszta helyzetet teremtsünk a képviselőházban. Hogy ezt mily fegyvertárral s mily időpontban fogjuk megtenni, ezt én nem tudom, ez a párt-értekezlet elé tartozik. Hogy lesz-e obstrukció, az is az értekezlettel függ. Az bizonyos, hogy a harci kedv nagy.

A klubban élénk örömet keltett, hogy idősebb *Madarász József* elvállalja a korelnökséget, mert ő, mint hű *Justh-párti*, az elnöki székéből nyomban az első napon meg fogja bélyegezni a választási vizsgálókat s egyben ki fogja jelenteni, hogy a Várba a királyhoz nem vezeti fel a képviselőket, mert a királynak kötelessége volna a parlamentben elmondani a trónbeszédet.

A nemzeti munkapárt klubjában ma este is nagy számmal verődtek össze a tagok. A kormány részéről megjelentek gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök, *Hieronymi Károly*, *Szekely Ferencz*, *Hazai Samu* és gróf *Serényi Béla* miniszterek, *Jakabffy Imre*, *Kálmán Gusztáv*, *Kazy József* és *Rohonyi Gyula* államtitkárok. A párttagok közt többnyire a holnap érkező király ünnepélyes fogadtatásának részletei voltak a beszéd tárgya. Megemlékezés történt a fogadtatást rendező fővárosnak arról a szándékáról, hogy a pályaudvaron való fogadáshoz az országgyűlési pártokat is meghívja. E szándék azonban nem kerülhetett kivételre, mert a pártok valamennyien még forma szerint meg sem alakultak s ennél fogva a testületi meghívás nem volna foganatosítható. Ami a képviselőknek a pályaudvaron való esetleges egyénekenkénti megjelenését illeti, erre nézve a folytatott eszmecsere nem alakult ki teljesen.

Egy résznek az volt a véleménye, hogy a munkapárt tagjainak, mint egyeseknek, okvetlenül ki kell vonulniok, ha már testületileg ezt nem is tennék meg. A másik résznek viszont az volt a nézete, hogy ez a tüntetés nem volna helyes, mert az egykori „perron-pártra” emlékeztetne.

Szó esett a véderőtörvény revíziójáról is s ezzel kapcsolatban a kétéves szolgálatról, ami fölött most folyt a honvédelmi minisztériumban a szaktanácskozás. Ezt a reformot általában szükségesnek tartják, de hozzáfűzik, hogy a benyújtás időpontjáról s lehetőségéről még korai volna beszélni.

Erősen foglalkoztak a képviselőházi bizottságok dolgával is. A kormánynak s a pártvezetőségnek az az intenciója, hogy a volt szabadalvú párt tagjai, akik öt évvel ezelőtt valamely bizottságban bent voltak, visszakerüljenek régi helyükre, de viszont az ambiciózus fiatalok azt sürgetik, hogy nekik is adjanak alkalmat a gyakorlati politikába való benevelődésbe. A párt jelölő bizottsága valószínűleg pénteken tart ülést, hogy a Ház elnökét, alelnökeit, jegyzőit s háznyagát kandidálja, ugyanakkor vagy hétfőn fogja a Ház bizottsági tagjait is összeállítani.

Gróf *Tisza István* ma éjjel geszti birtokára utazott, ahonnan csütörtökön reggel visszaérkezik a fővárosba.

Holnap, kedden este az ujszabasi kerületnek ezáztáru küldöttsége dr. *Schneider Károly* ügyvéd vezetésével a fővárosba érkezik és báró *Vojnits Istvánnak* átnyújtja a Hungária-szállóban a kerület mandátumát.

Választójogi gyűlések.

Az általános, egyenlő és titkos választói jog országos szövetsége tegnap, vasárnap egyszerre négy helyen tartott gyűlést az általános, egyenlő és titkos választói jog mellett: Pécsen, Nyitrán, Széchenyi-telepen és Győrött. A pécsi népgyűlésen báró Bánffy Dezső is megjelent és beszédet mondott. Azt hangoztatta, hogy a választói jog legszélesebb alapon való kiterjesztése a nemzeti állam kiépítésének legbiztosabb eszköze és nem áll az, hogy az általános, egyenlő és titkos választói jog a magyarság szupremáciáját veszélyezteti. Bánffy beszédét az egybegyűlt közönség lelkesen megénevelte. Utána még Fényes Samu és Záray Károly beszéltek. A nyitrai népgyűlés szónoka Jászi Oszkár volt, aki az osztályuralom ellen beszélt és a jogegyenlőség zálogának deklarálta az általános, titkos és egyenlő választójogot. Beszéde után a népgyűlés megalakította a választójogi szövetség nyitrai fiókját, melynek elnökévé Renchetti Oszkár és titkárává Deák Józsefet választották meg. A Széchenyi-telepen tartott gyűlésen a liga részéről dr. Bartha Imre és dr. Sacher Róbert, a szociáldemokrata-párt részéről Pelczéder Ágoston beszéltek és beszédeik nyomán a népgyűlés elhatározta, hogy az általános választói jog érdekében felírja a képviselőházhoz. Győrött a Lloyd-épületben folyt le a gyűlés, amelynek elnöke Mihálkovich Tivadar közjegyző volt. Itt Bíró Lajos, Vámos Henrik és dr. Pogány Imre méltatták az általános, titkos és egyenlő választói jog fontosságát, míg a szociáldemokrata-párt részéről Tarcazi Lajos beszélt. Ez a népgyűlés is feliratot intéz a képviselőházhoz az általános választójog érdekében.

Júliusban soroznak.

A m. kir. honvédelmi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben július 15-ikére, illetőleg ha ez nem volna lehetséges, 25-ikére tüzi ki a sorozások megkezdését. A körlevél a következőket mondja:

„Minthogy remélhető, hogy a folyó 1910. évre kiállítandó újonczok országgyűlésileg meg fognak ajánlani, felhívom a törvényhatóságokat, hogy az illetékes cs. és kir. hadkiegészítési kerületi, valamint a honvédkiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg újabb utazási és működési terveket állapítsanak meg akként, hogy ezen tervek alapján az 1910. évi fősorozás a folyó évi július 15-től augusztus 31-ig terjedő időtartam alatt legyen fogantatható, illetve végrehajtható, megjegyezvén, hogy azon sorozó járásokban, melyekben az aratás tapasztalat szerint ezen időtartamon belül szokott lefolyni, a fősorozás oly időpontra lesz kitűzendő, hogy az aratási munkák ne zavartassanak. Miután azonban lehetséges, hogy az újonczállítás július 15-én még nem lesz megkezdhető, teljesen új utitervek készítésének elkerülése céljából célszerű lesz az utiterveket akként szerkeszteni, hogy a sorozási időszak tervével első napjai minden nehézség nélkül elhagyhatók és a fősorozás esetleg július 25-én is a terv szerint megjelölt helyen minden fennakadás nélkül megkezdhető legyen, amely esetben a július 15-től 25-ig sorozásra terv szerint kitűzött sorozójárással szeptember első felében tartatnék meg a fősorozás és csupán eme sorozójárássokra készülne új utazási és működési tervzet.”

Petíció.

Kecskemétreől jelentik: A kisebbségben maradt munkapárt szorgalmasan gyűjti a petíció anyagát. Hoek János megválasztott Justh-párti képviselő ellen, aki a választás napján olvasóval és imakönyvvel kezében korteskedett és egyházi átkokkal fenyegette azokat, akik ellene szavaznak. A petíció a jövő héten megy fel a Kuriához.

Pótvalasztások.

Versecz. Ma volt a pótvalasztás Láng Lajos nemzeti munkapárti és Heegen Reinhold német nemzetiségi között. A kerületben a választást megelőzőleg nagyon izgatott volt a hangulat. Tegnap éjjel a német nemzetiségi Heegen-párti választók megtámadták Paunov Péter munkapártit és agyonszúrták. A tetteseket nyomozza a rendőrség. A választás délután négy órakor ért véget. Láng Lajost 1076 szavazattal Heegen 871 szavazata ellenében megválasztották.

Karczag. Falussy Árpád Kossuth-párti és Ábrahám Dezső, volt képviselő, Justh-párti álltak egymással szemközt. Délután fél 5 órakor a szavazatok aránya ez volt: Ábrahám 1800, Falussy 1183. Este 6 órakor Ábrahám 1715, Falussy 1456. Este fél 9 órakor Ábrahám 1920, Falussy 1589. A zárórát éjjel 11 órakor tüzték ki.

Leadták Ábrahám Dezső Justh-pártira 2028 Falussy Árpád Kossuth-pártira 1619 szavazatot és

így 409 szótöbbséggel Ábrahám Dezsőt választották a kerület képviselőjévé.

Békéscsaba. Dr. Urszinyi János pártonkívüli 48-as és Achim L. András parasztpárti közt ma folyt le a pótvalasztás. Délután négy órakor ez volt az arány: Urszinyi 574, Achim 849. Az eredményt este hét órakor hirdették. Achim 1104, Urszinyi 850 szavazatot kapott s így 254 szótöbbséggel Achim L. Andrást választották meg képviselővé.

Apatin. Dorozsló és Sztapár községekben a trachoma járványosan lépett fel, úgy hogy az Apatinban június 22-én tartandó pótvalasztáson a megjelenésben számos szavazó akadályozva lesz. Dorozslón három nap óta egy század huszárság van a rend fenntartására kivezényelve.

A még hátralevő pótvalasztások rendje a következő:

Június 21.

Orosháza, Gyoma.

Június 22.

Apatin, Nagyigmánd.

Június 25.

Szarvas.

Budapest, június 20.

A zalai főispánság. Zalaegerszegről jelentik: Gróf Batthyány Pál főispán lemondása óta Zala megye főispán nélkül folytatja a törvényhatósági életet. A megyében négy munkapárti képviselő megválasztatása következtében új helyzet állott be. Itt azt hiszik, hogy nem Hertelendy Ferenc főrendet, hanem gróf Jankovics Lászlót nevezik ki főispánnak.

A király fogadtatása.

Budapest, június 20.

Az országgyűlés megnyitása alkalmából a király újra ellátogat Budapestre. Három napot fog közöttünk tölteni, míg aztán ischli pihenőjére térhet. Szerdai érkezése alkalmát használja fel dr. Bárczy István polgármester arra, hogy az augusztus 18-án nyolcvanadik születésnapját ülvő uralkodót a főváros ünnepséggel fogadja.

Gróf Festetics Géza tanácsos, az összes iskolák vezetőihez közelebb intézett, amelyben közli, hogy a tanács elhatározta, hogy a király fogadtatásába a főváros iskoláinak ifjúságát is bevonja. Az ifjúságnak a fogadtatásban való részvételére vonatkozólag a tanács a következőket rendeli el:

A bevonulás alkalmával a fővárosi iskolák tanulói sorfalat állanak az összes igazgatók tanárok, illetőleg tanítók és tanítónők vezetése alatt. Minden iskola, zászlaja alatt, testületileg vonul ki oly időpontban, hogy félhat órakor a bevonulási utvonalon, a kijelölt helyen, helyét elfoglalhassa. A hódoló fogadtatáson az elemi magasabb iskolák és pedig egy a fiu-, valamint a leányiskolák valamennyi osztályába járó tanulói, az elemi iskolák tanulói pedig csak a harmadik osztálytól kezdve vesznek részt. A tanulók a részvételre nem kényszeríthetők, de a tantestület összes tagjainak kötelességük felelősség terhe mellett már az iskolában az ifjúsággal együtt gyűlközni, felvonulni és a felügyeletet az igazgató utasításaihoz képest teljesíteni úgy a kivonulás, mint a hazatérés alkalmával. Minden iskolára nézve osztályonként a felügyeletet az igazgató utasításához képest a tantestület tagjai gyakorolják. A tanulók két, esetleg három sorban a járda mentén a kocsiuton álljanak fel. A tanulójusság lehetőleg ünnepi ruhát öltösn, azok a tanulók pedig (ugy a fiuk, mint a leányok), akik az utóbbi tornaversenyben résztvettek, a tornaegyenruhában vonuljanak ki. Az iskolaszolgák diszban feltétlenül kivonulni és ségedkezni tartoznak. Bevonulás után a tanulójusság felügyelet mellett ismét testületileg rendben, nyugodtan elhagyja helyét. A tanulók felhívandók, hogy apró, nemzeti színű zászlócskával, amiket maguk készítenek, vonuljanak ki és a király elvonulásakor magásra tartva lobogtassák. Felkérj a tanács az iskolák vezetőit, hogy a rendelkezések pontos, komoly és szigorú betartásával az uralkodó fogadtatását igazán ünnepélyessé és méltóvá tegyék.

Csütörtökön este kilenc órakor — mint már megirtuk — nagy szerenádott rendez a királyi tiszfeletére az Országos Dalszövetség. A szerenádban közreműködnek a szövetség budapesti és vidéki tagjai majdnem mindannyian, — körülbelül kétezeren — Sztójánovics Jenő országos társaknaggy vezetésével. Csütörtökön délután hat órakor fő-

próbát tartanak a dalosok az előadandó darabokból a Vigadóban és innen vonul fel a menet a törvényhatósági bizottság tagjaival együtt. A menetet a főváros huszárjai és csatlósai nyitják meg. Utánuk a Dalosszövetség elnöksége és tisztikra halad. Majd a dalosegyletek következnek zászlóik alatt és égő lampiókkal négyes sorokban. A bizottsági tagok zárják be a menetet, amelyet a fővárosi tisztviselők rendeznek. A menet a Dunaparton végig a Lánczhidon és az Albrecht-uton át vonul fel a budai királyi várpalotába.

Bély Mihály tornaszakfelügyelő, aki a királyi ünnepélyes fogadtatása alkalmával sorfalat álló iskolák elhelyezésének rendezője, az uttesten való rendezkedésre vonatkozólag a következő tervzetet teszi közzé:

A bevonulás irányát tekintve, az uttesten a fiúk balra, a leányok jobbra állanak.

Az I. ker. Iskola-téri elemi iskola és a Mészáros-utcai, Hadnagy-utcai, Szarvas-téri kisdudóvok, Fehérsas-téri iskola, Czako-utcai iskola a Szent György-teren állanak fel, a Palota-ut betorkolásánál. A Fehérvári-ut iskola és a Mozdony-utcai elemi iskola az Albrecht-uton a Sikló-utca betorkolásánál, az Attila-utcai és Város-major-utcai iskolák a Színház-utczában, az I. ker. felsőbb leányiskola a Disz-teren, az I. ker. polgári leányiskola a Disz-teren, az I. ker. Fehérsas-téri polgári fiúiskola a királyi lépcsőn helyezkedik el. Ugyanitt áll fel a III. kerületi polgári leányiskola is. Rendezők: Bajor Károly és Deme Bálint.

Az árva-házak növendékei az Albrecht-ut alsó részén, a II. ker. Szalag-utcai elemi iskola, a Medve-utcai elemi iskola, az Iskola-utcai iskola, a Toldy Ferenc-utcai iskola, a Margit-köruti iskola, a Medve-utcai iskola, a II. ker. polgári leányiskola és a II. ker. felsőkereskedelmi iskola növendékei az Albrecht-ut hárszában állanak fel. Rendezők: Bozó József és Krébesz Ferencz.

A IV. kerületi gróf Károlyi-utcai elemi iskola, a Váci-utcai elemi iskola, az V. ker. Lipót-téri elemi iskola, az V. ker. Sziget-u. polgári fiúiskola, az V. ker. Szemere-utcai iskola az Akadémia-utczában, az V. ker. Vadász-utcai polgári leányiskola az Akadémia-utca, Béla-utcai betorkolásánál helyezkedik el. Rendezők: Cserhalmi Béla és Záborszky Sándor.

A IV. főreáliskola és a IV. ker. felsőbb leányiskola az Arany János-utczában, a Tükör-utca és Akadémia-utca között áll fel. Rendező: Cserjesi Károly.

A VIII. ker. főreáliskola, a IV. ker. gróf Károlyi-utcai leányiskola, a VI. ker. Kertész-utcai polgári leányiskola és a IX. ker. Lónyay-utcai elemi iskola növendékei az Arany János-utczában, a Nádor-utca közelében foglalnak helyet. Rendező: Ujhelyi Sándor.

A VI. ker. Nagymező-utcai polgári fiúiskola az Arany János-utczában, a Bálvány-utca és Nádor-utca közt, a VI. ker. Érsek-utcai elemi iskola, a VI. ker. Izabella-utcai elemi iskola, a Lovag-utcai iskola, a Sziv-utcai elemi iskola és a Bajnok-utcai elemi iskola ugyanott. Rendezők: Simon Miklós és Krasznay Ferencz.

A VI. ker. Felsőerdősori polgári leányiskola, a Felsőerdősori elemi fiúiskola, a Felsőerdősori elemi leányiskola, a Nagydófa-utcai polgári fiúiskola, a Dohány-utcai polgári leányiskola és a Damjanich-utcai polgári fiúiskola az Arany János-utczában, a Bálvány-utca és Sas-utca közt állanak fel. Rendezők: Kovács József és Telek József.

A VII. ker. Wesselenyi-utcai polgári fiúiskola, a VII. ker. Peterdy-utcai polgári leányiskola, a Kazinczy-utcai elemi iskola, a Nyár-utcai elemi iskola, a Wesselenyi-utcai elemi iskola és a IX. ker. Tüzoltó-utcai elemi iskola növendékei az Arany János-utczában a Sas-utca és Nagykörönd-utca közt foglalnak helyet. Rendezők: Babel Rezső és Lukács Kálmán.

A VI. ker. felső kereskedelmi iskola az Arany János-utczában a Vadász-utca és Váci-körút közt, a VI. ker. Váci-köruti polgári leányiskola, a VII. ker. Kis-zugló elemi iskola, a Telep-utcai elemi iskola, a Ne-felejtés-utcai elemi iskola a Váci-köruton az O-utca és gróf Ziehy Jenő-utca közt, a Damjanich-utcai elemi iskola, a Murányi-utcai elemi iskola, a Rottenbiller-utcai polgári fiúiskola, a Dob-utcai elemi fiúiskola, a Dob-utcai elemi leányiskola, a Dohány-utcai elemi iskola, a Német-utcai polgári fiúiskola és az Elemér-utcai elemi iskola növendékei az Arany János-utczában a Nagykörönd-utca és Vadász-utca közt állanak fel. Rendezők: Horváth Sándor, Bardi János és Lebozky Ferencz.

A VII. ker. Aréna-ut polgári leányiskola, a VIII. ker. Práter-utcai elemi fiu-, leány- és polgári fiúiskola, a Práter-utcai polgári leányiskola, a Rökk Szilárd-utcai felső kereskedelmi iskola és a IX. ker. iparrájsz-iskola a Váci-köruton az Arany János-utca és Bank-utca közt helyezkednek el. Rendezők: gróf Festetics Pál és Halassy Endre.

A VIII. ker. Homok-utcai polgári fiúiskola, a IV. ker. Váci-utcai iskola és a VI. ker. Szent László-utcai elemi iskola a Váci-köruton, az Arany János-utca és Bank-utca közt, az Aréna-utai elemi leányiskola, a VII. ker. elemi fiúiskola, a VIII. ker. Szentkirályi-utcai elemi iskola, a Rökk Szilárd-utcai elemi iskola, a Bezerdj-utcai elemi iskola, a Csokonai-utcai polgári leányiskola, a Mester-utcai polgári leányiskola, a Mester-utcai felső kereskedelmi iskola és a Knézics-utcai polgári fiúiskola a Váci-köruton, a Bank-utca és Hajnal-utca közt helyezkednek el. Rendezők: Sárosi János, M. Nagy Zoltán és Sajóhelyi Dezső.

Az állami iskolák felállási helye a Váci-köruton a nyugati pályaudvartól a Hajnal-utcaig terjed. Rendezők: az állami iskolák tanárai.

KÜLFÖLD.

A krétai bonyodalom.

Budapest, június 20.

A krétai bonyodalomról újabban a legellentetesebb hírek érkeznek. Mióta a nemzetgyűlés kimondotta a teljes elszakadást Törökországtól, alig mulik nap, hogy egyik hír a másikat meg ne ezáfolja. Különösen a nagyhatalmak terveit fedi teljes homály, ami nem kis nyugtalanságot kelt Törökországban, ahol a krétai kérdés már valóságos nemzeti ügyggyé rőtte ki magát. Bár a török szuverenitás Kréta fölött már csak amolyan papíron levő jog, mégis Törökországban a kész forradalmat jelentene, ha a kormány feladná ezt a hatalom nélküli jogot. Ezt nagyon jól tudják a nagyhatalmak és ez az oka annak, hogy bármennyire is óhajtják Krétának Görögországhoz való csatolását, kénytelenek állást foglalni a status quo mellett, hogy a háboru veszélyét elkerüljék. Ma a következő tudósítást kaptuk:

A török külügyminisztérium körlevélben értesítette a vidéki hatóságokat, hogy a hatalmak elhatározták, hogy Törökországnak Krétát illető definitív szuverenitási jogait és a mohamedánok jogait megvédik. A körlevél azt a reményt fejezi ki, hogy a portának a krétai kérdés definitív megoldására irányuló fáradozásai eredményesek lesznek és kijelenti, hogy egyetlen harmadik állam sem lesz jogosult a tárgyalásokban résztvenni. Együttal felszólítja a körlevél a lakosságot, hogy kerüljenek minden izgatást, amely a törökök érdekeinek ártalmatna és bizzanak a kormány akciójában.

Pétevári jelentések szerint Oroszországnak az a javaslata, hogy Krétát ismét szállják meg, csak Grey ama javaslatának a következménye volt, hogy a krétai vármházakat foglalják le, mert így a krétaiaknak nem lesz pénzük arra, hogy az önkormányzatot keresztülvigyék. Minthogy Grey a maga javaslatát elejtette, valószínű, hogy Oroszország is vissza fogja vonni a maga részéről tett javaslatot.

Izvoleszki krétai jegyzékét illetőleg, a „Novoje Vremja” ezeket írja: Az orosz kormány a helyes utat választotta. Valamely véletlen Törökországot és Görögországot oly lépésre ragadhatja, amelyet mind a kettő megbánnának. Az orosz javaslat elismarítja a vitás pontot és a görög-török összeütközést czéltalanú és ezért valószínűtlenné is teszi. A hatalmak, ha fölismerik a helyzet komolyságát, elfogadják a javaslatot, amely Kréta későbbi sorának nyugodt megállapítását teszi lehetővé. A javaslat megvalósítása Oroszországnak több milliónyi kiadása okoz, amely azonban biztosítási prémiumnak tekinthető a balkáni béke fentartása érdekében.

Az ottomán interparlamentáris béke-unió tegnap Rifaát pasa külügyminiszter jelenlétében tanácskozott a krétai kérdéssel és elhatározta, hogy a nemzetközi parlamenti uniót a krétai kérdés békés megoldását czélzó lépések megtételére fogja felkérni. A görögellenes bojkottot Konstantinápolyban erősen kultiválják. A bojkott mindjobban terjed. Ma a görög üzletek bojkottja is megkezdődött. Azon görög kereskedők, akik a bojkott alól menekülni akarnak, kénytelenek a bojkottbizottságnál 10 piasterért bázisokat váltani.

Újabb jelentések szerint a portai körében kétségtelennek tartják, hogy a négy védőhatalom még a nyár folyamán újból meg fogja szállani Krétaszigetét. Ez a rendszabály elkerülhetetlennek látezik még abban az esetben is, ha a müzümün képviselők akadálytalanul résztvehetnek a nemzetgyűlés tanácskozásain, mert a krétai görögök egyra türelmetlenebbül és fenyegetőbben viselkednek a mohamedán elemmel szemben. A török kormány, ha a krétai kérdésben a hatalmak konferenciáját hívnak össze, részt óhajt benne venni.

Venezelos közölte egy újságíróval, hogy a krétai kormány fel akarja szólítani a nemzetgyűlést, hogy már június 28-án történő egybegyűlése alkalmával teljesítse a védőhatalmaknak a muzul-

mán képviselőkre és hivatalnokokra vonatkozó óhajtásait. Ez után Venezelos nem ellenezné a nemzetgyűlés azonnali berekesztését.

A spanyol protestánsok templomai. Madridból jelentik, hogy Canalejas miniszterelnök egy királyi dekrétumot tett közzé, amely a spanyol protestáns egyházra nézve igen fontos türelmi rendelkezést tartalmaz. A dekrétum szerint, ezentul Spanyolországban is meg lesz engedve a protestánsoknak, hogy templomokat építsenek, azokban harangozzanak és nyilvános istentiszteletet tartanak. Az első spanyol protestáns templomot Madridban fogják építeni. A királyné, de különösen a király protestáns vallású anyósa, Battenberg Beatrix hercegnő, befolyásának tulajdonítják, hogy a király kiadta ezt a rendeletet, mert Battenberg hercegnő gyakran panaszkodott, hogy ha Madridban van, nem mehet istentiszteletre.

A francia-ottomán liga. Párisban tegnap a francia-ottomán liga és az ottomán kereskedelmi kamara az ottomán misszió tiszteletére banketot adtak, amelyen Pichon külügyminiszter is résztvett. A banket folyamán a miniszter emelkedett szószárra és örömet fejezte ki a misszió látogatásán, amely kifejezője a Franciaország és Törökország közti évszázados barátságának és megszilárdítja a két állam anyagi érdekeinek közösségét. A miniszter hozzátette, hogy Franciaország hozzá akar járulni Törökország fejlődéséhez és erősödéséhez.

A görög hadügyminiszter bukása. Zorbas hadügyminiszter helyzete tarthatatlan. Tekintélye megszűnt s mindennaposak a tisztikar zavargásai. Tegnap a király a palotába rendelte Szolenszky tábornokot, a hadsereg főparancsnokát és arról tanácskozott vele, hogy miképpen lehetne a hadseregben helyreállítani a fegyelmet. A király érdeklődött az iránt is, hogy milyen hatással volna a tisztikarra Zorbas eltávolítása a minisztérium éléről. Smolenszki tábornok nyíltan elmondta véleményét a helyzetről. A király még néhány Athénben marad és más magasrangú tisztet is meg fog hallgatni. Abból a körülményből, hogy a király visszatérése óta 200 tiszt jelentkezett kihallgatásra, nyilvánvaló, hogy a hangulat Zorbas irányában megváltozott és bukása esetén az egykori katonai liga tagjai cserbenhagynák őt.

Az albánok lefegyverzése. Az albániai főparancsnok jelentése szerint a Malisszia és Haszi területen a török csapatok előnyomulnak. A kozszovói vilajetben eddig 54.000 fegyvert szedtek be a lakosságtól. Kosovo vidékén a rend teljesen helyreállott, csak néhány jelentéktelen banda renitenskedik még a Karadagh hegyekben. Teljes a nyugalom Mitrovicza, Pristina, Vuositriu, Gilian és Ferizovic vidékén. A lefegyverzés mindennit megtörtént már, kivéve Labat, ahol most folyik a fegyverek beszedése. A forrongást egészen lokalizálták a Malisszia, Haszi és Luma hegysegekre. A Lumába most hatolnak be a csapatok. A Malisszia és a Haszi később kerülnek sorra. A felkelők rendre megadják magukat, mert minden oldalról elzárva a nélkülözések és fátadalmak csüggedést keltettek soraikban. Noha a katonák teljes szigorral és körültekintéssel járnak el a lefegyverzés körül, azért ez a munka még most sem teljes és éppen a legjobb fegyverek maradtak rejtve. Valószínűleg egy hónap alatt sikerül végleges és teljes rendet teremteni.

Novibazár — Montenegró. (?) Cettinjei politikai körökből jelentik: Oroszország, Anglia és Franciaország kieszközölték Törökországnál, hogy Nikita fejedelem jubileuma alkalmából ne csak királysággá emeljék Montenegrót, hanem engedjék át a novibazári szandzsákokat Montenegrónak. Ausztria-Magyarországnál már megtették e részben a szükséges lépéseket.

A franciaia kamarából. A kamara folytatta az interpellációk tárgyalását. Malvy radikális a személyi jövedelmi adó mellett szólalt fel. Chaffe-Dilaine jobbpárti a közoktatásügyről szólván, hazafiatlansággal vádolja a tanítókat. (Zaj és közbeszólások.) Amikor a szónok Thalamac tanárt támadja, a szélsőbal és a baloldali képviselők oly zajt csapnak, hogy a szónok szava nem hallatszik. Az

ülést erre megszakítják. Az ismét megnyitott ülésen De Chaffe-Dilaine képviselő folytatta beszédét s azt kívánja, hogy szociális reformokat teremtsenek ahelyett, hogy a szabadiskolákat üldözik. Kloc radikális a személyi jövedelmi adót kívánja. Cruppy felszólítja a miniszterelnököt, hogy a baloldali többséggel kormányozzon, mely lojálisan és híven támogatja.

A forrongó Portugália.

Budapest, június 20.

A politikai zürzavarban Manuel király helyzete nem a legirigyléreméltóbb. A sok parlamenti botrány után most már a miniszterválság sulya is nehezedik az uralkodó vállaira. A király elboacsátotta a Beirav-kormányt, daczára annak, hogy ez a progresszisták kormánya volt, mely jelenleg a többséget képviseli a kamarában. Ez a többség ugyan jelenleg kissé kompromittálva van. A párt ősz vezére Luciana de Castro, ki betegsége miatt kormányozza híveit, nem a legirigylésre méltóbb helyzetbe került. Közvetve ugyanis ő az okozója annak, hogy a portugál kamarában utóbbi időben az ellenzék a leghevesebb obstrukciót indította a kormány ellen. A csődbe került Credito Prediál bank élén Luciano de Castro állott és az intézet igazgatóságában a progresszista párt vezérférfiai ültek. A szegény emberek, kik elvesztették betétjüket, most természetesen nagyon el vannak keseredve a progresszisták ellen. A kormány ugy akarta elejét venni a nagyobb botrányoknak, hogy a ház feloszlatását kérte a királytól, de a fiatal uralkodó nem akar új választásokat, míg a mostani parlament mandátuma le nem jár. A kormány helyzete ilyen körülmények között tarthatatlan volt. A legnagyobb nehézséget most az okozza, hogy az ellenzéki pártok között egy sines olyan, mely kormányt vállalhatna. A portugál kamarában ugyanis ez idő szerint tizenhat párt van, melyek között a most uralmon levő progresszista párt a legerősebb. Számára nézve a második párt a konzervatív renegádorok pártja, mely azonban a progresszisták mellett alig jöhet számba. A többi párt pedig alig egy-két embert számol. A versengés ennek daczára igen nagy a pártok között, mert mindegyik uralomra szeretne jutni. Ennek titka pedig abban rejlik, hogy a portugál kormányok, ha választásokra került a sor, minden alkalommal könnyen megcsinálták a maruk többségét. Ha tehát Manuel király nem idegenkedne újabb választásoktól, akkor a válság elég gyors lefolyású volna. De, mint már említettük, a király fél a republikánusok akciójától, mely ha a választások kimenetelére nem is volna döntő befolyással, mégis még jobban felizgatná a kedélyeket.

A hivatalos körök természetesen lehetőleg gyengíteni igyekeznek a külföldön elterjedt riasztó híreket. Különösen a köztársasági befolyását a népre igyekeznek lekicsinyíteni. Azzal érvelnek, hogy a parlamentbe is alig néhány taggal vannak képviselve. Ebben igazuk van, mert a portugál kamara köztársasági pártja csak négy szavazattal rendelkezik. Ennek daczára hatalma óriási, mert nemcsak a nép között vannak követői, hanem a hadseregben is rendkívül, nagy a híveinek száma. És ebben rejlik leginkább a helyzet veszedelme, mert Manuel király egy szép napon arra fog ébredni, hogy katonái már nem hallgatnak az ő parancsszavára.

EGYHÁZAK.

— (Krepacz püspök beiktatása.) Június 29-én lesz Djakovóban dr. Krepacz püspök beiktatása, aki 28-án délután vonul be székházába. A püspököt Bródban a polárság a pályaudvaron fogja várni és üdvözölni és ugyanott közöttik a Bródig elé utazó Osizmarevics kanonok és Ceceplis preláus. A vrpoljei állomáson a püspököt Verőcze vármegye nevében Kenfelj alispán fogja üdvözölni. Djakovóban a püspök fogadtatására

nagy előkészületek folynak. Este fáklásmenet és szereződés lesz. Eszék város *Graff* polgármester vezetésével küldöttséget meneszt Djakovóba a püspök üdvözlésre. Az installációznál Varsák érseken kívül *Posilovic* zágrábi érsek, vagy *Stadler* szerajevói érsek fognak asszisztálni. Krapacz püspök a djakovói aggok házának 6000, a felső leányiskolának évi 1200 koronát ajánlott fel.

— (A Magyarországi unitárius egyház ünnepe.) A magyarországi unitárius egyház nagy ünnepre készül. Alapítójának, Dávid Ferencnek négyszázadik születési évfordulóján, augusztus havában Kolozsvárott, az alapító sikereinek helyén zsinatot tart. Az emlék-zsinat nagy arányúnak ígérkezik, mert az unitáriusok képviselői nemcsak Európából, hanem Amerikából is jelentkeztek ötenven a részvételre. Az egyháznak minden gondja oda irányul, hogy az ünnep szép, összhangzatos és felemelő legyen. A jubileum Kolozsvárott, aug. 20. és 21-én lesz. Augusztus 22-én pedig utazás Dévára, ahol 23-án Dávid Ferenc emléktábláját leplezik le a dévai várban, az egyházalapító fogása és halála helyén.

A délvidéki katasztrófa.

Négyszáz áldozat. — Inség, nyomor Krassószörényben. — Lázítják a népet az oláh papok!

Budapest, június 20.

A hivatalos jelentések adataiból, a helyszínen lenti újságtudósítók színesebb leírásából mindinkább kialakul annak a rémséges pusztulásnak a képe, mely Krassószörény vármegye vadoncz, hegylakó oláh népét a végő nyomorba, az éhínségbe döntötte. Az vízözön-szerű pusztulás teljesen megzavarta ezt a lelki-vakságban élő, tudatlan, elmaradott népet, amely eddig is csak butító robotban tengődött hegyvölgyes földjén, zúgó patakoktól szaggatott nyomorúságos birtokterületén. Sötét erdők rengetegében a pópá az igazi ura, vezetője a népek, de egyszemélyben ügynökei a zavarosban halászgató tulzó-nemzetiségi politikának is.

A lezajlott képviselőválasztások alkalmával is a leglelketlenebbül izgattak, lázították a népet a „fekete nadrágosok”, a magyarság, az eljáró hatósági közegek ellen, úgy hogy a vagyontpusztítások és gyilkossági merényletek akkor is napirenden voltak a sötét földrészen. Megdöbbenő és felháborító, hogy a végpusztulás közepette sem szünni az izgatás, s az anélkül is esőkönyös népet még most is folyton lázítják a pópák és mások. Drága napibérért sem lehet napszámokat kapni, sok helyen azzal elégitik ki a hatóságot:

— *Dolgozzatok ti! Tietek az ország! A ti bajotok ez is!*

Ilyen felfogással, ilyen félrevezetett néppel szemben nehézkesen haladhat előre a nemzetiségi akció. Pedig ez mind szélesebb mederben indult meg. *Medve* Zoltán főispán eljárt a kormányhoz is segítségért, a temesvári hadtesparancsnokságtól pedig utászkatonákat kért a rend helyreállítására. A főispán a karánsebesi vagyonszerzést is belevonja a segítőakcióba, s részt vesz benne az osztrák-magyar államvasutársaság is, amelynek a megyében nagy iparvállalatai vannak. A főispán holnap elindul hazulról, hogy bejárja az elöntött területet.

A földmivelségi miniszter a krassószörény megyei árvíz-katasztrófa helyszínére elküldötte az illetékes gazdasági felügyelőt s utasította a temes megyei folyam-mérnöki hivatalt, hogy mérnökei küldje a helyszínére s időről-időre tegyen részletes jelentést. A földmivelségi miniszter jelentéstételre utasította továbbá a gazdasági tudósítokat, akiktől azonban a táviróvonalak megrongálódása miatt jelentés eddig csak gyéren érkezett. Annvit máris meg lehet állapítani, hogy a legnagyobb kár a *bozovicsi, teregovai és moldovai* járásban történt. A gazdasági felügyelő bejárja a megye mindama községeit, amelyek az árvízveszedelm következtében kárt szenvedtek s tapasztalatairól részletes jelentést fog tenni. A kár nagyságát ezidőszent még hozzávetőlegesen lehet megállapítani. Ez csak akkor lesz lehetséges, amikor a víz eltakarodott s a nyugalom a veszedelem sújtotta vidékeken helyreáll. A legnagyobb kár a buzavetéseket, a gyümölcsösöket, a szarvasmarha- és a baromfiállományt érte, amely sok helyütt egészen elpusztult.

Ujabb részletek.

A katasztrófa napján *Jablanica* és *Mehadia* között hősiesen kitartott egy névtelen vasúti pályőr. A szakadó áradat, a harsogó szennyes hullámok már sok helyen kettészakították a pályatestet is. A bakterkunyhot is körülsapdosták a hullámok, de ez a névtelen vasutas addig nem mozdult a deszkakunyhóskájából, míg le nem adta a köteles jelzéseket:

— *Minden vonatot megállítani a pályán!*

Ez a vasutas közember életét kockáztatta kötelességteljesítése közben, ahonnan csak akkor menekült el, midőn már minden jelzést leadott. Távoztával azután összeomlott az őrházikó.

Érdekes, hogy *Karánsebesen* tul, *Tereponára* már csupán egy vonat közlekedik. A hivatalos emberekkel éjszaka indították utnak ezt az egy tehervonatot. A harmincz kilométer utat két és fél óra alatt, folytonos veszedelmek között tették meg. Az éjszakai vonat utasainak, tekintettel a megrongált pályatest veszedelmeire, *reverzálist kellett aláírni, hogy testi épségüket bármilyen kár ér, vagy ha életüket veszítik is, sem maguk, sem hozzátartozóik nem követelnek kártérítést a vasutótól.*

Mehadián egy utcasor egészen elveszett. Elsöpörte az áradat, amely a hatalmas jegenyéket gyökerestől tépte ki. Éjjel zudult ki a folyó az alvó falura. A galambok kirepültek fészkeikből. Az emberek jajkiáltását elnyomta az állatok rémes bőgése.

A *bozovicsi* járást sújtotta a legnagyobb pusztulás. Innét még most is fogyatékosan érkeznek hírek. Szinte megközelíthetetlen ez az átokverte hely. *Lóháton*, *ladikon*, falusi kocsin kerülgetik itt a veszedelmes helyeket azok, akiket erre vezet most kényszerutjuk. *Fél Pervova* község elpusztult. Sok olyan házat látni, melynek a homlokfalát szakitotta le az árvíz s itt mint *számpadi szobákban* az utcáról úgy láthatók bent az emberek, a butorok.

Az oláh falusi nép az utakat, a háztájékát javíthatja, rendezgeti, de olyan nagy a pusztulás, hogy hiábavalónak, kárba vesztettnek látszik itt minden emberi munka; no de nem is nagyon török magukat a munkáért, inkább azon mesterkednek, hogy *ellopják, megkerítik mindazt, amit más szerencsétlen helyekről feljűk sodor a Krajova folyó árja.* Haszon a kárban.

A faluban a nyomok mutatják, hogy minden utca egy folyó volt, egész utcasort ragadt magával, úgy hogy még egy gerendának se maradt nyoma. *Eltűntek a telkek és senkise tudja hol, mennyi volt az övé, mert a patak medrét változtatott.*

A megye magasabb helyre akarja telepíteni az embereket.

A pusztulás éjjel tizenkét óratájtt jött. Az első roham hétfőn s ami akkor megmaradt, azt tönkretette kedden az irtozatos jégverés. *Hétfőtől péntekig idegen embert nem láttak. Levél, posta, újság nincs.* A petróleumos hordót felborította a víz, a petróleum kifolyt és *Pervován* még ma sincs petróleum. A lakosság teljesen koldusbotra jutott s az egyik ember sirva panaszkodott:

— *Száz év se lesz elég, hogy rendbejőjjünk. Mind ki fogunk vándorolni Amerikába, vagy Boszniába (!), mert itt nem maradhatunk.*

Mesélik, hogy az *Aldunán* százhusz holttestet fogtak ki.

Ujsopoton három ház maradt meg és a templom de a legremesebb történetek a *bozovicsi járásról* szólnak.

Borlonvántól Bozovicsig.

Borlonvánton úgy élnek az emberek, mintha vége volna a világnak. *A csendőrök sem tudják, hogy mi van a falun tul.* A lakosság közönye oly nagy, hogy bár csak két-három szálfát kellene a vizen átfektetni s akkor át lehetne kelni. — *ezt se tessék meg!* Gyalog, a hegyen át kell Ó-Borlonvánton menni.

A hegytetőn ellátni mértföldnyi területekre, oda, ahova nem lehet sehogyse eljutni. *Minden el van öntve!* Hetekig tartó munka lesz felderíteni a pusztulás területeit s bejutni a rejtett, hozzáférhetetlen zugokba. Alul folyik a *Nera*. Keskeny ezüst esik ez a szomorú nevezetességű víz. A legvadabb, legszebb és legnagyobb pusztításokat ő okozta. Csak a pusztá említése félelmet idéz elő. *Isszekutz* alispán okvetlenül át akar kelni a vizen. De hogyan? Mesélik, hogy a *Nera* itt egy halotat is követelt. Mikor kilépett medréből, elkapot egy lovat. Gazdája utánavetette magát, hogy megmentse. *A ló megmenekült, az ember elveszett.* Aztán még egy egész sereg hasonló borzalmas epizódot halhat az ember, amíg két órai keserves ut után elverődik *Bozovicsba*. Már messziről hatalmas tűz világitott hozzánk az éjszakába. A *Ménes* partján az anina-stajerlaci bányászok különös hidat vertek s ennek bejáratát őrizték a tűz világánál. Az 52 méter hosszú vastravezes fahídard elsöpörte az árvíz s a bányászok ugynevezett sodronyhídat vontak át a folyón és az így támadt ivre

apró deszkákat erősítették. Felül egy másik sodronyhídtólbe kell kapaszkodni annak, aki át akar jutni.

A bozovicsi pópák és a nép.

A rettenetes pusztulás, a vizek rombolása teljesen apatikussá tették az amugy is közönyös népet. Itt a „potop”, az özönvíz, ezt hallani mindenfelé. Az isten el akarja pusztítani a világot. Hétfőn volt az első vihar, szerdán a második és szombaton jön az utolsó, mely mindent elpusztít. Ez a közhit. Ezért is nem csinálnak semmit s hagynak mindent pusztulni, rothadni. A papok azt hirdetik, hogy azért történt mindez, mert *Burdia* lett a követ *Vlad* helyett. Ha elborul az ég, ha egyetlen csepp eső esik, páni rettegés támad. Az emberek keresztet vetnek és imádkoznak. Vizeken, amelyeken azelőtt természetesen hajtottak át, ma nem mernek átmenni. Lelekben és anyagiakban végzetes kárt okozott a „potop”.

Az özönvíz nemcsak a falvakat törülte le! A jobb jövőbe vetett hitét is eltemette eznek a habonás, műveletlen embereknek. A pusztulás földjén új világ támadt, úgy hogy amidőn *Isszekutz* alispánok a rémes híri *Bozovicsba* értek, nem frázisként mondta neki az alispán:

— *Felfedeztem Bozovicsot!* Ezt a jelentést küldte az alispán a megyéhez is. Itt a helyszínen lebizonyult, hogy a szerencsétlenség híre tulzott. *Mindössze tizenegy halott van Bozovicsban*, de már eltemették őket, *Tizenhét ház dőlt össze.*

A lakosság hallatlanul közönyös és rosszindulatú. A belügyminiszter figyelmét fel kell hívni a román papok izgatására, amelylyel még tetésik a bajt. *Brinzei és Bihoi bozovicsi papok formális prédikációt mondanak, hogy „ne segítsenek a fekete nadrágosok”-nak (így hívják az urekat) és Uruneszku damásniái pápa átjött Bozovicsra lázítani.*

Lehetetlen tünni, hogy ilyen katasztrófa idején a népet minden közszükséglet ellen izgassák. A főszoabiró *öt csendőrrel, akik egész nap három határt járnak be, tehetetlen s félnie kell, hogy megtámadják. Segítség most sehonnan sem jöhet. Már kérték katonaságot — nem is feleltek.* Legalább három ezred szükséges ahhoz, hogy *Krassószörényben* egy hét alatt rend legyen. Senki sem akar dolgozni. Az emberek az utcán állnak s úgy diskurálnak, mint ünnepnapokon. Holnap kezdődik a román pünkösd és ekkor a nép be se fog, nemhogy munkába menne. *Öt korona napszámot kínálnak fejjenként! Nem fogadják el.*

— *Dolgozzatok ti! — mondják a hatóságnak, — A tietek az ország a ti bajotok ez.*

Élesztő, kovász nincs az egész határban, a kukoricázist elfogyott s ha az utakat nem hozzák rendbe egy héten belül, éhintég tör ki. A nullás liszt ára 22 krajezárról 40-re, a kenyérliszté 16-ról 28-ra emelkedett három nap alatt. Egyelőre nincs rá remény, hogy a helyzet változzék. A legrosszabb hírekre lehetünk elkészülve *Bozovicsról.* A románság semmit se akar csinálni s nevetve nézik, hogy vernek a bányamunkások hidat. A 3500 főnyi lakosságot számláló községhez hozzájutni csaknem lehetetlen. *Lovas postás husz koronát kop egy utért, hogy a hegyeken meredék erdőkön át Aninába menjen.*

Szomorú jelentés.

Isszekutz alispán *Bozovicsban* időt szakított arra is, hogy eddigi utjáról jelentést állítson össze. Elpusztult:

Uj Sopoton 27 ember 40 ház, *Dalbocén* 13 ember 30 ház, *Bozovicson* 11 ember 17 ház, *Globukrajován* 21 ember 20 ház, *Jablanicán* 28 ember 30 ház, *Mehadián* 11 ember 8 ház, *Temes-Szlatinán* 4 ember, *Najdison* 6 ember 4 ház, *Szlatinán* 11 ember, *Berzaskán* 100 ember (ellenőrizhetetlen hír), *Uj-Moldován* 3 ember, különféle helyeken egyes ember 30. *Hozzávetőleg kétszázötven ember!* Pedig igen sok községből még semminemű hír sem érkezett, úgy, hogy a halottak száma bizonyosan háromszáza lehet, ha a berzaskai szárat csak negyedét redukáljuk is. A kár pénzértékét, mely a lakosságot házuk, kertjük, vetésük, tömés-telen barmuk elpusztulásával érte, megközelítőleg sem lehet ebben a pillanatban tudni. A hidak és utak újjépítésére több, mint *másfél millió korona* kell, a vasút téra is megközelíti a két és fél millió koronát, úgy, hogy legalább is tíz millió korona lehet a kár.

Ujsopoton névszerint eddig a következő emberáldozatokról tudnak hivatalosan:

Rinku Meila 2 gyermekével, *Barbu Velcota Nicolae*, neje és 2 gyermeke, *Gonca Justina* papné, *Dobronir Filip* és neje, *Campian Catalin*, *Batarca Stana*, *Boia Nicolae* és 2 gyermeke, *Andrei Jozsim* és 2 gyermeke, *Solarin Panu* és 3 gyermeke.

A bozovicsi főszoabiróhoz érkezett jelentés szerint *Mehadia* is igen sokat szenvedett a katasztrófa következtében. *Tizenegy halott van, a községben sok ház dőlt össze és a víz egészen az orvosi épületig hatolt.* *Mehadiából* és *Herkulesfürdőből*

aki csak szerét tetheti menekül. A fűrdőszezon eleje tönkre ment.

Levél Berzászkáról.

Az itt közölt megrendítő levelet Bárány János körjegyző a pusztulás színhelyéről küldötte be hozzánk:

„Értesítem a tekintetes szerkesztőséget arról, hogy f. hó 13—14. közötti éjjel a berzászkai körjegyzőséghez tartozó két virágzó községet az óriási felhőszakadás tökéletesen tönkre tette, amennyiben Berzászkán a megáradt Toronicsa és Reeska patak 12 házat teljes felszereléssel összerombolt és elsodort. Számítalan szarvasmarha, ló, juh, sertés s más állat lett az árvíz áldozata. Szerencsére ember élet áldozatul nem esett, de a szintén berzászkai körjegyzőséghez tartozó Dolnyaliubkova községben a felhőszakadás következtében a község közepén folyó patak annyira megáradt, hogy a rajta keresztül vezető vashidat, amely mintegy 40 méter, akár a kátyavárat összedöntötte s elsodorta. Utána mintegy 40 házat elsodort, de sajna itt ember élet is áldozatul esett, amennyiben eddig mintegy 100 egyén hiányzik, sőt az áldozatok között van olyan család is, mint pld. Stelík Ferencé, amelyben apa, anya és 7 gyermek veszett oda.

A nyomor leírhatatlan. A toll képtelen leírni azt, ami itt történt. A község szegény, tönkre ment az egész termése. A nyomor a lehető legnagyobb. Az előjáróság momentán az első segélyt tehetségéhez képest megadta, de ez csak egy csepp a tengerben. Felkérem a tekintetes szerkesztőséget arra, hogy úgy Berzászka, mint különösen Dolnyaliubkova község részére gyűjtést megindítani és az eselleges befolyt összeget a berzászkai körjegyzőség címére elküldeni kegyeskedjék, mert ez a nép, dacára annak, hogy szerb s román anyanyelvű, megérdemli a segélyt. Még eddig nem volt oly csapás széles Magyarországon, ahol segítségre nagyobb szükség lett volna, mint itt.

Berzászka, 1910. évi június 15.

Tisztelője

Bárány János, jegyző.

Ezt írja a berzászkai körjegyző s ehhez igazán nem kell hozzátenni semmit.

Négyszáz áldozat.

Krassó-Szörény vármegye déli részének szörnyű pusztulásáról csak most érkeznek jelentések a megye székhelyére. A jelentések arról adnak hírt, hogy egész járások elpusztultak, a víz erdőket tárolt le és a földet lemosva, kősziklák vidékké változtatta át az eddigi termőföldeket. Egész falvak eltűntek a föld színéről és a folyók új medret kerestek. Nemcsak a termés pusztult el, hanem a víz elvitte magát a termő humuszt is, úgy, hogy menthetlenül véginségbe jut a megye déli részének lakossága. Az eddigi megállapítás szerint a katasztrófa emberáldozatainak száma négyszáz; háromszáz ember életét veszítette, mintegy százan pedig nyomtalanul eltűntek. A hivatalos jelentés szerint legtöbbet szenvedett a bozovicsi járás, de triási rombolást vitt véghez a víz a teregovai, a karánsebesi és a jámi járásban is. Az utak e járásokban mindenfelé elpusztultak; a hidakat elsodorta a víz s a táviró- és telefonvezeték teljesen hasznavehetetlenné vált. A megyei hatóságok legelső sorban a közlekedést akarják helyreállítani. Az államvasutak orsovai vonalán négy kilométer hosszúságban még a sineket sem tudják megtalálni és hetekbe kerül, amíg helyreáll a forgalom. A közgazgatási hatóság permanenciájában van. A főszolgabírók uton vannak, hogy személyesen gyűjtsenek meg a pusztulásról.

Karánsebesen a rendesen két méter széles patakok annyira megdagadtak, hogy a fölöttük tíz méter magasságban lévő vasuti hidakat elrombolták. Kornyától Orsováig négy vasuti és két közúti hidat rombolt el az árvíz. Vaskapunál a vízállás ötszörte nagyobb a rendesnél. A Cserna-patak Mehádianál 12 métert áradt. Mehádianál elpusztult a község háza, az iskola és sok száz holdnyi szőlőtelep.

A kár óriási összegre, harmincz-negyven millió koronára, de lehet, hogy még többre fog rugni. A termőföldet a víz sok helyt teljesen lemosta, úgy, hogy a szántóföldek helyén kopár sziklák meredeznek elő a földből. Másutt a földeket az áradat telehordta kövekkel és iszappal több méter magasságban. Az emberi és állati hullák eltakarítását sietve dolgoznak, mert féltik, hogy járvány út ki.

Hivatalos jelentés.

Krassó-Szörény vármegye alispánja ma a belügyminiszternek telefonon jelentette, hogy az árvíz által sújtott vidékeken az élelmiszerek rendkívül megrágtak, de az alispán más vidékeken rendes áron vásároltat élelmiszereket és azokat szállíttatja az inség által sújtott vidékekre. A lakosságnak az a része, amelynek vagyonát az ár nem tette tönkre, maga is résztvesz a segítőakcióban. A forgalom helyreállítása azért is a legsürgősebb feladat, mert az árvíz által elöntött vidékekre sok

helyen élelmiszereket sem lehet szállítani. A főispán épen ezért telefonon azt a kérelmet intézte a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az utak és a hidak helyreállítására irányuló munkálatok vezetésére a már a helyszínen levő műszaki közlegeken kívül még hat mérnököt küldjön ki. Ezekhez a munkálatokhoz, valamint az összedült épületek elhordására és a romok közt levő holttestek felkutatására katonaságot rendeltek ki. *Katonaság ment ki a teregovai járásba is, hol az elöntött földekről az iszapot kell eltávolítani, hogy az alatt a holttesteket megtalálhassák és eltemethessék. Mindenfelé sok halott és sok elpusztult állat van még a romok közt és az iszap alatt; ezek felkutatása és eltemetése, amire nézve a megfelelő intézkedések megtörténtek, egészségügyi szempontból is a legsürgősebb.* A vasuti összeköttetést Budapest és Orsova közt csak hetek múlva lehet az egész vonalon helyreállítani. A vasuti közlekedés Karánsebestől Kornyáig zavartalan. Kornyától Mehádianál a vasuti vonalat pár nap alatt helyre lehet állítani s helyre lehet állítani a Herkulesfürdő és Orsova közti vonalat is, de a Mehádianál és Herkulesfürdő közti vonalrész helyreállítása a műszaki közlegek jelentése szerint hat hétig is eltart, mert ezen a vonalrészben bedől a nagy vasuti hid a töltést elmosta az ár és a hídfe is szétrombolódott. Egyelőre ideiglenes fahidat építenek, de a munka a teljesen alámosott területen nagy nehézségekbe ütközik. Így ezen a vonalrészben a forgalmi akadály még hetekig eltarthat, aminek következtében Budapest és Orsova közt a forgalom ezen a ponton csak átszállással, kocsin lehet lebonyolítani. A vasuti vonal helyreállítására egy század utaszt vezényelték ki. Ugyancsak egy század utaszt érkezett tegnap vasúton Kornyára, ahonnan kocsikon mentek tovább Jabloniczára; ezek az utasok a bozovicsi járásban fogják az utakat és a hidakat helyreállítani. Az alispán és a járási főszolgabírók a katasztrófa óta állandóan a helyszínen vannak. Tegnap az alispán újra bejárta a bozovicsi járást és táviratban jelentette a belügyminiszternek eddigi jelentései kiegészítéseképpen, hogy az utak és a hidak Stájerlak felé meg vannak rongálva, a lapusniki, bozovicsi, dalboczezi határ mentén a termést teljesen elpusztította az iszap, az ár a földeket hasznavehetetlenné tette s mindenfelé a teljes pusztulás képe árulja el, hogy az egész völgy víz alatt áll. Az ár az állatállományban is nagy kárt okozott. Újsopot községet fennállása óta harmadszor pusztítja el árvíz. Az utolsó árvíz 1893-ban volt; a község legnagyobb része a Bucsova patak völgyében fekszik s a kiáradt patak nagy rombolást vitt véghez, három házat elseper a föld színéről, más házakat megrongált, körülbelül negyven ház a tetejéig el van borítva, a község belsejében csak 18 ház került el a romlás, de ezek is részben megsérültek. Eddig ebben a községben 19 halottól van jelentés, de bizonyára többen veszték el. A lakosság mindenét elvesztette, az alispán inségmunkáról gondoskodott. *Jakabffy Imre* belügyi államtitkár tegnap reggel érkezett vissza Krassó-Szörény vármegyéből és tegnap megbeszélte a kormány tagjaival az ott tapasztaltakat.

Segítség az árvízkárosultaknak.

Jakabffy Imre belügyi államtitkár tegnap reggel érkezett vissza Krassó-Szörény vármegyéből és tegnap megbeszélte a kormány tagjaival az ott tapasztaltakat.

A nemzeti munkapárt tegnapi értekezlete után a pártköz tartozó krassó-szörény megyei országgyűlési képviselők értekezletet tartottak, amelyen *Pléss Elemér*, *Huszár Károly*, dr. *Siegescu József*, ifj. *Jakabffy Elemér* és *Nemess Zsigmond* képviselők vettek részt: báró *Duka Géza* és *Burdia Szilárd* országgyűlési képviselők kimentették magukat. Az értekezlet elhatározta, hogy a krassó-szörény megyei segélyakció támogatására külön bizottság alakul, a segélyakciónak élére áll s minden eszközzel rajta lesz, hogy az elpusztult vidékek mielőbbi fölsegélyezését teljes erejével elősegítse. A bizottság a segélyakció befejezéséig permanenciájában marad.

A nemzeti munkapárt *Huszár Károly* főhivására hozzájárult, hogy a munkapárti képviselők napidijából személyenként husz koronát vonjanak az árvízkárosultak javára.

A király s a kormány által nyújtott segítség után megmozdultak a törvényhatóságok s a magánosok is. A belügyminiszter *valamennyi törvényhatósághoz intézett körrendelettel a Krassó-Szörény vármegyei árvíz károsultjainak javára országgyűlést rendelt el.* Az adományok a belügyminisztériumba lesznek küldendők s a belügyminiszter gondoskodik a segélyeknek a vármegyei hatóságok útján való megfelelő szétosztásáról. Krassó-Szörény vármegye hét országgyűlési képviselő ötszáz-ötszáz koronát juttatott ugyancsak a célra.

Lugos város szombati rendkívüli közgyűlésén *ötezer koronát* szavazott meg az árvízkárosultaknak; ma a lugosi pénzügyesek szavaztak meg nagyobb összeget. A belügyminiszter szombaton este

további ötezezer koronát utalványozott ki táviratban. Temesvár város tanácsa 2000 koronát adományozott a krassó-szörény megyei árvízkárosultak javára, mely összeget nyomban elküldték az alispánnak, egyben elrendelték, hogy helyi segélybizottság alakíttassék, mely megindítja a gyűjtést.

Szeged város tanácsa a krassó-szörény megyei árvíz károsultjainak 500 korona rögtöni segélyt szavazott meg, amelyet táviratilag elküldtek az ottani alispánnak.

Az árvízkárosultak részére *Pap Amely* urhölgy Tatáról elküldött hozzánk 40 koronát. Az összeget továbbítottuk Krassó-Szörény megye alispáni hivatalához.

Burdia Szilárd országgyűlési képviselő, mint a karánsebesi vagyonszövetség elnöke, rendeletet küldött a krassó-szörény megyei árvízkatasztrófa ügyében mind az öt vezetőjének, hogy állapítsák meg községenként és házankint a tényleges kárt; egyben utasította az erdőgondnokságot, hogy az épületfát a szükséges mennyiségben teljesen ingyen bocsássák a károsultak rendelkezésére.

A képviselő egyébként krassó-szörény megyei árvízveszedelem ügyében a következő levelet intézte szerkesztőségünkhöz:

Tehtetes szerkesztőség!

Az árvízkatasztrófa Krassó-Szörény vármegyében leginkább a volt Szörény megye lakosságát érte. Innen, a hely színéről jöttem ma s mondhatom, hogy a nyomor és szenvedés leírhatatlan, a kár pedig milliókra megy. A nyomor enyhítésére nagy összegekre van szükség s így a *Medve Zoltán* krassó-szörény megyei főispán által kezdeményezett segélyakciót a legsikeresebben az ország sajtója támogathatja. A magyar sajtó általában esetben bebizonyította, hogy akkor, amikor polgártársaink megmentéséről volt szó, a legnagyobb odaadással sikeresen működött; engedje meg most is ama szerény kérésemet, hogy a magyar sajtó minden organuma gyűjtési akciót indítani sziveskedjék, mert csak így menthetjük meg az igazán hazafiasan gondolkodó és a legnagyobb támogatást megérdemlő határszéli polgártársainkat a teljes anyagi pusztulástól.

Hazafias üdvözléssel

Burdia Szilárd udvari tanácsos, országgyűlési képviselő.

Természetesen készsággal teszünk eleget felhívásának.

A vasutak értesítési.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a következő forgalmi híreket teszi közzé:

A 214. számú kilométernél Baba—Eszkilup—Burgasz közt a rendes forgalom ismét helyreállott. Az e kilométeren túl fekvő állomásokra rendelt teherárak tehát mártól kezdve ismét felvehetők. — A bajor államvasutak wellheim—murnau—garnisch—partenkirchen vonalán az egész, seilheim—weissenbergi vonalán pedig a személyforgalom átszállással megnyílt. — Az egyesült svájci vasutak lurgans—schuri vonalán Neufeld és Landgurt állomások között az egész forgalmat megszüntették, utban levő kocsirakományu árak feltartóztatandók és a feladók rendelkezésére bocsátandók, felvett darabuk pedig, amennyiben az Arlberg-vonal tekintetbe nem jön, továbbküldendők. Teherárak új felvétele Maienfeld részére és azon tulra beszüntetendők. Utasok átszállnak, a posta, podgyász és a gyorsárú áthordatik. — Az oravicza—németbogsán—resiczabánya helyi érdekű vasut oravicza—zsidovini vonalrészén az egész forgalmat vasárnap a 7201. számú vonattal ismét megnyitották.

Végig az országon.

A rohanó, pusztító ár a dühös elem természetesen nem érte be a délvidéki zsákmánnyal, hanem elportyázott az ország különböző vidékeire, sőt ellátogatott Boszniába, Törökországba, Szerbiába és Ausztriába is, mindenhol pusztítva, rombolva. *Kanisa* és *Sumecek* falvak között a napokban pusztító ciklon dühöngött. A mialovici erdőben a ciklon 100 méter szélességben mindent elpusztított, több mint 5000 tölgyfát gyökerestül kitépelt s egy parasztot, aki az erdőben volt, a lezuhanó fatörzsek agyonütöttek. Egy másik parasztot a ciklon felkapott a levegőbe, de szerencséjére egy bokorba esett és könnyebb természetű sebek árán megmenekült. Egy asszonyt a szabadban ért utól a forgószél és a földön jó hosszú darabon elgurutotta, mint ahogy a szél elviszi a kalapot, míg végre sikerült az asszonynak egy fába kapaszkodni és úgy megmenekülni. A talaj a ciklon után több kilométeres darabon olyan volt, mintha felszántották volna.

A Szatmárhoz tartozó *Szalmárhegyen* jégvihar vonult keresztül és oly nagymennyiségű jég esett, hogy lapátolni lehetett. *Molnár Mihály* szőlősgazda 16.000 szőlőtökéből nem maradt egyéb meg, csupán a szőlőkarók. A kár mindenütt nagy.

Tegnapelőtt este 7 órakor óriási vihar vonult végig Hódmezőközségen. A felhőszakadás fél óráig tartott, de ez elég volt arra, hogy az egész község víz alá kerüljön. A pincek vízzel teltek meg. Szőlőkben és vetésekben a kár óriási. — A szabolemszék Biri község környékén egy hét óta napról-napra, estefelől óriási viharok pusztítanak. Biri község határát elverte a jég és mérhetetlen károkat okozott.

A rettenetes időjárás felkereste Boszniát is. Heves esőzések és áradások a Doboj-Siminnan vasutonal töltését több helyen megrongálták, hogy tegnap a forgalom többször fennakadt. Ma a doboj-tuzlai vonalon az összes forgalom megindult. A grazaniczai szárnyvonalon, valamint a tuzla-siminhani vonalon a forgalom egyes fahidak megrongálódása miatt valószínűleg még holnap is szünetel.

A külföldön.

A török kormány energikusan indította meg a hasan-kalei árvizkárosultak javára a segélykezelést. Mint Konstantinápolyból jelentik, a minisztertanács elhatározta, hogy 2 millió livre-t juttat a hasan-kalei árvizkárosultaknak. Az árviz 131 házat döntött romba és 80 ember hulláját ragadta magával.

Az árviz végiggázolt Szerbián is és most, hogy kellő tájékozást szerezzen magának, Péter király Sándor trónörökösrel, több miniszter kíséretében hosszabb utat fog tenni Szerbia belsejében. Rendre felkeresi az árviz által sújtott vidékeket és azután Ribarska szerb fürdőre megy, ahol a nyarat tölti.

Ausztriában az árviz különösen Tirolban és Stájerországban pusztított. A hatóságoknak mindkét helyen a király állott az élére, hogy a segélykezelést vezesse. A király a tiroli és vorarlbergi árvizkatasztrófa által sújtott lakosság segítésére örvener koronát adományozott magánpénztárából, a stájerországi árvizkárosultaknak pedig huszezer koronát juttatott magánpénztárából.

Tischtában (Transkaukázus) az Ingoda folyó áradása elborította a városnak a szigeten fekvő részét. A meztelenség hiánya miatt sok ember vízbefúlt. A vízállás emelkedik.

Eltűnt az igazgató.

— A Gizella biztosító társaság. —

Budapest, június 20.

Székely Izsó közismert alakja volt a budapesti biztosító piacnak. Agilis volt az üzletszerzésben és az adósságinálásban egyaránt. Mint praktikus és biztosítási ügynök kezdte pályafutását, míg protekció folytán bekerült a Gizella-egyletbe. Ez tudniillik kölcsönös élet- és hozománybiztosító-intézet. Ennek volt az igazgatója Székely Izsó, akinek a fizetése 12.000 korona volt. Ezenkívül perczenteket is élvezett, úgy hogy legalább 20.000 koronát tett ki évi jövedelme.

A direktor azonban olyan allűrökkel igyekezett betölteni pozícióját, mintha a Credit Lyonnais vezérigazgatója lett volna. Gummikereku koscsik, mulatók látogatása és a félvilági ismeretségek ápolása alkották életprogramját s ezekre pénz kellett. Székely Izsó összeszerzett vagy száz ezer korona adósságot s mikor szorult a hurok a nyaka körül, egyszerűen eltűnt Budapestről.

A Gizella-biztosító központja Bécsben van. Székely a Váci-utca 9. szám alatti fiókhivatalát vezette, míg Bécsbe is eljutott a híre Székely zavaros életmódjának és direktori gazdálkodásának. Le is jött Bécsből a hónap elején valami ellenőrféle, aki megcsóválta a fejét a tapasztaltakra. Sürgönyözött Bécsbe s a válasz következtében Székelyt elmozdították állásából, mire az ex-direktor végtelmen eltűnt Budapestről. Itt hagyta a feleségét három gyermekkel.

A Gizella-biztosító intézetnél azt állítják, hogy Székely mindent rendben hagyott hátra. Ugy látzik, hogy följelentést a nyilvánosság miatt nem akarnak tenni, rehozza a kölcsönös biztosító-intézet tagjai között a kölcsönös bizalom megingatódjék. Pedig holmi 40.000 korona differenciáról suttoznak.

A biztosító-társaság nem töltötte be az állást, egyelőre a tükör vezeti az intézetet, amely hlyett a becsapott hitelezők tesznek bűnvádi feljelentést Székely Izsó ellen. Ha ugyan használnak vele, mert az ex-igazgató — úgy mondják — Amerikába vitorlázott.

A villeprouxi katasztrófa.

— Husz halott; nyolczvan sebesült. —

Budapest, június 20.

Lapunk vasárnapi számában röviden hírt adtunk arról, hogy Franciaországban villeprouxi vasuti állomás közelében borzalmas vasuti szerencsétlenség történt. Az első távirat igen szűkszavú volt és sejtetni sem engedte, mily óriási dimenziói voltak ennek a szerencsétlenségnek. Csak a ma érkezett táviratokból tűnik ki, hogy a katasztrófának körülbelül husz halottja és vagy nyolczvan sebesültje van. A sebesültek számát még eddig nem állapíthatták meg. Lehet, hogy ezeknek a száma még nagyobb.

Az újabb távirati jelentések szerint a nagy szerencsétlenség következőképpen folyt le:

Amikor szombaton este hat órakor a Párisból Dreuxba haladó személyvonat Villepreux állomás előtt a mozdony megsérülése következtében megállt, és az utasok türelmetlenségükben kiszálltak, hogy a megállás okát kutassák, Granville felől kilenczven kilométeres sebességgel közeledett az expresszvonat. Az expresszvonat mozdonyvezetője későn vette észre az ugyanazon sínpáron veszteglő vonatot és vonata óriási sebességgel nekiment az álló vonatnak. Az összeütközés borzalmas volt. Az expresszvonat mozdonya, gépkocsija, ugyisint három kocsija belement a személyvonatba, amelynek öt kocsija teljesen összezúzódott. A mozdony fölborult, az égő parázs kihullott és felgyújtotta a vagonokat, melyek közül tíz porráégett. A személyvonat mozdonyvezetője megöregült. A tüzet még éjjeli 12 órakor sem sikerült eloltani, aminek a nagy vízhiány is hozzájárult.

Millerand közmunkaügyi miniszter, valamint a kerületi prefektus megjelentek a szerencsétlenség színhelyén. Tegnap reggelig a katasztrófa 19 halottját találták meg. A személyazonosság megállapítása igen nehéz, annál inkább, mert néhány holttest teljesen összeégett.

A halottak számát eddig 18—20-ra becsülik, de valószínűleg sokkal nagyobb. A sebesültek száma több mint nyolczvan és többnek közülök az állapotja nagyon súlyos. A halottak közt több vasuti alkalmazott is van. Vanderbilt ismert amerikai milliomas unokaöccse is a szerencsétlenül járt vonaton utazott és súlyosan megsebesült. A „Humanité” egyik szerkesztője öt éves fiacskájával utazott a vonaton. A fiacskának mind a két lába eltört.

Az argenioni államügyész értesítette a vizsgálóbíró, hogy Leduc mozdonyvezető, akinek a gondatlansága a dreuxi gyorsvonat katasztrófáját előidézte, maga is olyan súlyosan megsebesült, hogy nem lehet őt a vizsgálóbíró székhelyére szállítani. A vizsgálóbíró ennek folytán elrendelte, hogy a vonatvezetőt egyelőre a helyszínen hallgassák ki. Tegnap újabb több holttestet agnoszkáltak. A szerencsétlenül jártak hozzátartozói közül sokan Villepreuxbe érkeztek, hogy áldozatul esett családtagjaik sorsa felől megbizonyosodjanak, de a holttestek legnagyobb része annyira el van szesedve, hogy egyáltalán nem lehet őket felismerni. Az eddig kihuzott holttestek egyszerű fakoporsókban egy szinben fekszenek, melyet hirtelen halottsházzá változtattak át.

Egy szemtanu a következőket beszéli a katasztrófáról:

— Rémes látvány volt, amikor a kocsik gáztartói flobbantak és a kocsik falkyák módjára kezdtek égni. Az egész vonat lángtengerhez hasonlított, amelyből az áldozatok rémült kiáltásai hallatszottak. Oltásra víz hiányában gondolni sem lehetett. Egy férfi égő ruhákkal a vonatból a vágányokra ugrott, átvette magát a pályaudvar sővényén és elrohant. A mentőket, minden bátorságuk dacára, az irtózatos hőség visszazúzte és kénytelenek voltak lemondani arról, hogy a szerencsétlen áldozatokat megmentésük.

TÁVIRATOK.

Gróf Tolsztoj a Balkánon.

Belgrád, június 20. Gróf Tolsztoj Leó hírszerint részt vesz Szófiában a neoszlav kongresszuson és ez alkalommal a szorb fővárost is meg fogja látogatni.

UJDONSÁGOK.

II. Lajos.

* * *

Huszonnégy esztendő múlt el, amióta II. Lajos bajor király a starnbergi tóba vetette magát és meghalt. És huszonnégy esztendőig tartott, amíg ez a sörissza város szoborban tudta kifejezni azt a hálát, melylyel dícsőségének koronás maniakusának tartozik. II. Lajos király a XIV. Lajos lelkét hordta magában, az ő álmait álmodta újra, s ha ténykedése nem is volt oly stíluszta és invencziója csak árnyéka volt nagy francia elődjének, München ő alakította azzá, a mi. A nyárspolgári kedély igaz mindig bearanyozta a Isar-menti várost, de a nyárspolgári kedélyért még egyetlen idegen se ment városnézőbe. Ezt érezhette az a diszharmónikus lélek is, aki majdnem „kettő” volt, mint király, s aki, ha nem kerül a trónra, talán még költő is lehetett volna. München azonban nem nagyon disztigvált és két kézzel kapott minden után, amit király adott. Es II. Lajos tényleg két kézzel szórta mindent, amit az Isten, vagy születési joga adott neki. Sőt II. Lajos azt is szórta, amit az Isten, s a születési jog nem neki, hanem másoknak adott. Lajos király gyönyörű fixa ideáiért mindenét feláldozta, s amikor a sajátja elfogyott, feláldozta a másokét. München azonban ezekben a dolgokban sem kereste a finom distinkciókat. München vakon fogadott el mindent. A királyt, s másokét egyaránt.

Es Münchennek igaza volt. Nyárspolgári kedélyért, mely évszázadokon át öntötte el aranyával az Isart, egyetlen frank, egyetlen dollár, lyra, rubel, egyetlen korona se gurult feléjük a nemzetközi forgalom országútján. Es, mint Mária Terézia korában a magyarok a saját zsirjukba, úgy München és vele Bajorország is a saját sörébe fulladt. Egyetlen királyi rögeszme azonban megváltoztatta az országut irányát és München azóta is ebből a rögeszméből él, szépül és gazdagodik. A Nympfenburg omladozó artisztikája, Herrenchinsee arannyal terhelt architektúrája, a Hohenchwangen romantikája, a Propyleák, s a százezrével vonzzák az idegeneket, akik most már a művészettel járó élvezetek köztben, a sörben, sőt a nyárspolgári kedélyben is találnak valami poézist. Ezt pedig senki más a bajor királyi városnak nem adta, mint II. Lajos. München nagyravágó poétája, Bajorország szerencsétlen királya.

Es mégis huszonnégy esztendőnek kellett lepörögni az időrsón, amikorrára München rájött, hogy nagy királyának szobrot kell emelnie. Igazi nagy embereknek megszoktuk, hogy az utókor, mely az illető nagyságának méltóságában sütkérezik, csak elkésvé csméljen kötelességére. Ezt a kötelességet azonban, mely már nem is kötelesség, vajmi ritkán mulasztják el a legkisebb királyokkal szemben is. A müncheni esetben talán ez a legfeltűnőbb. II. ugyanez huszonhárom esztendő előtt történik, mindenki a legtermészetesebbnek találta volna. II. Lajos, akár nagy, akár jelentéktelen fejedelm volt, de király volt. A királyok pedig éppen úgy születnek a koronához, mint az emberek hálájához, s a saját szobrukhoz. München legutolsó polgára azonban mindennap azzal a tudattal vághat zsebre egy esonó pénzt, hogy: ezt is II. Lajosnak köszönhetem! München lakossága mindennap rájöhét arra, hogy az ő életének tulajdonképpen semmi köze ahhoz a sok minden néphez, művészethez és trofennához, amiért az idegenek oda zárandokolnak. Mindehhez csak I. Lajosnak volt és van köze. Es minden, ami most Münchenben történik az az ő egzaltált lelkének, földtől elragaszkodott álmainak utánarezgése. Mert a született király, ha történetesen költőféle is, sokat nagyon sokat tehet azokért és azért, akit és amit szeret. Mint tudna tenni egyszer egy született költő, ha történetesen király lehetne...

— Személyi hírek. Fiuméből jelentik: Klótd és Erzsébet főhercegnők ma este hat órakor Budapestre utaztak, ahonnan Alesuthra mennek.

— A német császár betegsége. Berlinből jelentik, hogy a bécsi lapoknak a „Berl. Lokalan.“ nyomán főzött a híre, hogy *Bier* orvostanár szombaton felvágta a császár térdét, nem igaz. A császár állapotáról tegnap a következő jelentést adták ki: „A császár térdüzeneti bántalma kedvező lefolyásu. A felszívódás majdnem tökéletes. Kelésről vagy bőrsérülésről nincsen szó. Teljesen alaptalan az az elterjedt hír, hogy a császárt megoperálták. Dr. *Ilberg* és dr. *Niedner*.” Hogy a császár állapota éppenséggel nem nyugtalanító, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy a császárné és *Viktória Lujza* hercegnő tegnap Hamburgba utaztak, hogy jelen legyenek a Hamburgi nagy díj lefutásán. Ma délelőtt érkezett berlini távirat szerint *Vilmos* császár állapota annyira javult, hogy most már részt vehet a *Kiel* regatta-versenyen. Az eddigi rendelkezések szerint július 22-én különvonattal Altonába utazik és ott a Hohenzollern jachtra száll, amely a St. Pauli-kikötőben várakozik.

— Tolnay Lajos eskütétele. Bécsből jelentik, hogy Tolnay Lajos, az Államvasut volt elnöközgatója ma délelőtt tette le a király előtt a titkos tanácsosi esküt.

— A román királyné nagybeteg. Bukarestből jelentik nekünk: Mivel a királyné állapotáról nem adnak ki bulletinokat, a legfrissebb hírek keringenek. Egy estilap közli, hogy a mára tervezett minisztertanácsot, amelyen a királynak kellett volna elnökölnie, az utolsó pillanatban elhalasztották. A királynénak nagy fájdalmi vannak és az operáció elkerülhetetlen.

— A hercegprimás Budapesten. Vaszary Kólos bíbornok hercegprimás, mint értesülünk, részt fog venni az országgyűlés ünnepélyes megnyitóján. A bíbornok főpap Balatonfüredre, ahol másfél hónap óta nyaral, csütörtökön érkezik Budapestre. Az egyházfejedelem az ünnepség után visszautazik Balatonfüredre. A hercegprimás utazásának és az országos ünnepen való részvételének előkészítése ügyében dr. Kohl Medárd püspök ma Budapesten járt és az illetékes körökkel értekezett. Kohl püspök holnap Esztergomba és onnan Pozsonyba utazik, ahol folytatja bérnakörjáratát.

— Csávossy arcképe. Csávossy Bélának, a képviselőház egykori házelnökének a képét Stettka Gyula megfestette és a festményt, amely elsőrangú művészi munka, méltó helyen elhelyezték a háznapvi hivatalban. Ma délelőtt arra a híre, hogy Csávossy képe érkezik, hirtelen összegyűlekeztek a Házban a képviselőház hivatalnokai, akik szelvéttel gondolkodnak Csávossy Bélára és most kérésre emlékeket idéztek. A kép rendkívül hü, megszólalásig eleven. Csávossy Béla, míg háznap volt, nagyon sok barátot és tisztelt szerzett magának, sokan jöttek most vissza az ő régi barátai közül, kik szívesen fogják felkeresni a háznapvi hivatalt és megnézik a Csávossy képét. Maga Csávossy most átvon tartja magát a politikai élettől és vidéken, a birtokán gazdálkodik.

— Egy volt osztrák miniszterelnök halála. Lussinpiccolóból táviratozzák, hogy Madeysky Szaniszló lovag az urakházának tagja lussingradéi nyaralójában hétfőn meghalt. Madeysky lovag egyidőtájt osztrák kultuszminiszter is volt. Holttestét Krakóba szállították, ahol csütörtökön lesz a temetése. Madeysky Szaniszló 69 éves kort ért. A Windischgrätz-kabinetben mint a lengyelek képviselője közoktatási miniszter volt, majd a kormány bukása után visszavonult a politikai élettől és csak olyankor lépett előtérbe, ha ellentétek támadtak a lengyelekkel nemzetiségi kérdésben. Madeysky játszott a közvetítő szerepet, amelyre konzervatív modoránál fogva nagyon alkalmas volt.

— Az egyetemi év vége. A budapesti tudományegyetemen véget ért a szorgalmi idő és az előadások, szigorlatok és vizsgálatok befejeződtek. Az évszázad alkalmából szokások Tedeumot a tegnapi vasárnapon tartották meg az egyetemi templomban. A hálaadó istentiszteletet dr. Walther Gyula címzetes püspök, a központi papnevelő intézet igazgatója celebrálta. A templomban megjelentek Sághy rektor vezetésével az egyetemi tanács tagjai, továbbá az egyetemi tanárok és hallgatók testületileg. Az ünnepi évszázad alkalmából az egyetem épületeire kitéztek a nemzeti lobozót.

— Új kormányozható léghajó. Brüsszelből jelentik: A Clouch nevű kormányozható léghajó, amely éjjelkor indult el Kölnből, ma reggel 5 órakor a kiállítás területén simán leszállott. Előbb azonban, valószínűleg a köd miatt egy óra hosszáig czirkált a város fölött. A léghajóót *Kleist* kapitány vezette. Ez az első kormányozható léghajó, amely belga területen jár.

— A „Pluviose“ halottai. Calaisból érkezett távirat szerint a „Pluviose“ bensejéből tíz holttestet huztak ki. Köztük volt a parancsnok holtteste is. Valamennyien az előkamrában voltak. A szerencsétlenek ide menekültek s itt érte utól őket a halál. A további munkálatokat a bekövetkezett dagály akadályozta meg. A „Pas de Calais“ nevű személyszállító hajón, melybe a „Pluviose“ felbukkanásakor beléutkózt, egy Balog Miklós nevű újdéki ember is utazott. Ez a bekövetkezett katasztrófát így írja le:

— A calaisi kikötőből kiérve, teljes gözzel haladtunk. Alig mentünk azonban tíz percig, midőn egy hatalmasat zökentünk. Nagy recsegéropogás volt hallható és azt hittük, hogy zátonyra jutottunk. Az utasok össze-vissza futkostak a fedélzeten és izgatottan kérdezték, hogy mi történt. A korláthoz siettem és azt láttam, hogy a víz felszínét peroleum borítja. Eközben a hajó megállt és utvonalaiban száz méternyire mögötte egy hajóorr emelkedett ki mintegy másfél méternyire a vízből. A „Pas de Calais“ gözös kapitánya azonnal jelt adott a matrózoknak, mire öten csónakba ültek és a kiálló hajórészhez eveztek. Ott a matrózok egyike felmászott rá és kopogtatott rajta, majd hallgatózott, de semmi nesz sem volt hallható, mire visszaintett a kapitánynak, hogy nem hall semmit. Erre a csónak visszajött és mire visszaérkezett, a kiálló hajórész is eltűnt szemünk elől. Mi, de még a kapitány sem tudta, hogy voltaképpen mi történt. Azt mondták, hogy egy hajóroncsba ütökztünk, mások azt hitték, hogy egy régi elsüllyedt uszályt emelt ki a dagály és annak mentünk neki. Arra, hogy egy tengeralatt járó hajó emelkedett a víz felszínére és szerencsétlenül éppen hajónkba ütközött, senki sem gondolt. Közben kitűnt, hogy a mi hajónk is megsérült. Erre kapitányunk felhuzatta a vézzászlót, mire egy hajó közeledett felénk, melynek parancsnokával kapitányunk néhány szót váltott, mire a hajó visszaindult a kikötőbe. Később tudtuk meg, hogy az idegen hajó parancsnokával azt beszélt meg a „Pas de Calais“ kapitánya, hogy ennek utasait az a hajó szállítja tovább. A mi hajónk is megfordult és visszamentünk a kikötőbe. Mire odaértünk, már a molón a világitó-toronyra fel volt huzva a fekete zászló és a népek ezrei tödültek a kikötőbe. Itt tudtuk csak meg, hogy voltaképpen mi történt és hogy a „Pluviose“-t elsüllyesztették.

— Aranylakodalm. A Iegszűkeebb családi körben ünnepelték ma *Jaulus* Ferencz, a cs. és kir. közös hadügy-minisztérium robbantószer képviselője és neje, szül. *Hoffmann* Katalin aranylakodalmukat, mely alkalomból számosan személyesen és táviratilag fejezték ki a széles körben ismert, közbecsülésnek örvendő ünnepeltéknek szerencsekívánataikat.

— Chimay hercegnő életunt. Chimay hercegnő, akinek nevéhez világraszóló skandalum emléke fűződik, olykor-olykor beszélt még magáról. A legutóbbi hír róla így szól: Chimay ex-hercegnőt nemrég faképnél hagyta Ricciardi nevű harmadik férje. A „Matin“ egyik munkatársa ez alkalomból meginterjúvolta a hercegnőt és az interjúban kissé tréfásan állította be az egész ügyet. Az ex-hercegnő erre vonatkozólag a következőket jelentette ki:

— Én a „Matin“ egyik munkatársa előtt mély fájdalommal esetenem, amelyet férjem hűtlensége okozott nekem, eszedeltem neki, hogy segítsen visszazerezni érzemet. Ebből azután a lap egész komédiát csinált.

Chimay ex-hercegnő férje eltűnése óta kétségbe van esve és kétszer is követelt el öngyilkossági kísérletet és gyakran órákig áll férje arcképe előtt, miközben egy fonográfot hallgat, amelyik férje hangját adja vissza.

— Plébános beiktatása. Nagy ünnepségek keretében iktatták be vasárnap délelőtt hivatalába *Tólos* Gyulát, a felsővizvárosi templom új plébánosát. A templomot egészen megtöltötte a hívek serege. A főváros részéről az ünnepélyen megjelentek: *Bárczy* István dr. polgármester, *Szalay* Sándor kerületi előljáró, *Faller* Ferencz tanácsos, *Eckermann* Ede fővárosi bizottsági tag és mások, valamint *Szalay* Győző templomgondnok *Sagmüller* József esperesplébános felolvasta *Vaszary* Kólos bíbornok hercegprimás jóvágyó átiratát, majd a fővárosnak, mint kegyurnak kinevezési határozatát hirdették ki. Ezután az új plébános elmondta az apostoli hitvallást, mire az esperes átadta neki a templom kulcsait. *Tólos* Gyula a szöszökre lépett és szép beszédében köszöntö meg egy az egyhízi, mint a világi hatóságoknak a kinevezést, majd híveikhez fordult s kérte őket, hogy támogassák őt működésében. A beszéd után az új plébános nagy szédlettel ünnepi misét celebrált. Miso végeztével a plébánián ünnepi ebéd volt, amelyen a kerület előkelősége vett részt.

— A meggyilkolt török lapszerkesztő. A török főváros politikai köreiből és a lakosság minden rétegében kínos nyugtalanságot okoz az a körülmény, hogy a múlt héten orozva megölt *Ahmed Szamin* lapszerkesztő gyilkosát még mindig homály fűdi. Kedden híre terjedt, hogy a rendőrség rájött a tettesre és egy Halil nevű fiatal tiszt személyében át is szolgáltatta a hadbírósnak. Az „Istirak“ című szocialista szellemű hetiapot, mely a meggyilkolt Szamin szerkesztőnek egy levelét lekötölte, hadbírósi határozat alapján betiltották. E levélben Szamin panaszkodott egy barátjának, hogy az ifju-török komité alighanem el fogja őt láb alul tétetni. A volt sejk-ül-izlám fia, Muktar bey, a meggyilkolt lapszerkesztő egyik bizalmas barátja, tudatta a nagyvezérrel, hogy ő is kapott fenyegető leveleket a komitétól, amiután életét nem látja biztonságban, külföldre utazik. A szállongó hírekkel szemben az ifju-török komité erőiesen tiltakozik a gyanúsítások ellen s azt állítja, hogy Szaminot a reakció emberei ölették meg. Eddig csak egy bizonyos, hogy a gyilkost még nem leplezték le.

— Katonás nevelés Oroszországban. Az orosz közoktatási miniszter rendeletet adott ki, hogy a jövő évtől kezdve a középiskolákban mint kötelező tantárgyat tanítsák a katonai szolgálatot. Ezt a tantárgyat aktív tisztek fogják előadni. Egyenesen a csár parancsára adta ki a miniszter rendeletét, mert a csár, mikor legutóbb a jekaterinoszlavi kormányzóságban járt, nagyon el volt ragadtatva a népiszkolai tanulók katonai gyakorlatától és katonás föllépésétől.

— Látogatások a Gyermekegys Oththonban. Fővárosunk legújabb egészségügyi intézményét, a Pesti Izs. Nőegylet csepepi Weiss Alice gyermekegys-otthonát ma gróf *Khuen-Hédervary* Károlyné, a miniszterelnök neje és *Hieronymi* Károlyné, a kereskedelemügyi miniszter neje, látogatták meg. A miniszternék a főorvos kalauzólása mellett behatóan megtekintették a mintaszerűen berendezett és vezetett inézetet. Másfél órai ott időzés után távoztak, a látottak felett elragadtatásuknak adtak kifejezést s úgy az alapító családjának, mint az Izraelita Nőegylet hölgyeinek és a főorvosnak köszönetet mondtak a szép alkotásért, annak fentartásáért és vezetéséért.

— Lezuhant aviatikus. A gráci repülő-meeting, melynek tegnap volt első napja, szerencsétlenül kezdődött. *Sablanig* mérnök Wright-gépen fölszállott. Rövid repülés után azonban kénytelen volt leszállani. Gépe kissé megsérült. Azután *Heim* aviatikus szállt föl Wright-gépen, azonban hirtelen széllelés következtében gépe 20 méter magasságból lezuhant és teljesen összetört. *Heim* sérüléstelen maradt.

— Elhunyt festő. Seitz Rudolf, az ismert német festő meghalt Münchenben. Seitz tanár volt a képzőművészeti akadémián és egyike a legnépszerűbb müncheni művészeknek. Szombaton éjjel az Alotria művészársaságban tartózkodott, amikor hirtelen rosszul lett. Orvost hívtak, de az már nem tudott rajta segíteni. Szívszélhűdés okozta halálát.

— A kis diák amerikai párbaja. Pozsonyban *Gere* Gyula ötödik osztályu főreáliskolai tanuló ma reggel a padláson felakasztotta magát, s mire észrevették meghalt. Az öngyilkosság oka, állítólag *amerikai párbaj*. Ez év április havában összeszólkkozott a hadapródiskola egy növendékével és amerikai párbajban állapodtak meg. *Gere* huzta a fekete golyót és augusztus 18-án kellett volna az öngyilkosságot elkövetnie. Ugy a rendőrség, mint a hadapródiskolai parancsnokság szigorú vizsgálatot rendelt el.

— Házasság. Dr. Ács Bódog budapesti ügyvéd e hó 19-én házasságot kötött *Havas* Margittal, *Havas* Miksa kereskedelmi akadémiti tanár leányával.

Bajza Margit székesfővárosi tanítónő vasárnap délelőtt 11 órakor esküdt a várbeli ev. templomban örök hűséget *Szirtes* Lajos székesfővárosi tanítónak.

Dr. *Radványi* László, „Az Úzlet“ szerkesztője, eljegyezte *Vaszary* Klotild kisasszonyt, az Országos Iparegyesület irodavezetőjét, *Vstary* Ferencz leányát Budapesten.

Győri *Gschwindt* Ernő, a Gschwindt-féle szeszgyár vezérigazgatója, szombaton délelőtt 11 órakor esküdt *Törty* Gusztáv igazságügyi államtitkár leányával, Edithel, a budavári udvari plébánia-templomban.

— Hajóösszeütközés. Londonból jelentik, hogy Holy Headből érkezett Lloyd-táviratok szerint a *Larache* bayonneti gözös Bilbaóhól jövet sűrű ködben Holy-Head mellett összeütközött a *Yews* nevű ir gözössel. A *Larache* azonnal elsüllyedt. A kapitány és 9 matróz a tengerbe fult, 9 másik matróz megmenekült. A *Yews* erősen megrongálódott.

— A kolera réme. Lembergől jelentik, hogy a bakteorológiai vizsgálat megállapította, hogy a *Podwolocyskában* elhunyt asszony tényleg *asiatik kolera*-ban halt meg. Más gyanus esetekről nem érkezett eddig jelentés.

— **Automobil-szerencsétlenségek.** Nagykálló-ból jelentik: Gáspár Gyula gimnáziumi tanár automobiljával a város közepén, a Piac-téren elütötte id. Gáspár Mihály 75 éves csizmadia-mester, ki a szenvedett belső sérülések miatt a halállal vívódik. — Boroszlóból jelentik nekünk: Egy boroszlói gyáros több vendégével automobilon kirándulást tett tegnap. A Jordán-malomnál az automobil fölborult, Kirchner berlini kereskedő koponyatörést szenvedett, a többi utas és a sofőr sértetlen maradt. — Mürrzuschlágból jelentik nekünk: Brenner-Felsch földbirtokos hatodmagával Maria-Zellbe ment automobilon. A gépjármű feke eltört és az automobil felborult. Két utas, köztük a vasúti minisztérium egy nyugalmazott hivatalnok, súlyosan megsebesült.

— **Aki meg akart halni.** Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy egy tizennyolcz éves francia leány, Cassier Blanche, szombaton este leugrott a Muzeum-körút 41. számú ház első emeleti erkélyéről és könnyű sérüléseivel a mentők a Réczey-klinikára vitték. Ott fekszik a kis Blanche, a női betegek osztályán a 111. számú ágyban. Kihallgatásakor elmondta, hogy két hete utazott el Párisból. Bécsben egy Miss Schultz nevű helyszerezőhöz szállott a Herrengasse 4. szám alá, aki néhány nap múlva azzal az ajánlattal lépte meg, hogy egy bárónénál van helye Budapesten, huszonhárom forint fizetéssel. Elfoglalta helyét és beállott báró Boronkaynéhoz, a Muzeum-körút 41. szám alá. Nevelőnőnek szerződötték — mondta Blanche — és már az első nap úgy kellett dolgoznom, mint a szobaanyának, kora reggeltől késő estig. Ezt nem bírta el és pénteken felmondott. Kijelentette az öreg nagyságának, hogy el akar menni. Erre aztán elcsukták a ruháját és a leveleit nem engedték elküldeni. Kérte a fizetését, megtagadták. Ki sem engedték a szobából. Szombaton este egyedül volt az utcái szobában, kiment a balkonnra, imádkozott, behunyta a szemét és aztán leugrott az utcára. Azonban a kis Blanche nem érezné az igazmondás. S vallomásaához viszonyítva az az igazság, hogy Boronkayékhoz Cassier Blanche csütörtök délelőtt érkezett meg. Szívesen fogadták, de hamarosan kiderült, hogy a kisasszonynak egy bizonyítványa sincs; garderobjá pedig egy köpenyegből és egy mandolintól áll. Egyébként is igen különösen viselkedett és egy hisztérikus, beszámíthatatlan nő benyomását tette. Ezt különben most az orvosok is megerősítik. Boronkayék nem akadályozták meg abban, hogy Budapestről elutazzék, sőt azon voltak, hogy lehetőleg rögtön elhagyja a házat. Az öngyilkossági kísérlete teljesen ok nélküli volt és valószínűleg egy hisztérikus roham következtében követte el. Az orvosainak bevallotta, hogy ez nem első ilyen tette. Réczey professzor szerint két-három nap alatt gyógyultan távozik. A bérét két hónapra előre megkapta. A kis Cassier Blanche néhány napon belül gyógyultan és egy legrási kalanddal gazdagabban hagyja el Budapestet.

— **Nagy tüzkatasztrófa.** Monilewban, a Dnyeper mellett nagy tűzvész pusztított, amely tegnap késő estig tartott. Elpusztult 600 ház, 2 templom, a népháza valamint több iskola. A tüzkatasztrófanak 10 ember esett áldozatul.

— **Merénylet a vasúti kocsiiban.** Pétervárról jelentik nekünk: A vasúti miniszter segédje, Dumitraska ellen merényletet követtek el, mikor a szibériai vasút kezelésének megvizsgálására utazott. Valaki kétszer belélt a szalonkocsi ablakán, de a golyók nem találtak. A merénylet elmenekült.

— **Ismeretlen női holttest.** Erd község határában egy 50—60 évesnek látszó ismeretlen női holttestet fogták ki a Dunából. Valószínűleg Budapesten került a Dunába a közepertmetű, összes haja asszony. Fekete fűzős félezipő, fekete harisnya, fekete seviot-ruha, alsószojnya és C. N. himzésű ing volt rajta.

— **A néma férj vértette.** Megrázó családi dráma utolsó jelenete játszódott le szombaton az esti órákban Pakson, a Duna partjának azon a helyén, ahol a Budapestre induló gőzhajó indulását várták. Egy Engel György nevű férfi magából kikelve rohant a közönség soraiba és a várakozók közt levő feleségét kétszer mellbedöfte egy élesre fent késsel. Az asszony a helyszínén szörnyethalt. A nyugodtan álló gyilkos férjét egy csendősről elfogta. Engel néma ember. A feleségét azért ölte meg, mert amíg ő távol dolgozott és szorgalmasan hazaküldte keresményét, addig az asszony Dunakömlődön könnyelmű életet és viszonyt folytatott valakivel. A hűtlen asszony szombaton este is ott hagyta gyermekeit, éppen Budapestre akart utazni a kedveséhez, de az ura megtudott mindent és ezért követte el a rémes tettet.

— **Villamos összeütközés.** Vasárnap délelőtt kilencz órakor súlyos természetű összeütközés történt a zugliget—hüvösvölgyi vonalon, a fogaskerekű vasút állomása közelében. A vonal itt három sínparra oszlik. Az egyik a Zugliget és Hüvösvölgy felé, a másik a Ferencz József-híd felé menő kocsik számára való, a harmadik sínpar a tartalék-kocsik elhelyezésére szolgál. Ezen a harmadik, ugynevezett kitérő-sínparon állott a 483. számú tartalékkocsi. Pár percczel kilencz óra előtt tolták ki oda s az ottani pályáról elmulasztotta utána visszaforgatni a váltót. Kilencz óra husz perczkor érkezett a Ferencz József-híd felől a 680-as villamos, amelyet Sós András vezetett. A kocsi zsufolásig tele volt utasokkal s teljes erejével belerohant a kitérőn álló 483-asba. Az összeütközés oly heves volt, hogy a két kocsi teljesen összetört. A vezető, Sós András, az utolsó pillanatban vette észre a veszedelmet. Megakadályozni nem tudta már, csak a saját életére gondolhatott. Egy pillanattal a katasztrófa előtt leugrott a kocsiról és szerencsésen megmenekült. Tíz utas sérült meg és pedig: Hoffmann Ármán, Szabó József, Sommer József pinczerek, Schwartz Lipót utazó, Papp Vincze mérészáros, Pucsi Bálint villamoskapcsoló, Schwartz Ilona házileány, Horváth Ferenczné szabónő, Himmler Imre és Majoros Lajos kereskedők. A szerencsétlenség színhelyére nagy apparátussal vonultak ki a mentők. A sebesülteket első segítségben részbesítették s részint a lakásukra, részint kórházba szállították.

— **Udvarias rablók.** Vakmerő rablótámadás történt vasárnap este a Sós-fürdő közelében. Radó Dávidné utazó 35 éves felesége született Hirsch Berta, 16 éves lánya Radó Rózi és Polgár Hugó 22 éves üzletvezető este nyolcz óra után a Sós-fürdő vendéglőjéből hazafelé igyekeztek a Duna parti részen a mező és buzatáblák közötti úton. Egyszerre három 25—30 évesnek látszó eléggé jól öltözött munkáskülsejű férfival kerültek szembe. Mind a három revolvert rántott először Polgár Hugót térték a földre és kifosztották. Elvették a pénztárcáját, amelyben egy husz frankos arany és néhány korona apró pénz volt. Azután a mellény zsebéből kiszedték az óráját, lánczát és revolverét. Majd Radó Dávidné és Radó Rózi ellen fordultak. Radónétól elvették a nyaklánczát és az óráját, Radó Rózinak pedig a ridiküljét, amelyben 3 korona volt. Amikor elkészültek a munkával az egyik utonálló így szólt:

— Készen vagyunk, elmehetnek.

Radóné ekkor arra kérte az utonállót, legelőbb villamosra adjanak pénzt, hogy hazamehessenek. Erre az egyik rabló egy koronát adott oda Radónénak, majd kedélyesen megjegyezte:

— Mi is szegények vagyunk, többet nem adhatunk. Az Isten áldja meg magukat.

Ezzel Budapest felé elsiettek. Radóék bejöttek Budapestre és itt feljelentést tettek az utonállók ellen.

Ma derült aztán ki, hogy a hármas rablószövetségnek nem a Radóék elleni támadás volt tegnap az első. Sőt: egy órával azelőtt Molnár Nándor kereskedősegédet és barátját Tóth Jolán varrónőt fogták körül és mindenükből kifosztották. Molnárék restelkedtek a feljelentéssel, mert hát rossz a világ, ki tudja, mit gondolnak, ha kiderül, hogy este együtt voltak a Sós-fürdőben. Végre ma megtették a panaszt.

Amikor a rendőrségen a feljelentést írásba foglalták, eszükbe jutott, hogy mintha három nap előtt hasonló értelmű feljelentés érkezett volna. Utána néztek az aktáknak és azokból a következő mulatságos história derült ki: Dr. Békey Gábor három nap előtt este együtt volt Hoffmann Idával a Sós-fürdőben. Amint ott sétálgattak, egyszerre csak három ember toppant eléjük.

— Pénzt vagy életet! — kiáltották.

Békey revolvert rántott, de az egyik rabló doronggal rávágott a kezére úgy, hogy a revolver kihullott kezéből a földre. A rablók aztán a saját fegyverével félemlítették meg Békey Gábort. Elvették minden ingóságait, végül pedig a szó teljes értelmében *meztelenre vetkőztettek őket*. Szerencsére langyos nyári este volt s így nem hültek meg Ádám és Éva kosztümjükből a Sós-fürdő paradicsomában. De a helyzet úgy a férfi, mint a leány részről kellemetlen volt. Segélykiáltásokra végre előjött egy rendőr. Keresett egy bérkocsit, a kocsi odaadta a kabátját és egy lópók-rózsot. Ebbe takaródzott a két kifosztott ember és így jöttek be a városba, ahol ruhát szereztek maguknak. Békey dr. aztán megtette a feljelentést. Mindenesetre rendkívül furcsa közbiztonsági állapotok lehetnek a Sós-fürdőnél. A rendőrség, ha a tegnapi délután érkezett Békey-féle feljelentéssel komolyan foglalkozott volna, úgy a tegnapi két rablótámadás nem eshetett volna meg.

— **Váltóhamisító ügyvédjelölt.** Dr. Miklós Oszkár ügyvédjelölt, a könnyűvéru fiatalemberek sorából való volt. Szerette a nőket és az éjszakai életet, már pedig ezekhez pénz kell. Amikor más úton nem tudott pénzt keresni, váltót hamisított. Ezekétszáz koronáról töltött ki egy forgatmányt s ráhamisította három barátja: dr. Friedmann Henrik, dr. Toldi Miklós és Vadnai Ernő névalírásait. Mikor a dolog kitudódott, a huszonnyolcz éves fiatal-ember megszökött. A rendőrség nyomozza.

— **Pusztító ciklon.** Egy Newyorkból érkezett kábel-távirat jelenti, hogy tegnap reggel félóra hosszáig rettenetes ciklon tombolt. Tíz ember életét vesztette, sokan megsebesültek. Egy későbbi távirat jelenti Newyorkból: Közvetlenül a Roosevelt-ünnepély után tegnap irtózatoss vihar tört ki, melynek következtében Newyork területén több, mint husz ember különböző módon szerencsétlenül járt. Egy cirikuszsátort, amelyben háromezer ember, többnyire nők és gyermekek voltak, a vihar felborított. Pánik támadt, de a cirikus alkalmazottainak lélekjelenléte a nagyobb bajnak elejét vette. A zene tovább játszott, mindaddig, míg az egész közönséget biztonságba helyezték. Az ország minden részéből óriási viharokat és jégesőket jelentenek.

— **Gyilkos vándorkomédiások.** A csaczi határrendőrség a napokban elfogott egy karaván vándorkomédiást, amelynek tagjai egy Jablunkau közelében fekvő sziléziai községben meggyilkolták a tanítót, kirabolták és azután megszöktek. A gyilkosokat átadták a rendőrségnek, amely visszakereste őket Sziléziába.

— **Lopás a fürdőben.** A Fő-utca 83. sz. alatti Király-fürdőben vasárnap délelőtt Jónás Ferencz kereskedősegéd kabinját valaki kifosztotta. Jónás megtette a feljelentést a fürdőtolvaj ellen. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Halálozás.** Maurer János, a Nemzeti Tornaegylet elhunyt igazgatójának temetése vasárnap délután 3 órakor volt a magyar tornász- és sportkörök óriási részvétele mellett. Az elhunytat működése helyén az egyesület hataamas tornaacsarnokában helyezték díszes ravatalra. A ravatalt a délelőtti folyamán nagyszámban keresték fel az elhunyt tanítványai, barátai, hivatalos testületek stb., hogy letegyék koporsójára az éjszmerés és hála koszorúját. A temetésen a Magyarországi Testző Egyesületek Szövetsége nevében Balla Mihály miniszteri tanácsos, a szövetség elnöke mondott beszédet, a Nemzeti Tornaegylet nevében pedig Árpád Gyula fővárosi tanácsos, egyesületi elnök beszélt. A sírnála karsársai nevében dr. Ballagi Aladár egyetemi tanár beszélt az elhunytat. A koporsóra a legtöbb fővárosi és vidéki sportegylet koszorút helyezett és impozáns számban képviseltette magát.

Dr. Andre László, született Cziffra Janka f. h. 17-én, életének 26-ik évében Kolozsvárról elhunyt. Temetése f. h. 19-én volt Gyergyószentmiklóson nagy részvét mellett.

Dr. Szemek György, a temesvári piarista rendház főnöke és a piarista főgimnázium igazgatója, Temesvár város bizottsági tagja, Temesvárról meghalt.

Albisi Pánczél Károly, a fogarasi református egyház első papja, életének 86-ik évében Fogarason elhunyt.

Tegnap hosszas szenvedés után elhunyt *Fredud Vilmos*, a Kőbányai Polgári Serfőző Részvénytársaság vezérigazgatója. Hatvanöt évét élt. Az elhunytban a magyar serfőzőipar legkiválóbb művelőinek egyikét vesztette el. Tözségi *Fredud Vilmos*, aki azelőtt nagykereskedő volt, a kilencvenes évek elején vette át az akkor nehéz viszonyok között lévő polgári serfőző, de kiváló ügybuzóságával sikerült azt nemcsak talpraállítani, de virágzó vállalatná tenni. Igazgatóági tagja volt a magyar serfőzők szövetségének és ebben a pozíciójában is hozzá tudott járulni a szakma fejlesztéséhez. Ötvenévesen kívül két fia, Antal és Emil, mindketten a serfőző vezető állásaiban gyászolják a megboldogultat és két leánya. Temetése holnap kedden délután 4 órakor lesz a serfőző épületében lévő lakásáról.

Ma délután öt órakor temették nagy részvét mellett *Schrantz János* nyugalmazott lelkészt a Deák-téri templomból. A gyászoló családon kívül nagyszámú közönség volt jelen. A gyülekezet gyászéneke után Broschó Gusztáv Adolf lelkész gyászbeszédben méltatta az elhunyt érdemeit. Ezután Kaczián János esperes az egyházmegye nevében búcsúztatta el a halottat. Az éneklés gyászadalnak elhangzása után megindult a menet a Kerepesi-temetőbe, ahol Lauff G. segédlelkész imát mondott és Broschó lelkész megáldotta a halottat.

× **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** e lapunk nyilttéri rovatában a nyaraló és utazó közönséget érdeklő időszakos közleményt tesz közzé.

× **Bob hashajtó a legkellemesebb 10 fillér.**

× **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

× **Szép a hajusz Hajdusági pedróval.**

× **Polgár Sándor** orvosi műszer, kötszer és kötgőgyár, mely 15 év óta fennáll, a legjobb hirtőnek ürvendő cég, ahol minden e szakmába vágó cikket nemcsak a legutányosabb áron, hanem legteljes mértékben elkészítve kaphatni. Prospektussal, vagy felvilágosítással szívesen szolgál Polgár Sándor orvosi műszer-gyáros, Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. szám.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Szerelmes asszonyok. Tegnap este bemutatódás volt a Városligeti Színházban. Színre került Mouleone operettje, a „Szerelmes asszonyok”. A darab librettója nem a legszerencsésebb kézzel van megírva, de a könnyed, melodikus zene pótolja a szöveg egynémely hiányát. A színház ezuttal is dicséretreméltó áldozatkészséggel állította ki a darabot és Feld Mátyás ötletes rendezése hozzájárult az est sikeréhez. Az előadás, egy-két hiányosságtól eltekintve, jó volt. Kürty Klára megszokott kedvességgel játszott s mellette szép sikere volt Kovács Mihálynak, ki élénk, színes játékaival ismét bebizonyította, hogy egyike a legjobb komikusainknak. Mezei Ilonka ezuttal is túlozva játszott, pedig tőle sokkal többet várnak, mint a Kelemen Bóskéktól, kik nem éppen előnyére válnak a Városligeti Színház együttesének.

(*) Növendék-előadások. Az Országos Színészegyesület növendékei vasárnap délután Strausz József „Tavaszi” című operettjében mutatkoztak be. A meglehetősen sikerült előadás főleg Gábor Ernő, Horváth István és Neményi Blanka jó alakításának érdeme. A zenei rész kitünő betanításáért Stephanidesz Károlyt illeti elismerés.

Rákosi Szió asszony növendékei ugyancsak vasárnap délután „Luxemburg grófját” játszották. Az előadás kitünően sikerült, amennyiben a növendékek legtöbbje figyelemre méltó haladásról tett tanúbizonyságot. A czím szerepet Andor Árpád játszotta. Temperamentumos játéka és jó iskolát eláruló meleg csengő berittonja ezuttal is biztosította számára a szép sikert. Lukács Nándor az orosz báró szerepében meglepő készséget árult el. Szerepének kidolgozása már színpadi rutinról tett tanúságot. Jók voltak Gyenge Anna és Hudecsék Nelli.

(*) Siposs Antal záróvizsgái. A Katholikus Kör dísztermében nagyszámu, előkelő közönség előtt tartották meg záróvizsgájukat a Siposs Antal kir. tanácsos nagyhírű zeneakadémiájának növendékei. Először az előkészítő osztályok vizsgáltak. Krutcsay Ferencné, Ráder Irma leány-növendékei, valamint Farkasné Gyagyovszky H. férfinövendékei minden tekintetben előrehaladottságukról tettek tanúságot. Azonban az igazán művészi játékok csak ezután következtek, amikor az ézs mesternek, Siposs Antalnak a növendékei léptek az emelvényre. Hornicsék Gizella, Joánovich Judit, Ruppich Lenke, Berrár Juliška, Frick Józsa, Humayer Mária és Erzsi, Kármán Ilonka, Kostka Ilma, Magyar Margit, Rosner Margit, Rab Anna, Tomaszek Márta, Zémama Anna, Vágó Maresa, Zolnay Médy és Schmalitz Margit a legszebb és a legnehezebb zenészműveket adták elő ugy a klasszikus, mint a modern zeneköltőktől. A közönség minden egyes szám után tapssal jutalmazta a tehetséges növendékeket és lelkes ovációkban részesítette az ézs mestert.

(*) Stefániai Imre kitüntetés. A hesszeni nagyherceg, a nagylelkű Fülöp, rendjelének első osztályu lovagkeresztjét adományozta Stefániai Imrénak, a jeles magyar zongoraművész-zeneszerzőnek. A művész, aki Burmester Willyvel a télen egész Európát bejárta és mindenütt óriási sikereket aratott, jelenleg Trauermundeben időzik, ahol befejezi megkezdett koncert-kompozícióit. A jövő zenei évadban, január havában, Péterváron, az orosz csári pár előtt fogja bemutatni művészetét, ahová a hesszeni nagyhercegnek, a csár sógorának ajánlatára hívták meg udvari hangversenyre.

(*) Pályázat az Operaház énekkarába. Az Operaház igazgatósága az énekkar létszámában legközelebb beállandó üresedések betöltésére ezennel nyilvános pályázatot hirdet. A pályázatra jelentkezők írásbeli beadványait — melyekben a nyert képesítés, eddigi foglalkozás, életkor adatai ismertendők — az 1910. évi augusztus hó 25-ig fogadják el az Operaház igazgatósági irodája (Hajós-utcai bejárat, II. emelet.) A pályázóktól megkívánják, hogy tisztán csengő, egészséges énekhanggal, kifogástalan hallással, ritmikai érzékkel és némi zenei előismerettel rendelkezzenek. A pályázók legfeljebb 22 évesek, a férfiak legfeljebb 26 évesek lehetnek. Olyanok, akik valamely színháznál már működtek és esetleg operai műsorral is bírnak, mindenre előnyben is részesülnek. Nem magyarajku jelentkezők figyelembe nem vétetnek. Mindazon pályázók, akik a fent megállapított határidőig írásbeli beadványt intéznek az igazgatósághoz, az 1910. évi augusztus 29-án délelőtt jelentkeznek Noszeda Károly karigazgatónál és másnap, augusztus 30-án délelőtt az Operaház színpadán tartandó próbaéneklésen bemutatkoznak az e célra kijelölt operaházi bíráló-bizottság előtt. Az igazgatóság a pályázat eredményére vonatkozólag a jelentkezőkkel szemben semmiféle előzetes felelősséget, uti, vagy egyéb költés megterítését, stb., nem vállalja. A próbaéneklések alapján legjobb belátása szerint választja ki a jelentkezők közül azokat, akiket

szerződtetni kíván. A szerződtetendő karékesek növendékek az első évtől 800, a férfiak 1000 korona évi fizetésben, nemkülönben a szokásos közreműködési díjak élvezetében részesülnek; későbbi illetményeiket az 1910. január elsején életbe léptetett rendszer állapítja meg.

Nyiltter.

Erőszakban közölték, nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Most jelent meg!

HEMOPATIA

A vérgyógyítás és eredményei.

Érdekes, tanulságos népszerű orvosi könyv.

Ára füzve 1 K., diszkötésben 1 K. 60 all.

Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél: dr. Kovács Izso orvos. Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank

Fürdő-utca 2. szám.

a nyári idény beálltával az utazó és nyaraló közönség figyelmébe ajánlja legújabb szerkezetű

Safe-deposit-ban rendezését

mindennemű értéktárgyak megőrzésére.

Ezen páncélszekrényekben a közönség értékeit a képzeltető legbiztosabbban és saját zá a alatt önmaga keze i.

Hitellevelek utazásra minden fürdőhelyre és városra kiadatnak.

Külföldi értesítés helyett.

Özv. Tószegi Freund Vilmosné szül. Abeles Matild, valamint gyermekei: Vidor, Emil és neje szül. Tószegi Freund Regina, dr. Tószegi Freund Antal és neje szül. Kugel Lilly, Tószegi Freund Emil, dr. Lévy Lajos és neje szül. Tószegi Freund Katinka, szintugy unokái: Pali, Laci, Zsiga és Vera a maguk és a velük gyászoló rokonság nevében jelentik, hogy hű élettársa, jó édesatyjuk, nagyatyjuk és rokonuk

Tószegi

Freund Vilmos

életének 64-ik és házasságának 34-ik esztendejében 1910. évi június 18-án elhunyt.

Kedden, június 21-én, délután 4 órakor kísérik a Maglódi-ut 17. (Polgári serfőzde) alatti lakásból a Kerepesi-úti régi izr. temetőbe.

Tószegi Freund Ferenc és neje szül. Oesterreicher Paulina,

Özvegy Deutsch Mórné született Tószegi Freund Julia Szinobányai Kramer József és neje sz. Tószegi Freund Ida

Özv. Stern Miksáné született Tószegi Freund Szidónia

Tószegi Salamon és neje szül. Neuwelt Malvin

Dr. Goldzieher Vilmos és neje szül. Tószegi Freund Berta

Abeles Fanny

Abeles Zsigmond

Kaufmann Zsigmond és neje született Abeles Rozália

Özvegy Mendi Hermanné és neje született Karolina

Berger Mór és neje szül. Abeles Adél testvérei, sógorai, sógorónói.

Budapest, 1910. június 20-án.

A Kőbányai Polgári Serfőző R.-T. igazgatósága és felügyelő-bizottsága

mély megilletődéssel jelenti, hogy vállalatuk vezérigazgatója

Tószegi

Freund Vilmos

úr

f. é. június hó 18-án elhunyt.

Az elköltözöttben nemcsak vezetőnk és első munkatársunkat gyászoljuk, hanem vállalatunk megteremtőjét is.

Életét vállalatunk felvirágoztatásának szentelte, mely mindvégig hirdetője lesz érdemeinek és emlékének.

A Kőbányai Polgári Serfőző R.-T. tisztikara mélyen megrendülve tudatja, hogy

Tószegi

Freund Vilmos

vezérigazgató ur

f. hó 18-án jobblétre szenderült.

A megboldogultban szeretve tisztelt vezérünket és nemeselelkű, atyai jóakarónkat veszítettük, ki nekünk áldott emlékét hálás kegyelettel fogjuk megőrizni.

ALAPITVA 1843.

ALAPITVA 1842.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító társaság.

Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Résztvevőnek nincsenek. Elfogad biztosításokat az ember életére különböző módzatok szerint. Legliberálisabb feltételek

Osztványon: 1908. december 31. ——— 2.792.948,621.40 Ftos.
Díjbevétel 1908. december 31. ——— 305,671.778.70 Ftos.
A biztosítottak között 1909-ben felosztásra kerülő nyeresmények ——— 57,472,965.70 Ftos.

Vezérképviselőség Magyarország és a kelet részére: Budapest, VI., Andrassy-ut 20. szám.

FŐVÁROS.

A harmadik elektromos telep.

— A szakértők véleménye. —

Budapest, június 20.

A főváros a soroksári Dunaág vízirejének felhasználásával akarja megépíteni a harmadik elektromos telepet. A felmerülő kérdések megvitatására bizottságot alakítottak, mely dr. Bárczy István polgármester elnöklésével ma délelőtt tíz órakor ülést tartott. A tárgysorozatban a mű felállításával kapcsolatos kérdések voltak, amelyekre a megjelent szakférfiaktól, a szakbizottság tagjaitól választ kér a főváros tanácsa.

A polgármester megnyitva az ülést, üdvözölte a megjelenteket. Söphöz Sándor műegyetemi tanár köszönetet mond a polgármesternek, hogy a módot nyújtott a meghívottaknak arra, hogy a főváros e nagyfontosságú kérdésében nyilatkozhassanak. Mielőtt azonban az egyes kérdések tárgyalásába belemennénk, kénytelen kijelentni, hogy a meghívó nagy meglepetéssel szolgált neki, mert abból a kérdés lényege teljesen hiányzott. A feltejt kérdések ugyanis oly alárendelt dolgokra vonatkoznak, amelyek segélyével a főkérdés semmiképpen sem lesz tisztázható. A csatolt tanulmányok sem alkalmasak arra, hogy az ember véleményét alkosson magának a kérdéstről, amit különben a tanulmányok birálatával be is bizonyít. A tervezet többek között azt mondja, hogy Buda-

pesten 1500 millió kilowatt mechanikai fogyasztás van, amely a fővárosnak önként az élébe hull. Ez nagy és végzetes tévedés és olyan hibája a tervezetnek, amely minden számítást és minden tervezetét halomra dönt. Ezt az állítást különben a külföld nagyobb városából vett számos példával is igazolta. A Hoór Tempis Mór által készített tervezet adatait bírálva, kijelentette, hogy azok szerinte egytől-egyig megbízhatatlanok. Mert hogy ha a szükséges levonásokat eszük, hogy legjobb akarattal sem tudnak Budapesten több fogyasztási szükségletet teremteni 20 millió kilowattnál. És ha ehhez hozzávesszük a mai világítási vállalatok fogyasztását, így fel lehet tenni azt, hogy a fogyasztást 80 millió kilowattig lehet emelni. Ha így áll a dolog, akkor a soroksári telep szóba sem jöhet. Mert a főváros — az ő adatai szerint — évente igen nagy összegeket takarít meg magának, ha nem építi fel a vízművet. Amíg ilyen labilis az alap, amelyre nem lehet számítani és amely éppen nem megbízható, addig ily fontos kérdésben állást foglalni nem lehet. Indítványozza, hogy tekintettel az ügy fontosságára, a feltett kérdések tárgyalását, amely kérdések az ügyet egy lépéssel sem viszik előbbre, a napirendről vegyék le és a szükséges újabb kérdések megállapítására és az ezekhez szükséges adatok bevezetésére szűkebb bizottságot küldjenek ki.

A polgármester készséggel eleget tesz ugyan a kiegészítésnek, de az ügyet tovább halasztani már nem lehet. Azért kéri, hogy ha lehetséges, feleljenek a meghívott szakértők a most feltehető kérdésekre. Ezután Hoór Tempis Mór reflektált Söpkéz szavaira és 19 éves működésére hivatkozva azt mondta, hogy az ő tervezete a polgármester által adott program és a földművelésügyi minisztériumtól vett előtanulmányok alapján készült. A várható szükséglet megállapításakor nem tisztán a statisztikai adatokra támaszkodott, hanem tanulmány tárgyává tette a nagyobb európai telepeket is és az így szerzett adatokból állította össze a várható fogyasztást. Az ilyen kérdéseket — egymond — individuálisan kell kezelni.

Védelmébe vette az általa felsorolt adatokat és kijelentette, hogy azokat részben személyes utánajárással, részben levelezés útján szerezte. Utána az elnök azt a kérelmet intézte a bizottság tagjaihoz, hogy minél előbb a kérdés tárgyalására térjenek át. Fodor István azt fejtette, hogy ha ez anket praktikus eredményét nézzük, azt látjuk, hogy ennek összehívását a sürgősség parancsolta. Ő a városi villamos telep szükségességét belátja, mert a város van hivatva arra, hogy a szükséges elektromos erőt szolgáltatja és annak szolgáltatását irányítsa. A kérdés megoldása azonban több fontos kérdéssel is összefügg. Ilyen például a szeméttisztítási kérdése is. Ha vízi erővel dolgozunk, úgy a jövedelmezőséggel is kell számolni. E tekintetben konstatálja, hogy a tervezett mű Európa legdrágább vízműve lenne. Nem kell elhamarkodni a dolgot. Fodor, mint az egyik világítási vállalat vezérigazgatója, kijelentette, hogy hajlandó addig, amíg a kérdés dülöngöl, a fővárosnak a világításához szükséges áramot azon az önköltségi áron adni, amint azt a tervezet kiszámította. — Ezután Söpkéz Sándor megismételte, hogy a kérdés eldöntésére a megjelent tanulmányok nem elegendők és azokból eligazodni nem lehet. Kérte indítványának elfogadását. — Gálósi Árpád teljesen osztja Söpkéz nézetét. Pontos és megbízható adatokra van szükség. Hoór számításai nem szolgálnak pontos adatokkal. Ami pedig az önköltségi árra vonatkozik, a számítás nem megbízható. — Ruppóc György szerint úgy Söpkéznek, mint Gálósinak teljesen igaza van, de itt csak arról van szó, hogy a polgármestert felvilágosítsák, értesítsék a kérdéssel foglalkozni. Ajánlja, hogy csak általánosságban vitassák meg a kérdést és ne menjenek a részletekbe. Ezután Steller Antal, Stark Lipót és Viczián Ede szólottak a tárgyról. Az előbbi kettő azt fejtette, hogy a város helyesen jár el, ha önálló telepet épít, de ha vízitelep épülne esetleg, azt mindenesetre gőzüzemi teleppel kell összeköttetésbe hozni. Viczián Ede, aki a soroksári Dunaág Kirendeltségének főmérnöke, azt kívánta, hogy a Dunaág rendezésével egyszerre végezzék az elektromos telep elómunkálatait is.

Ezután Bárczy István elnök Eöszönetet mondott a megjelent szakférfiaknak értékes előadásukért és bezárta az értekezletet.

(Kokszvám. A főváros közgazdasági és közlemezési bizottsága a koksz felemelt városi vámia ügyében albizottságot küldött ki. Ez az albizottság ma délután az érdekelt körök bevonásával anketet hívott össze, amelyen Folkusházy Lajos tanácsos elnökölt. Az ülésen dr. Heltai Ferenc, a székfővárosi légszuszogó vezérigazgatója is részt vett. A meghívott szakértőknek két kérdésre kellett nyilatkoznik és pedig, hogy mily hatással van a közönségre, amely lakásfűtésre használja a kokszot, a koksz közvetvámjának felemelése és

hogy milyen kihatása van annak a gyáriparra. Hosszabb vita indult meg a kérdések felett. A vita folyamán a kérdést minden oldalról megvilágították és sok érv halmozódott össze egy a vámemelés mellett, mint ellene. Az anyagot a közgyűlés bizottság a tanács elé terjeszti, amely a közgyűlés elé juttatja. A vámemelés dolgában végérvényesen csak ott fognak majd határozni.

(Anket az új fővárosi közkönyvtár ügyében. Néhány hónappal ezelőtt dr. Lengyel Endre fővárosi bizottsági tag indítványt terjesztett a fővárosi közgyűlés elé, amelyben a fővárosi közkönyvtárnak közkönyvtárrá való átszervezését javasolta. Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta és ennek kifolyásaként dr. Bárczy István polgármester ma délutánra szaktanácskozásra hívta egybe az általa és fővárosi közkönyvtárak vezetőit, közkönyvtári szakértőket és más érdeklődő szaktudókat. Az első kérdés az volt, hogy vajjon a budapesti népesség olvasó szükségletét kielégítik-e a budapesti közkönyvtárak és szükséges-e, hogy a főváros nyilvános közkönyvtárt létesítsen. Egyhangulag megállapították, hogy a fővárosnak egy új közkönyvtárra feltétlenül szüksége van. Ezután Szabó Ervin főkönyvtáros ismertette a fővárosi tervét az új közkönyvtár létesítésére vonatkozólag. Fontosnak tartja, hogy a munkaszórály részére épp oly mértékben létesüljön ez a közkönyvtár, mint a polgári elem és a tudományos körök részére. A szervezetet illetően azt óhajtja, hogy egy központi és több fiókkönyvtár létesüljön. A központban általános művelődési és társadalomtudományi művek legyenek nagy számban, míg a fiókokban csak általános érdeklődésű művek. Dr. Harner Ferenc, Földes Béla, Áldassy Antal, Ballagi Aladár hozzászólása után dr. Bárczy István polgármester megállapította, hogy a jelen voltak mindegyike szükségesnek tartja az új nyilvános fővárosi közkönyvtár mielőbbi létesítését, mert a jelenlegi közkönyvtárak nem elégítik ki a főváros közönségének ebbeli szükségletét. Ezzel a tanácskozás véget ért.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Birói és Ügyészi Egyesület Grecsák Károly elnöklete alatt vasárnap tartotta igazgatósági ülését. Elnök mindenekelőtt a birói internátus ügyéről számolt be, majd letárgyalták az összes folyó ügyeket, az igazgatósághoz beérkezett indítványokat. Ismertetve lettek mindazok a beadványok, amelyeket az egyesület elnöksége a magyar kir. igazságügyminiszterhez beterjesztett. Ezután az igazgatóság az évi rendes közgyűlés határrnapjára 1910 október hó 16-át tűzte ki. A közgyűlés Győrött lesz megtartva. A közgyűlés napirendjének megállapítása után az ülés véget ért.

(—) Az Országos Közegészségügyi Egyesület e hó 18-án tartotta választmányi ülését, mikor is elhatározta, hogy ez évi közgyűlését a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Miskolcon tartandó vándorgyűlésével egyidejűleg fogja megtartani és vándorgyűlésekor alakítja meg az egyesület miskolci fiókját. A választmányi ülést az egyesület elnöke, dr. Hossay Lajos udvari tanácsos, műegyetemi tanárnak országgyűlési képviselővé való megválasztása öröme rendezte banket követte. A lakomán, melyen számosan vettek részt, dr. Frank Lóczy Zsigmond egyetemi magántanár, dr. Frank Ödön közegészségügyi főfelügyelő, dr. Abraham Dezső főtörzsorvos, dr. Vámosi Zoltán egyetemi magántanár és még számosan köszöntötték fel az ünnepeltet.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Birói kinevezések és áthelyezések. A király dr. Pataki Gyula ideiglenesen nyugalmazott ítélőtáblai bírót a budapesti, Csipkés Árpád marosvásárhelyi törvényszéki bírót és Széplaki Ödön tor-dai ügyészét pedig a marosvásárhelyi ítélőtáblához bírákká kinevezte, Vertán Sándor erzsébetvárosi törvényszéki bírónak járásbírói minőségben a szászvárosi járásbíróhoz saját kérelmére való áthelyezése mellett az ítélőtáblai birói címet és jelleget adományozta; kinevezte továbbá dr. Nusbek Sándor gyulai törvényszéki jegyzőt a beregszászi ügyészséghez alügyészsé, Rácz Géza győri járásbírói jegyzőt a csepregi, Lenkei Dezső székfővárosi törvényszéki jegyzőt a ráczkevei, Erdöss Ferenc szatmárnémeti törvényszéki jegyzőt a nyiregyházi, Finta József eszékentmártoni járásbírói jegyzőt a eszékentmártoni, Raschofszki Gyula beszercebányai törvényszéki jegyzőt a salgótarjáni, Weldin Károly pancsovai törvényszéki jegyzőt a szászvárosi járásbíróhoz, dr. Sándor Ákos gyulafehérvári törvényszéki jegyzőt a dévai törvényszékhez, dr. Zsakó Andor kolozsvári törvényszéki jegyzőt a vizsokai, végül dr. Kelemen László beszercei törvényszéki jegyzőt a szelistyói járásbíróhoz

hoz albirákká; megengedte Czampa Gusztáv zernesti királyi járásbírónak a marosvásárhelyi királyi járásbíróhoz, Boros Ferenc törökbecsei királyi járásbíróhoz törvényszéki birói minőségben a nagyikindai királyi törvényszékhez és dr. Börcsök Andor székelyudvarhelyi királyi törvényszéki bírónak a telekényvi betétszerkesztő bírák létszámába saját kérelmére való áthelyezését.

§ Az allensteini pör. Allensteinből jelentik nekünk: Ma reggel együtt volt már a törvényszék, csak a vádlott hiányzott, míg végre jelentették a törvényszék elnökének, hogy Schönebeck-Weberné a fogadóban ismét hisztérikus rohamot kapott, tombal és jajveszékelt. Dr. Strauch, aki ugyanabban a fogadóban lakik, kezelés alá vette, azonban a délelőtti tárgyalást nem lehetett megtartani. Az elnök azzal bocsátotta el az esküdteket, hogy délután egy órára térjenek vissza.

Dr. Strauch berlini törvényszéki orvos, akit a roham kitörésekor Schönebecknéhoz hívtak, értesítette Puppe königsbergi orvostanárt is, aki szintén sietett a vádlottat megvizsgálni. Az orvosok jelentették a törvényszéknek, hogy a mai roham minden eddiginél erősebb volt és a vádlott teljesen elvesztette eszméletét. Dr. Strauch szerint szó sem lehet szimulálásról, mert az érverés sűrűségét szándékosan nem lehet befolyásolni. Ezáltal határozottan kiderült, hogy a vádlott epileptikus és hisztérikus. Csak hisztérikusok nem ejtenek önmagukon sebet, már pedig a vádlott egészen fölkarcolta térdét. A roham ma is jelentéktelen semmiség miatt jött Schönebecknére. Az hozta ki sodrából, hogy reggelijét nem vitték be rögtön, mikor esőngött. Puppe tanár mindenben megerősítette Strauch jelentését.

A tárgyalást délben folytatták. Megelőzőleg az elnök tiltakozott az ellen a gyanúsítás ellen, mintha a bíróság bármit is agyon akarna hallgatni, mindössze abban zsugorodik össze ez a gyanu, hogy a törvényszék kimélni szeretne olyanokat, akiknek nevét ok nélkül keverik ebbe a bűnyübbe.

Az első tanu Halern hannoveri kapitány, Gubenben jó barátja, aki az öngyilkosról csak jót tud mondani.

§ Nemzetiségi sajtópör. A „Szlóvenszky Tyzdennik“ című magyarfaló tót lap 1909. évi szeptember 17-én megjelent számában „Herdes“ cím alatt erős támadó cikket irt Lichard Milán szerkesztő a vallás- és közoktatásügyi miniszter ismeretes rendelete ellen, amelyben kötelezővé tette a magyar nyelv tanítását a népiskolákban. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék esküdtbírója dr. Mikovich bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson Lichard Milán beismerte a cikk szerzőségét, azt azonban tagadta, hogy a cikkben izgatás foglaltatnék. Azt vitatta, hogy az ügyészi vádiratban inkriminált részeket hibásan vannak fordítva az eredeti szövegből s azért kérte, hogy a beidézett törvényszéki tót tolmács mellé még ellenőrző tolmácsul a bíróság egy másik hites törvényszéki tót tolmácsot is rendeljen be. A bíróság kénytelen volt a vádlott kérelmének eleget tenni s az elnök felfüggesztette a tárgyalást, míg ez az újabb tót tolmács megérkezik. Időközben azonban a vádlott és a tárgyaláson jelen volt tót tolmács az inkriminált közlemény kifogástalan magyar fordítása tekintetében megegyeztek, mire a bíróság folytatta a tárgyalást. Az esküdtek bűnösnek mondták ki a vádlottat az izgatás sajtóvétségében s ezen marasztaló verdikt alapján az esküdtbíró a vádlottat egy hónapi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádlott és védője semmiségi panasszal éltek.

§ Löwinger Fáni fordító-irodája. A rendőrség pár héttel ezelőtt letartóztatta Löwinger Fáni tanítónőt, akinek a Teréz-köruton igen látogatott fordító irodája volt. Ez az iroda nem annyira fordítási munkálatokkal, mint inkább szerelmi találkák közvetítésével foglalkozott. Löwinger Fáni ellen az ügyészség indítványára kerítés büntetése miatt indult meg az eljárás. A befejezett vizsgálat után dr. Krezsák vizsgálóbíró ma áttette a bűnyü összes iratait a kir. ügyészséghez indítványtél céljából.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
BAKTERIUM MENTES természetes Ásványvíz
ÓDIT-GYÓGYÍT. Kapható mindenütt.
Budapesti Főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 86-38.

Pejtsik Károly
Budapest IV.
Városház-u. 1.

Fényképészeti
cikkek
árjegyzéke
megjelent.

SPORT:

Alagi versenyek.

— Ötödik nap. —

Nem a legkellemesebb emlékekkel eltelve hagyta el a publikum a meetinget bezáró napon a versenyteret. Pedig nagyon sokan voltak kint, úgy hogy a tribünök a Rákosi-díj napjához hasonlóan festettek. Ugyilátszik, mindenki látni akarta még utóljára a másfél hétre bezáruló alagi versenypályát, de meg sokan az utolsó napon vélték regresszálni magukat a már lefolyt négy napi veszteségeikért. Ebből vérmes reményük azonban csödétt mondott, mert tegnap egyik meglepetés a másikat követte, a fogadott lovak csak két futamban váltották be a bizalmat. Sőt, hogy minden szenzáció nélkül ne érjen véget a meeting, olyan kvótát is fizettek a gépek egy futamban, hogy jó darabig mindenki ennek hatása alatt állt.

Az első futam nagy mezőnyt gyűjtött startjához. Favorit a már tulságosan kihasznált Kisbetyár lett, amely azonban mindjárt indulás után nem mutatott olyan kedvet, mintha nyerni is akarna. Győztes különben a mezőny legszélsőbb outsider: *Tocsónyi Móni* lett, mely eddigi futásaival igazán nem árulta el, hogy valaha versenyt is nyerjen, mert mindig az utolsó közt kullogott be, még a legrosszabb társaságban is, míg most egész uton élen haladva nyerte meg a versenyt az egyenesen szépen felnyomuló, de a finishben lerántott *Lady Bird* ellen. Ezt az első helyet harminczszoros pénzzel honorálták a gépek.

A második futamban a hét induló közül öt a Benson-istállóból való volt. Közülök *Lorum*-ot tartották legjobbnak, azonban az eredmény azt mutatta, hogy nagy tévedésben volt a trainer, mert *Buon giorno* megmutatta, hogy külön bármelyik istállótársánál, sőt a még a második hely is azt mutatta, hogy *Wrangler* is több képességgel rendelkezik, mint a bizalommal kiküldött ló.

A *Veresegyházi akadályverseny* nagyon érdekelenné vált azon körülmény folytán, hogy csak három résztvevőre zsugorodott a mezőny. Horribilis sulya dacára *Pengő* élvezte a fogadók bizalmát s a Liptay-ló végig vezetve nyerte meg a versenyt *Nevermore* ellen, míg a harmadik pályázó: *Hiu*, az utolsóelőtti gátnál rosszul ugrott s le-sántult.

A *Formidable II. gátverseny*-ben *Dsidás* rögtön reas favorit lett s csak az utolsó pillanatokban hosszabbodott az oddea, midőn *Szerény*-t kezdték fogadni. Az eredmény azonban fényesen bebizonyította, hogy *Dsidás* nagyon otthonosan érzi magát zászlok közt is, csak legyen megfelelő lovasa, aki urrá tud lenni nyergében. Amint láttuk, *Csompóra* teljesen rátermett erre a feladatra, mert a szeszélyes *Royal Lancer*-hértelt egész uton nagy körültekintéssel lovgolta, úgy, hogy a végén még küzdelem sem fejlődött ki az első helyért.

A *Csomádi díj*-ban — ami szinte természetes — *Harlekin* lett a favorit, mellette *Jeannette* lett leginkább pártolva. Azonban mind a két fogadott ló a vert mezőnyben húzódt meg, a főfavorit egy pillanatra sem játszván szerepet, míg *Jeannette*, ha tudott volna is nyerni, lovasa jóvoltából nagyon diestelen szerepre volt hivatva. Győztes a beavatottak tipje: *Cap Horn* lett.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók verseny. Díj 1200 korona. Táv 1400 méter. 1. Hállay B. hdn. 36 *Tocsónyi Móni* 65 kg (br. Neimans.) 2. Gr. Pejacsevich A. 36 *Lady Bird* 63 és fél kg (Folis.) 3. Mr. John 56 *Kisbetyár* 69 és fél kg (Mat-tausch.) Futottak még: Nancy (Mikes), Piros király (Szakonyi), Dash Krause, Bac (Nádaskay), Lottó (Sibrik), Szökevény (Zsivanovits), Caprice (Baich), Par les yeux (Kiss G.) — Biztosan két hosszal nyerve, másfélhosszal harmadik. Tot.: 10:298, 20:87, 41, 32. Könyvfogadások: pari Kisbetyár, 2¼ Bac, 4 Piros király, Lady Bird, 8 Par les yeux, 14 a többi.

II. Sorsolt lovak handicapja. Díj 1200 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Neimans R. 36 *Buon giorno* 71 kg (tulajd.) 2. Gr. Pejacsevich A. 36 *Wrangler* 61 és fél kg (Folis.) 3. Kiss G. 36 *Repülj fecském* 63 és fél kg (tulajd.) — Futottak még: Lorum (Baich) *Tabula* (Sibrik), Mácso (Nádaskay), Szökevény II. (Szakonyi.) — Küzdelem után félhosszal nyerve, másfélhosszal harmadik. Tot.: 10:51, 20:35, 48, 40. — Könyvfogadások: 2 *Tabula*, 2¼ *Lorum*, 4 *Buon giorno*, Mácso, 6 *Repülj fecském*, 8 a többi.

III. Veresegyházi akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv 4000 méter. 1. Liptay B. 46 *Pengő* 73 kg (Baich.) 2. Zsivanovits E. hdn. 56 *Nevermore* 67 kg (tulajd.) 3. Br. Neimans 46 *Hiu* 69 kg (tulajd.) — Könnyen két hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. — Tot.: 10:16. — Könyvfogadások: 1¼ *reá Pengő*, 2 *Hiu*, 4 *Nevermore*.

IV. Formidable II. gátverseny. (Handicap.) Díj 1600 korona. Táv 3200 méter. 1. Gr. Forgách István 46 *Dsidás* 74 és fél kg (Csompóra). 2. Lukács E. száz. 46 *Szerény* 68 és fél kg (Kollán.) 3. Gr. Pejacsevich A. 46 *Campanile* 62 kg (Klimesha.) — Futottak még: Edömér (Lázár), Amor (Lovász.) — Könnyen félhosszal nyerve, nyolcz hosszal harmadik. Tot.: 10:27, 20:33, 37. Könyvfogadások: 1¼ *Dsidás*, 2¼ *Szerény*, 3 *Edömér*, 3¼ *Campanile*, 10 *Amor*.

V. Csomádi díj. Díj 1500 korona. Táv 1800 méter. 1. Gr. Orsich N. hdn. 36 *Cap Horn* 73 kg (Baich.) 2. Gr. Orsich P. száz. 36 *Alighanem* 65 és fél kg (Neimans.) 3. Lukács E. száz. 36 *Minek* 69 kg (gr. Esterházy A.) — Futottak még: *The Pride* (Knapp), *Jupiter* (Krause), *Payche* (Nádaskay), *Jeanette* (Mat-tausch), *Harlekin* (Kiss G.), *Mérian* (Zsivanovits), *Black Girl* (Szakonyi.) — Biztosan két hosszal nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10:60, 20:47, 50, 53. — Könyvfogadások: 1¼ *Harlekin*, 3 *Jeannette*, 4 *Cap Horn*, *Alighanem*, 5 *Minek*, 6 a többi.

VI. Eladó kétévesek handicapja. Díj 1500 korona. Táv 900 méter. 1. Gr. Wenckheim D. *Szeszélyes* 5 és fél kg (Kisziváth.) 2. Gr. Pejacsevich A. *Monda* 54 kg (Tausz.) 3. Mr. J. Metcalf *Future* 50 és fél kg (Peschka.) — Futottak még: *Gigi* (Weckerman), *Tán mégis* (Smutny.) — Biztosan két hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Tot.: 10:25, 20:33, 43. — Könyvfogadások: 1¼ *Monda*, 1¼ *Szeszélyes*, 2¼ *Future*, 4 a többi.

Evezőseink bécsi diadalai.

— Hét első díjat nyertek. —

Budapest, június 20.

A magyar evezős sportnak ismét fényes napja volt az osztrák fővárosban. A budapesti regatta után, melynek egyik főszámát, a skiff-bajnokságot, az osztrák *Ramsauer* nyerte meg, de csak azért, mert a mieink elkönnyelműsködtek a versenyt; a bécsi körök és sportlapok reménykedve néztek a vasárnapi regatta elé, mert hisz azt remélték, hogy végre a piros-fehér színek napja is felkel. De biz alaposan csalódtak, mert mint már évek óta, ezuttal is három színben pompázott a holt Duna ága és legfeljebb a partok mentén sárgultak a bécsiek azon, hogy ismét csak fekete felhők lebegnek szemek előtt.

A mieink féltékeny győzelme — váratlan ugyan — de annál imponálóbb volt. A program tiz nyílt számából nyolczban indultunk. Hétben győztünk és csak egyben szorultunk a második helyre. *Ramsauer*, a bajnok, csufosan lemaradt, de lemaradtak az osztrákok minden számban, ahol meggyarok is indultak. A versenyt kissé szűk időben óriási közönség nézte végig. A részletes eredmény a következő:

I. *Junior-skiff*. 1. Catasta R. (Lia); 2. Fuchs J. dr. (Sirály); 3. Muzika (Ellida). Nyolcz hosszal nyerve.

II. *Kezdők négyese*. (Zárt.) 1. Normannen; 2. Donau; 3. Pirat. Egy hosszal nyerve.

III. *Junior-négyes*. (Zárt.) 1. Eintracht (Triest); 2. Ister (Linz); 3. Donauhört (Bécs).

IV. *Junior nyolczas*. 1. Pannonia, 2. Normannen, 3. Donau. Idő 7 percz 12 mp. 1.5 hosszal nyerve.

V. *Noncoz négyes*. 1. Pannonia Kirchknopf-négyese, 2. Pirat. Idő: 8 percz 30 mp. Három hosszal nyerve.

VI. *Négyes kormányossal* (Bécs város díja). 1. Pannonia Szebeny-négyese, 2. Donauhört, 3. Union. Idő: 7 percz 32 mp. Öt hosszal nyerve.

VII. *Nyílt skiff*. 1. Mészáros I. dr. (Neptun), 2. Levitzky K. (Nemzeti), 3. Nagl E. (Lia), 4. Killer (Nemzeti). Idő: 8 percz 24 mp. Egy hosszal nyerve, fél hosszal harmadik és negyedik. *Ramsauer* 800 méter után feladta a küzdelmet.

VIII. *Silberer-négyes*. 1. Pannonia Kirchknopf négyese, 2. Pirat. Idő: 8 percz 30 mp. Hártn hosszal nyerve.

IX. *Osztrák skiff-bajnokság*. (Zárt.) 1. *Ramsauer* I. (Normannen), 2. Schichl (Bruna).

X. *Szenior double*. 1. Killer-Lewitzky (Nemzeti), 2. Ellida 100 méterrel nyerve.

XI. *Szenior nyolczas*. 1. Pannonia, 2. Donau. Idő: 6 percz 37 mp. 200 méterrel nyerve.

XII. *II. oszt. skiff*. (Zárt.) 1. Catasta, 2. Muzika, 3. Caillere G.

XIII. *Vigasz négyes*. 1. Donauhört, 2. Lundenburger R. V., 3. Ister. 15 hosszal nyerve.

Magyarország atlétikai bajnokságai.

— Szathmáry két rekordja. —

Budapest, június 20.

A Magyar Atlétikai Szövetség bajnoki viadala minden tekintetben fényesen sikerült. A margitszigeti pályát övező nézőhelyek zsufolásig megteltek és különösen szép képe volt a nagytribünnek, mely a fővárosi uriaszonyainak és lányainak valódi szépségkiállítását volt. Ötezer főre menő közönség, amely körülmény oly fényes diadala, hatalmas térhódítása az atlétikának, amelyről még néhány év előtt álmodni sem mertünk. Nem szabad elfeledkeznünk arról, hogy fizető publikumról beszélünk, mert hiszen potyaközönség van mindig bőven, különösen a tornaversenyeken.

Sportszemtől is kitünően sikerült a viadal. Nemcsak a győztesek, hanem a helyezettek eredménye is olyan, amely a legerősebb nemzetközi konkurrenzia mellett is számottevő. Magának Szathmárynak (MAC.) eredményei pedig — a távolugrásban és a rud-magasugrásban — nemcsak új országos rekordok, hanem oly kitünően, hogy azoknál jobbat az ideai angol bajnokságban, melyen ő is részt vesz, aligha érnek el. A programm versenyszámai közül a legszebb eredményeket is a távolugrásban érték el. Két athléta vett ebben részt, 6 méteren aluli ugrás egy se volt és már az is érdekes, hogy Kovács 646 cm-es ugrás dacára se jutott a döntőbe. Rendkívül heves küzdelmet eredményeztek a 100 és 220 yardos síkfutások. Az elért idők azonban azt bizonyítják, hogy athlétaink nincsenek még kondíciójuk tetőpontján. Bodor (Postás) a fél és 1, Wiesner (BEAC.) az egynegyed angol mértföldes *Mudin* (MAC.) a dobó-versenyekben, Kovács (Budai TE.) pedig a gátversenyben arattak könnyű győzelmeket, elég jó eredménnyel.

A rendezés mintaszerű volt. Különösen az hatott előnyösen, hogy a pálya belsején csak a hivatalos személyek — alig néhányan voltak és így a nézőtér minden részéről zavartalanul szemlélhettük a versenyeket. Dr. Bárczy István polgármester, a szövetség elnöke és dr. Gerenday György alelnök állottak a rendezőség élén. A versenybizottságban Szatkovics Szilárd szövetségi titkár és dr. Gerencsér László versenyfelügyelő elismerésre méltó szakértelemmel működtek. A viadal részletes eredménye a következő:

I. *100 yardos síkfutás*. (Bajnok.) 1. Rác Vilmos (BEAC.). 2. Jankovich (MAC.). 3. Simon Pál (MAC.). 4. Ondrus I. (MTK.). 5. Péchy E. (MAC) Idő: 10.4 mp. Fél yarddal nyerve, 1 yarddal harmadik.

II. *Magasugrás*. (Bajnok.) 1. Báró Wardener Iván (MTK.) 181 czm, 2. Dr. Vadon G. (MAC.) 170 czm.

III. *Sulydobás*. (Bajnok.) 1. Mudin Imre (MAC.) 12 m. 88 czm. 2. Joannovits Sz. (MAFC.) 12 m. 21 czm. 3. Schiller R. (BBTE.) 11 m. 89 czm.

IV. *¼ angol mértföldes síkfutás*. (Bajnok.) 1. Wiesner Frigyes (BEAC.). 2. Brandl B. (MTK.) 3. Speidl B. (BEAC.). 4. Fekete I. (MAFC.) Idő: 52.4 mp. Öt yarddal nyerve, 10 yarddal harmadik.

V. *Távolugrás*. (Bajnok.) 1. Szathmáry Kálmán (MAC.) 5 m. 85 czm. (országos rekord). 2. Szabó B. (MAC.) 6 m. 61 czm. 3. Holics Ö. (MTK.) 6 m. 54 czm.

VI. *Fél angol mértföldes síkfutás*. (Bajnok.) Bodor Ödön (Postás). 2. Belu Gy. (TAC.). Idő: 2 p. 12.2 mp. 7 yarddal nyerve.

VII. *Diszkoszvetés*. (Bajnok.) 1. Mudin Imre (MAC.) 39 m. 34 czm. 2. Kóczán M. (FTC.) 38 m. 06 czm. 3. Schiller R. (BBTE.) 33 m. 44 czm.

VIII. *120 yardos gátfutás*. (Bajnok.) 1. Kovács Nándor (BBTE.). 2. Horner A. (MAFC.). 3. Hoffer I. (MTK.). Idő: 16.8 mp. 6 yarddal nyerve, 2 yarddal harmadik.

IX. *Egy angol mértföldes síkfutás*. (Bajnok.) 1. Bodor Ödön (Postás). 2. Nagy J. (BBTE.). 3. Auerbach J. (MAC.). Idő: 4 p. 40.6 mp. 30 yarddal nyerve, 60 yarddal harmadik. Nagy vezet, az utolsó fordulónál Bodor előretör és biztosan győz.

X. *Rudugrás*. (Bajnok.) 1. Szathmáry Kálmán (MAC.) 3 m. 65 czm. (Országos rekord).

XI. *220 yardos síkfutás*. (Bajnok.) 1. Wiesner Frigyes (BEAC.). 2. Simon P. (MAC.). 3. Rác

V. (BEAC.). 4. Jankovich I. (MAC.). Idő: 23.4 mp. Mellészéssel nyerve, félyardal harmadik. A nap legszebb versenye. Simon vezet, mögötte Rácz. Az utolsó yardokban tör elő Wiesner és nagy erőfeszítéssel győz.

XII. 3 angol mértföldes síkfutás. (Bajnok.) 1. Weisshaus Mihály (BEAC.). 2. Kramml Ö. (Türekvés). Idő: 16 p. 58.4 mp., 200 m.-el nyerve.

() Dr. Hódy Lajos jubileuma. A Postatakarékpénztári Tisztviselők Sportegyesülete közszeretében álló elnökét, dr. Hódy Lajost, 20 éves állami szolgálatának évfordulója alkalmából szép ünnepélyben fogja résziesíteni. Az egyesület megalapítása dr. Hódy érdeme és neve a legszorosabb összefüggésben van az egyesület élettörténetével. Nagyon jól tudjuk azt, hogy nincs a társadalomnak egy osztálya sem, melynek oly nagy szüksége lenne a testgyakorlásra, mint ez a hivatalnokikarnak. Hiszen kora reggeltől igen gyakran késő estig ott görnyed a hivatalnok íróasztala mellett, mert hiszen a folyton emelkedő drágaság mellékfoglalkozásra kényszeríti a nem éppen dusan javadalmazott tisztviselőket s így legtöbb esetben előfordul, hogy még délutáni szabad órákban le vannak kötve. A kimerült idegzetű embernek jobb gyógyszere nincs, mint a szabadtéri sportok. Ennek egyik lelkes előharcosa dr. Hódy Lajos és mint tisztviselő ezért alapította meg a postatakarékpénztári sportegyesületét. A hivatalnokikar életszükséglete, hogy legyen oly szerve, amelyik alkalmat nyújt a hivatal falain kívül való érintkezésre. Ez a szükséglet a postásoknál egy sportegyesületben nyert kifejezést. Ennek vezetője és lelke dr. Hódy. Nem volt az egyesületnek egy óhaja sem, melyért ne exponálta volna magát. Nagy élettapasztalata, sportszakértelme, tudása és arany szíve mindenkor segítségükre volt. Érdemeinek igazán csekély jutalmazása tehát még a legnagyobb ünnepeket is.

() A Sport-Világ uszóversenye. A S.-V. szerkesztősége tegnap este tartotta igen csekély közönség előtt uszóversenyét a millenárius-pálya uszómedencéjében. A versenyen Las-Torres Béla az 500 méteres főversenyben 7 p. 7.4 mp. idejével — dacára annak, hogy a távot ellenfél nélkül uszta meg, — Toldi Ödön (MTK) pedig a mellúszásban 4 p. 51.4 mp. idejével új országos rekordot állított fel. Részletes eredmény a következő: *Megnyitő verseny kezdőknek.* (66 kétharmad m.) 1. Boehme (Dresda) 52.6 mp. 2. Mezey László (BTC). — *Főverseny.* (500 m.) 1. Las-Torres Béla (MAC) 7 p. 7.4 mp., (országos rekord). 2. Domonkos Pál (FTC) 50 m. nyerve. — *Junior gyorsúszás.* (100 m.) 1. Somogyi Adrián (Balaton) 1 p. 25.6 mp. 2. Török Géza (FTC). — *Középszkolai verseny.* (33 egyharmad m.) 1. Zsoldos László (II. ker. áll. főreál) 22 mp. 2. Türr István (Balaton). 3. Haasz Rudolf (NSC). — *Handicap.* (100 m.) 1. Morvay Zoltán (FTC) 8 mp. előny, 1 p. 25.8 mp. 2. Otrokoosy Géza (BUE) 10 mp. e. 3. Kunst Ferenc (FTC) 7 mp. e. — *Intézeti staféta.* (3×33 egyharmad.) 1. I. ker. gimnázium (Ebner, Storer, Timár) 1 p. 4.2 mp. 2. Barcsay-u. gimn. — *Hátúszás.* (100 m.) 1. Vértessy Kornél (BAK) 1 p. 24 mp. 2. Pois István (MAC). — *Középszkolai verseny, mellúszás.* (66 kétharmad m.) 1. Vértessy Lajos (NSC) 1 p. 3.2 mp. 2. Pusztay Jenő (Balaton). — *Mellúszás.* (300 m.) 1. Toldi Ödön (MTK) 4 p. 51.4 mp. (országos rekord). 2. Demján Oszkár (BTC) 12 m.-rel nyerve. — *Középszkolai verseny, hátúszás.* (66 kétharmad m.) 1. Eperjessy Béla (FTC) 67.8 mp. 2. Weiler I. (VI. k. keresk.). — *66 kétharmad m. gyorsúszás.* Első előverseny: 1. Petrovits Svetozlav II. ker. reál. 43.6 mp. 2. Erdős Gyula VI. k. főreálisk. Második előverseny: 1. Timár János (MUE) 47.2 mp. 2. Szeniczki Károly (MUE), a döntő hétfőn este. — *4×100 m. staféta.* 1. versenyen kívül (Sáry, Rajagh, Hornung, Zachár). 2. mint a győztes MAC.

() A vasárnapi labdarúgó-eredmények. A FTC tegnap délután Pozsonyban játszott a Pozsonyi Torna Egylettel és 7:2 (4:1) arányban győzött. Bíró: Fehéry Ákos (Csepel). — *Széchenyi vándordíj:* MAC, II.—UTE, II. 3:1 (2:0). *Győr:* Győri Egyetértés—Soproni Venus FC. 15:0. — *Zágráb:* Szombaton. MAFC.—Hrvatski Akademiški SC. 3:2 (2:2), vasárnap: MAFC.—HASC. 3:1 (2:0).

— *Bécs:* WAC.—I. Vienna 2:1 (0:1), WSC.—Viktória 3:0 (3:0).

() A krakói lövészversenyek első napjának eredménye ez:

I. *Megnyitógátverseny.* 1. Florisdorf. 2. Doroszenka. 3. Bar le Duc. Futott még: Wiera. Tot.: 10:13. — II. *Krakus-díj.* 1. Ordonka. 2. Gyöngyössi. 3. Bejladonna. Futottak még: Lothian, Goldi, Peperle G. Tot.: 10:22, 50:57, 77, 88. — III. *Rudane-díj.* 1. Eunice. 2. Ninos. 3. Wright. Futott még: Bohun, Tandev, Add ide. Tot.: 10:18, 50:71, 293. — IV. *Elnöki díj.* 1. Igor. 2. 50 H. P. 3. Gamratka. Futott még: Kameleon. Tot.: 10:15, 50:59, 70. — V. *Katonatiszti akadályverseny.* 1. Sétán. 2. Torskie. 3. Jaguar. Futottak még: Furth, Trapper, Rean, Conferencier. Tot.: 10:02, 50:51, 51, 51. — VI. *Féltér-sikerés.* 1. Kupidyn. 2. Sielanka. 3. Darkman. Futottak még: Erinka, Senna. Tot.: 10:14. VII. *Krakói nagy akadályverseny.* 1. Riga. 2. Ambra. 3. Lovely. Tot.: 10:34.

() *Orient győzelme.* Ma délután került dülőre a Hamburg-horni pályán a *Nagy Hansa-díj*, mely ezúton különösen érdekelt bennünket *Orient* startja révén. A német derby favoritja ezúttal fényesen oldotta meg a reá rótt feladatot, mert könnyen nyerte meg a 45.000 márkás versenyt a németek legjobb négyévese, *Ferror* ellen.

() *A Grand steeple chase de Paris-t,* a világ legjobban díjazott akadályversenyét, ma délután futották az anteuili pályán. Az óriás dotációjú verseny Angliába került *Jerry M.* révén, mely tavaly második volt ugyanebben a versenyben. A francziák legjobb steeplere, *Saint Amour* és a favorit *Sapientia* a második, illetve harmadik helyre voltak kénytelenek beérni.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, húsvénynél, cukorbetegségénél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Főraktár Budapestben: BDESZKUTY L.-nél.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar munkásvédelmi ügy fejlődése.

— A Törvényes Munkásvédelem Magyarországi Egyesületének közgyűlése. —

Budapest, június 20.

A Törvényes Munkásvédelem Magyarországi Egyesületének idei közgyűlését, melyet vasárnap délelőtt tartottak meg a Lloyd-épület nagytermében, nagyjelentőségű eseménynek avatta az a hatalmas beszéd, amellyel az egyesület elnöke, *Szterényi József* nyug. államtitkár nyitotta meg a közgyűlést. *Szterényi*, aki a munkásszociológiának egyik legalacsonyabb ismerője, ebben a beszédében gyönyörű monografiáját adta a magyar munkásvédelmi ügy eddigi fejlődésének. De ennél is érdekesebb beszédének második fele, amelyben a munkásvédelem tere megoldandó feladatokat tárja elénk. E részben *Szterényi* valóságos munkaprogramot ad, olyant, amelynek ha csak felét valósítják is meg a legközelebbi idők kormányai, már is nagyot alkotnak. Az alkalmazottak törvényes érdekképviseletének, a nők éjjeli munkájának, általában a nők és gyermekek iparüzésének, a sztrájkjognak, az ipari betegségek ellen való védekezésnek, a foszfor tilalomnak stb. törvényes szabályozása mind igen nagyjelentőségű kérdések közgazdasági életünknek, vajha a mostani kormány átérzné a *Szterényi* nyújtotta program mély koncepcióját.

Az egyesület közgyűléséről alább számolunk be. Az elnöki megnyitót pedig bő kivonatban itt adjuk:

Rövid visszpillantást vet eddigi szociálpolitikai törvényhozásunkra, másrészt reá mutat azokra a fontos teendőkre, melyek e tere megoldást és rendezést igényelnek. Az igazi szociális politika az érdekelték békés megegyezését igyekszik létrehozni, államilag, teljes pártatlansággal készítve elő a rendezést és lehetőleg elejét véve az ellentéteknek. Magyarország szociálpolitikája kiindulási pontjában volt téves. Azaz, hogy akkor nem volt szociálpolitikája, amikor az eseményeket még megelőzhetné volna. Ez sok később bekövetkezett bajnak vált azután kútforrásává. Az

egész művelt világot már többé-kevésbé szociálpolitikai kérdések uralták, de Magyarországon nem akartak erről tudomást venni. Igazi szociálpolitika. Meg is boszulta magát. Munkásvédelmi törvények hiányában az 1884. XVII. tez.-ben foglalt ipartörvénynek kellett az ipari szociálpolitika alapját képezni. Szociális érzékét jellemző a napi munkaidő megállapítása reggel 5 órától esti 9 óráig — ez ugyanis benne a nappali munkaidő megjelölése — és még tízenkét éven aluli gyermekeknek is a rendszeres gyáripari munkára való bocsátása. Nem esoda, ha ennyi szociális érzék ellenáramlatokat idézett fel. Az igazgatásnak legtermékenyebb melegágya az indokolt elégtelenség. Azt a kort és azt a törvényalkotási szellemet, melynek ez az ipartörvény a szüleménye, ilyen szociális érzék jellemzik nálunk. Az 1890. évi berlini első nemzetközi munkásvédelmi konferencia végre nálunk is érezteti hatását, — ennek folyománya, hogy Baross Gábor megkezdi a szociális törvényhozást a vasárnapi munkaszünet törvényes szabályozásával 1891-ben és ugyanez évben az ipari és kereskedelmi alkalmazottak kötelező betegsegélyezésével.

Két évvel reá következik az iparfelügyelet törvényes rendezése; az ipari szociálistizmusról egy megnyilatkozásának formájában felette sajnálatos mozgalom hirtelen eltereli a figyelmet, rátérve — az agrárszociálistizmusra. Ebből eredt azután — ugyan jó későre — a munkaadók és a mezőgazdasági munkások közötti jogviszonyt szabályozó törvény 1898-ban.

Nemsokára — egy év múlva — a vizimunkálatoknál, az ut- és vasutépítéseknel alkalmazott nap számokról és munkásokról, majd a gazdasági munkavállalkozókról és segédmunkásokról, ismét egy év múlva az erdőmunkásokról és végül a dohánytermelők és dohánykertészek közötti jogviszonyról szóló négy törvény és ugyancsak az 1910-ik évben a gazdasági munkások s cselédség-pénztár-ról alkotott törvény, mely az azt kiegészítő 1902-ik évi törvénnyel egyetemben a gazdasági munkások és cselédek betegsegélyezését és baleset elleni biztosítását szabályozza. Ez lényegesen eltér az ipari alkalmazottak betegsegélyezésének rendezésétől. Hosszú korszak következik ezután, melyben ismét szünetel a szociálpolitikai törvényhozásunk. Széll Kálmán nagy alkotását kivéve, melyben európa-szerte Magyarország vezet, a legnagyobb szociálpolitikai alkotással: az állami gyermekvédelemmel. Ismét áldatlan politikai harcok következnek, melyek megakasztanak csaknem minden alkotó munkát, így a szociálpolitikai alkotásokat is. Végre termékeny korszak következik, a koalíció parlamentjének szociálpolitikája, de — sajnos — nem sokáig. Ezen korszak munkásságának eredménye az új munkásvédelmi törvény, mely új alapokra fekteti az ipari és kereskedelmi alkalmazottak betegség esetére való biztosítását, kiterjeszti ezt a családtagokra is és behozza a kötelező baleset-biztosítást.

Ugyanezen korszak munkásságának eredménye a gazdasági munkásházak építésének állami támogatásáról szóló törvény, mely hivatva van a mezőgazdasági munkások és cselédek szociális helyzetét segíteni, mely törvény horderejét megítélhetjük abból, hogy ennek révén már eddig is mintegy 12.000 munkásház felépítése biztosított, a mi viszonyaink között igen nagy jelentőségű. Bár az egyes mezőgazdasági jellegű törvények némely rendelkezései ellen szociálpolitikai szempontból alapos észrevételek tehetőek, mégis kétségtelen tény, hogy a földművelésügyi politika irányításában immár jelentős szerep jutott a szociálpolitikának. Ezzel a törvénnyel kapcsolatosan kell megemlékeznünk ugyanezen korszak egy másik alkotásáról, 7000 munkásház építéséről, kerekén 20 millió korona költséggel, melyet az államkincstár külön törvény alapján a székesfőváros szomszédságában épített az immár türelhetlenné vált lakásdrágaság ellensúlyozására.

Ugyanebbe a korszakba esik még két igen jelentős szociális alkotás: az egyik az elemi népoktatás ingyenességéről, a másik a büntető törvénykönyv és büntető perrendtartás reformjáról szóló törvények. Végül ebbe a korszakba esik még egy szociális irányú törvényünk: az ügyvédek kötelező nyugdíjbiztosításáról. Ezekben foglalható össze eddigi szociálpolitikai törvényhozásunk.

Törekednünk kell a kulturáram kellékeit ezen a tere is fentartani, szociális és gazdasági viszonyaink figyelembe vételével kiépíteni szociálpolitikai törvényhozásunkat. Ebből a szempontból a legmesszebbmenő intézkedés a választójog olyan reformálása lesz, mely a dolgozó osztályoknak ma

Reggellés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

használatra valódi áldás gyomorhajosoknak és székezőrülésben szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

az alkotmány sánczain kívül álló részét, első sorban a kisiparosságot, a magántisztviselőket, a kereskedelmi alkalmazottakat s a munkásokat az alkotmányos jogok gyakorlásába bevonja. Messzemenő intézkedés lenne és elkerülhetetlenül szükséges a közegészségügy államosítása, a szegényebb néposztály és különösen a gyermekek halandóságának csökkentésére.

Gondoskodni kell az élelmiszerek mesterséges drágulásának megakadályozásáról, hisz a mai állapotok már a lakosság rondos táplálkozásának rovására vannak.

Megoldandó minél előbb az alkalmazottak törvényes érdekképviselése.

Rendezni kell az egyesülési és gyülekezési jogot, minden jogállam ezen elengedhetetlen kellékét, az önkény uralma helyébe jogállapotok lépjenek.

Meg kell alkotni az állami tisztviselők szolgálati pragmatikáját és szabályozni kell a magántisztviselőket, kereskedelmi és ipari alkalmazottak szolgálati, illetve jogviszonyait.

A magántisztviselők, az ipari és kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak rendezése — dicsőretükre legyen mondva — maguk a munkaadók is szorgalmazták, semmi ok sincs tehát, hogy ennek rendezése késleltessék.

Nemzetközileg vállalt kötelezettség parancsolja az iparban alkalmazott nők éjjeli munkája tilalmának életbeléptetését, melynek kapcsán szabályozandó egyáltalán a nők és gyermekek ipari munkája, hogy a jövő nemzedék munkaereje és munkaképessége biztosítható. A gyermekmunka azonban nemcsak az ipari téren, hanem általában szabályozást igényel.

És szabályozandó a sztrájkjog a békeltető eljárással, a munka védelmének biztosításával.

Nem halasztható tovább az ipari betegségek elleni védelem sem és nem mindenek felett a foszfortilalom, melynek előadásával már szinte az összes európai államok neheztelést vontak magunkra. De ki kell építeni a szociális biztosítás intézményét is. A kisiparosok joggal kívánják a kötelező nyugdíjbiztosítás törvényes rendezését.

Eleget kell végre tenni az országgyűlés azon határozatának is, melyet a mostani munkásbiztosítási törvény megszavazása kapcsán hozott, nevezetesen az ipari és baleset elleni biztosításának mintájára kell rendezni a mezőgazdasági munkások és a bányászok biztosítását.

És be kell tétőznünk szociális biztosításunkat ipari és kereskedelmi alkalmazottak aggkor és rokkant-biztosításával.

Nagyérdemű és helyenként tetszésnyilvánítókkal sűrűn megszakított előadását Szerényi szavakkal fejezte be:

T. közgyűlés! Csak vázlatosan soroltam fel a főbb és mielőbb megoldandó teendőket. Mennél előbb oldjuk meg ezeket, annál jobb és könnyebb lesz. Nem ismeretlen előttem, hogy ezekben a kérdésekben még nem egyöntetű nálunk a közvélemény még pedig nemcsak az elveket és a rendszert, hanem az időszerezést illetően is. Van egy komoly irányzat, mely még nem tartja ezeket a kérdéseket rendezésre éretteknak, még nem elég időszerezés szerintiük. Álláspontnak kétségtelenül ez is álláspont. Én nem osztom azonban, előrelátás hiányát látom benne. Ugyanazt, mely régebbi szociálpolitikáinkat jellemezte. Ma még kielégíti talán a megoldás ezekben a kérdésekben azokat, akiknek szólnának. Később már sokkal több sem fogja. Pillanatnyi előnyökért kockázra tétetik ismét a jövő. Én soha sem fogtam tehát ezt a tanácsot adni a vállalkozásnak. Ezeket a kérdéseket meg kell oldani, még pedig mielőbb. Ez az ipar és kereskedelem saját jól felfogott érdeke is. Abban a reményben, hogy ez mihamarább megtörténik és a sivatár jelent ismét az áldásos munka korszaka váltja fel: üdvözlöm Önöket, t. uraim a nemzetközi törvényes munkásvédelem magyarországi egyesülete nevében és a közgyűlést megnyitom.

Ezután dr. Heller Farkas műegyetemi m. tanár, az egyesület titkára olvasta fel az 1909. évről szóló jelentést. A pénztári jelentés és a jövő évi költségvetés előterjesztése és rendbenhagyása után az egyesület tisztikarát a következőképen alakították meg: főtitkár: Szántó Menyhért, titkár: dr. Heller Farkas, választmányi tagok: Taubner Vilmos és dr. Szemenyei Kornél, számvizsgáló: dr. Varró István.

Az ülés végén Szántó Menyhért min. osztálytanácsos, a Társadalmi Múzeum igazgatója tartott előadást a külföldi szociális törvényhozásról és ismertette azokat a törekvéseket, amelyek a szociális törvényhozást világszerte foglalkoztatják.

Rossz a győr—sopron—ebenfurti vasút? Tagadhatatlan az, hogy hazánk gazdasági fejlődése szempontjából igen nagy jelentősége van annak, hogy Magyarország Ausztriával összekötő vasúti vonalak az állam kezelésében legyenek. Mindaddig ugyanis, míg a MÁV. vonalai mellett igen jelentékeny magánvasutak is rendelkezésre állanak az osztrák behozatalnak, Ausztriával szemben — ha az ellenünk folyó tarifaharcot végre hasonlóval akarjuk viszonzni — egységes vasúti politikát folytatni nem leszünk képesek. Ezért mindig komoly figyelmet érdemelnek azok a törekvések, amelyek az ilyen fontosabb magánvasutak megváltását célozzák. Így a soproni kereskedelmi és iparkamara már 1908. óta sürgeti a győr—sopron—ebenfurti vasút megváltását. Ez a vasút ugyanis néhez pénzügyi helyzete miatt nem tud kellő beruházásokat sem eszközölni s nem tudja a vidék szükségleteit ellátni.

A vállalat szegény, ereje modern berendezkedésre nincs, — írja a soproni kamara évi jelentésében — és minden tétében az elsőbbségek és részvények kamatoztatásának szempontja által kell, hogy vezettesse magát. Hogy ily körülmények között a vasútra utalt vidék gazdasági érdekei nem részeseülhetnek abban az ápolásban és gondoskodó figyelemben, mint az államvasutak szelte vidékeken, nyilvánvaló. A győr—sopron—ebenfurti vasút idegen vérérdénye a hazai gazdasági életnek, amelynek létkető erejét és melegét az általa szelt országgrésztől távoltartja. Összekötő pályáilletekkel, magasabb baremeje, személydijszabásának a magyar államvasutakét jóval meghaladó volta akárcsak a vámvonal hatását gyakorolja az ország többi részével szemben. Még kevésbbé állja ki a bírálatot felszerelése. Biztonsági berendezése például ma sincs, kocsiparkjának rendkívüli fogyatékos voltát kölcsönkocsikkal igyekszik lenézni, hogy mily eredménynyel, mutatja a czinfalvi cukorgyár példája. Oly fontos állomása is, mint Kapuvár, éveken át folytatott sürgötés árán sem tud vágányhidmérleghez, tehát oly berendezéshez jutni, amely csak némileg is jelentékeny áruforgalommal bíró vasútállomáson sehogyan nem nélkülözhető. Megtörtént, hogy a magyar államvasutaknál kiszolgált mérsékelt közvetlen díjszabás érvényesítését a győr—sopron—ebenfurti vasút hozzájárulásának a megtagadásával meghiúsította.

Megfontolást érdemel a győr—sopron—ebenfurti vasút állami megváltásának a kérdése annál is inkább, mert pozitív irányban való megoldása számottevő akadályokba nem ütközik. A megváltási ár fejében nyújtandó évjáradék megállapítására vonatkozólag a törvényekben foglaltakhoz a részvényesek, akik most osztalék fejében vagy semmivel, vagy a részvénytőkének csak tört százalékkal kénytelenek beérni, bizonyára nem ragaszkodnának. Ha pedig a m. kir. államvasutak kezelésébe vétetnék át e vonal, megszűnnék a külön üzletigazgatóság fenntartásának aránytalan költsége, mert a máv. szombathelyi üzletvezetősége e vonalat is könnyen eligazgathatná s csökkenthetők lenének az üzemköltségek a soproni pályaudvarok kérdésének a megoldásával is, amely megtakarítások mind a vonal berendezésének a modern igényekhez mért kiegészítésére volnának fordíthatók.

A vaggongyárak helyzete. Nyár derekán, mikor a mezőgazdasági tömegszikkal forgalomba kerülő mennyisége nagyjában már előrelátható, megindulnak a panaszok a bekövetkező vaggonghiány miatt. Ezek a panaszok az idén nem olyan hangosak, mint azelőtt voltak, minek oka abban keresendő, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter korábban olyan nagyarányban szaporította a teherkocsik és mozdonyok számát, hogy a MÁV. teljesítőképessége most már jóval nagyobb, mint annakelőtte volt. Az államvasutaknak immár 76.000 teherszállító kocsija van és az idén is rendeltek még 3000 új kocsit. Elég későn történt ez a megrendelés, úgy hogy szeptember előtt nem szállíthatnak semmit sem a vaggongyárak, de az idén még szállítják az egész mennyiséget. A megrendelés, mint rendesen,

a vaggongyártól történt, amelynek tagjai: a Ganz, a Schlick-féle vasgyár, a Danubius, a győri vaggongyár és az aradi Weitzer-féle vaggongyár. A felosztás a régi kules szerint történt és a kereskedelmi miniszter a kocsikat tíz évi törlesztésre vásárolta, de fentartotta magának azt a jogot, hogy a kocsikat bármikor előbb is lefizetheti. Erre a részletfizetési megállapodásra a jelenlegi állampénzügyi viszonyok és az ex-lex miatt volt szükség. A vaggongyárak, amelyek meglehetősen munkahiányban szenvedtek, szívesen vették az ily megrendelést is. Most azonban meglehetősen el vannak látva a vaggongyárak megrendelésekkel, mert az államvasutak szükségletein kívül még a Kassa—oderbergi vasútnak is készítenek kocsikat, továbbá a Magyar vasúti forgalmi r. t. is épített új kocsikat, melyekkel igen jó üzleteket csinál, amennyiben kocsibérleteket most mindenütt keresnek és az államvasutak is béreltek kocsikat a szokásos megváltási klauzullal, mely szerint az államvasutaknak joga van a bérelt kocsikat meg is váltani, amit rendszeren meg is szokott cselekedni. A helyi érdekű vasutak tudvalevőleg nem igen rendelnek kocsikat, mert jobbra az államvasutak, vagy valamely fővasút látja el az üzemüket. Megirtuk már, hogy az említett 3000 drb. új teherkocsikból mennyit rendeltek meg Győrött, most pedig arról értesülünk, hogy a kereskedelemügyi miniszter által a hazai vaggongyáraknál megrendelt 3000 drb. teherkocsiból a kartellirozott gyárak kvótája szerint 660 vaggongyár mintegy 3 millió korona értékben az aradi Weitzer János gép-vaggongyár és Vasöntőde r. t.-nak jutott. A gyár kéllőleg foglalkoztatva van egyébként is; hidépítési osztálya az Aradon épülő vas-hidakhoz a szerkezetet most szállítja s a hidak montirozása is folyamatban van.

A kispesti munkástelep kiépítése. A m. kir. pénzügyminisztériumnak állami munkásházak építési osztálya folytatja a kispesti munkástelep kiépítését. Most újból 37 darab földszintes és 11 darab emeletes lakóházat emeltek; a házak építésére, vízvezeték- és csatornázási munkáira, valamint a szükséges oszlopkályhák szállítására vonatkozó hirdetéseket most tették közzé.

Az aradi Weitzer-gyár nagyobb osztalékot fizet. A bécsi és a budapesti tőzsdén egy idő óta igen élénk kereslet mutatkozik az aradi Weitzer János Gép-Vaggongyár és Vasöntőde Rt. részvényei iránt. A kereslet oka az, hogy a beavatottak szerint a gyár ez évben nagyobb osztalékot fog fizetni. A gyár az idén — amint egyébként más helyütt részletesen megirtuk — bőven el van látva rendelésekkel, úgy hogy teljes erővel dolgozhatnak, ami az üzemek jövedelmezőségét is tetemesen emeli. A társaság 1909. évre 10 százalék osztalékot fizetett.

Új faipari vállalat. A Magyar Fakereskedelmi Részvénytársaság Csikvármegyében, Gyergyószentmiklós közelében fekvő Putna-féle 3200 hold kiterjedésű erdő kihasználása céljából részvénytársaságot alapít. Az új részvénytársaság alapítókéje 750.000 korona lesz. A vállalat finanszírozását a Cs. Kir. Szab. Általános Forgalmi Bank Bécsben vállalta magára, amely az új társaságnak, a Magyar Fakereskedelmi Részvénytársaság kezessége mellett szerződésileg nagyobb nyitlakóhitelt biztosított. Igazgatók lesznek: Stein Elek és Izrael, Lukács Vakár, dr. Goldfinger és Broch Fülöp, a Bécsi Forgalmi Bank igazgatója.

Villamos világítás Konstantinápolyban. Ismeretes, hogy a konstantinápolyi villamos világításra Konstantinápoly város tanácsa koncesszió ellenében versenytárgyalást hirdetett. A pályázaton a világnak csaknem minden nagyobb villamos berendezési vállalata részt vett, köztük a Ganz-féle villamossági r. t. is. A pályázók közül — jelentik lapunknak — a következő cégeket bocsátják szűkebb versenyre: Ganz-féle villamossági r. t., Union Ottomane (Konstantinápoly), Company Générale d'Electricité (Paris), Giros und Loucher (Paris),

Szmokingöltöny 40, prima 45, selyem 55, beléssel 55 frt.

legismertebb
angolkelmékből
csakis mérték
szerint, első-
rangú kivitelben.

ZÉLINGER SAMU
angol készpénzrendszer
uri szabótermékben
IV. ker., Béiváros,

Magyar-u. 3., em. Kossuth Lajos-
utca mellett. — Telefon 46—59.

Bernaut Fouquiart, Syndicat Luisse (Genf) Schneider und Cie (Creuzot), Societe Westinghouse (London). Döntés csak hosszabb idő után várható, mert az ajánlatok terjedelmes és komplikált volta beható tanulmányt igényel. A versenyző cégek valamennyien 10.000 török font (230.000 frank) övadékot tettek le.

A földművelésügyi minisztérium és az aratás. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a vezetése alatt álló minisztérium munkásügyi osztályában e hó 20-tól kezdve az aratás egész tartama alatt állandó éjjeli és nappali szolgálat tartassék. Az osztály távirati és telefon-kérdésekre is azonnal megadja a szükséges tájékoztatást. Interurbán telefonszám: 83.

A cukorkartel bomlása. Ismételt megemlékeztünk már arról, hogy a cukorkartel körül nehézségek vannak a kevés remény van arra, hogy a már 15 éves kartel tovább is fennmaradjon. A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesületének vasárnap tartott közgyűlésén a kartel fölbomlása hivatalosan is bejelentették. Az egyesület évi jelentése ugyanis a következőket mondja a kartelről: „Ezt az értékesítési szervezetet az utolsó években mind erőteljesebbé váló nehézségek leküzdése után sikerült csak megújítani és ma már az egész organizáció széteséssel fenyeget, mert egyes vezető gyárak között a repabeszerezés terén az ellentétek annyira kifejesedtek, hogy azoknak megszüntetését alig remélhetjük. A kartel felbomlása és közlése a gyári termékért a mi repánk gyöngye átlagos minőség mellett számításterületen alig nyújthatnak csábító kamatozást, legalább is az új gyárak számára.” Ezzel tehát a kartel fölbomlottnak tekinthető, annál is inkább, mert Hatvani Deutch Sándor elnöki megnyitójában is ilyen értelemben nyilatkozott. Ezzel szemben báró Harkányi János vállalkozott az ellentétek elsímítására és a kartel-bomlás megakadályozására, miért is a nyár folyamán tárgyalni fog az érdekeltekkel.

Gazdák tanácskozása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányja gróf Károlyi Mihály elnöklésével ma délelőtt ülést tartott. Az elnöki megnyitót után Mutschenbacher Emil titkár tett jelentést a tagsági ügyekről, amely szerint az egyesület tagjainak száma 4594. Rubinek Gyula igazgató bemutatja az 1909. évi zárószámadást és az 1911. évi költségvetést, majd javaslatot tesz egy segédtitkári állás szervezésére. Ismételt felmerült az eszme, hogy a vidéki gazdasági egyesületi tagok tagsági díjuk fejében szaklapot kapjanak. Rubinek Gyula igazgató előterjeszt a tanács ilyen irányú javaslatát. A választmányi elhatározta a szaklap megindítását. Két egyesületi titkárnak országgyűlési képviselővé történt megválasztása kapcsán Gaál Gusztáv kérdést intéz az elnökhöz azziránt, hogy a titkárok képviselővé valósválása összeegyeztethető-e hivatalos állásukkal. Mivel ebben az ügyben már egyszer döntést történt, újabb vitát e felett nem indítanak. A segédtitkári állást Studinka Elemér dr.-ral töltötték be.

Gazdasági tudósítók tanácskozása. A Magyarországi Gazdasági Tudósítók Országos Egyesülete vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen 14 választmányi tag és 4 rendes tag jelent meg. Baranyay Sándor titkár jelentette, hogy a földművelésügyi miniszter az egyesület memorandumára átirathat értesítette az egyesületet, hogy a gazdasági tudósítók kinevezésénél, mely a főispán előterjesztésére történik, ezentúl az egyesület véleményét is meg fogja hallgatni. A félúru vasúti jegyre vonatkozó kérést a miniszter pártolólag tette át a kereskedelemügyi miniszterhez. Az egyesület ama kérésére, hogy a földművelésügyi minisztérium 6000 korona évi segélyt utalványozzon ki tanulmányi utakra, értesíti az egyesületet, hogy az a minisztérium részéről megfontolás tárgyává fog tétetni. Azután a közgyűlés 120 tagú választmányt és 40 póttagot választott. Elnökké közfelkiáltással Makfalvy Géza főispánt választották meg.

Banque de Commerce et de Dépôts, Szalonik. Mint nekünk Bukarestből sürgönyzik, a fenti intézet, melyet a Posti Magyar Kereskedelmi Bank 1906. évben a Banque Marmorosch, Blank et Co. bukaresti bankkal és több külföldi üzletbaráttal egyetemben alapított, a legközelebbi napok egyikére rendkívüli közgyűlést hív egybe, melynek napirendjére az alaptörvény felemelése van tűzve. Az intézet Konstantinápolyban fiókot szándékozik létesíteni.

A magyar bankvitel érdekében. A Magyar Kereskedelmi Csarnok terménykiviteli szakosztálya ma ülést tartott, amelyen szóba kerültek azok a nehézségek, amelyekkel a magyar banknak a külföldi paiczokon különösen a román babbal szemben meg kell küzdenie, mely utóbbinak kezelése a marseillesi és autwerpeni kikötőkben sokkal kisebb költséggel jár, mint amekkora a magyar babbot Párizsban terhezi Ezen nehézségek meg-

szüntetése végett a Csarnok felterjesztést fog intézni a kereskedelemügyi miniszterhez, amelyben a fiúmei helyi költségek revízióját és külön raktárak átengedését fogja kérelmezni.

A cukorgyárosok közgyűlése. A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete br. Hatvani Deutch Sándor főrendiházi tag elnöklésével ma tartotta tizenötödik rendes évi közgyűlését, amelyen valamennyi hazai cukorgyár képviselve volt és az egyesület rendkívüli tagjai is nagy számban vettek részt. Br. Hatvani-Deutch Sándor elnök a közgyűlés megnyitása után üdvözölte a megjelenteket és a napirendre való áttérés előtt megemlékezett azokról a magyjelentőségű politikai eseményekről, amelyek az egyesület utolsó ülése óta hazánkban lefolytak s azután áttért a cukoripar általános helyzetére és az egyesületnek a lefolyt évben kifejtett tevékenységére, majd az egyesület belső szervezetével foglalkozott s kifejezést adott annak, hogy szerinte loyálisabban eljárás volna, ha azok a gyárak, amelyek a fehér cukorra vonatkozó eladási szervezetet és a repabeszerezésre vonatkozó, meglehetősen szabad mozgást biztosító megállapodásokat fentartani nem kívánják, ezt a szándékukat nyíltan és határozottan ki is jelentik, mert a megállapodásoknak nagy ellentétekre vezető értelmezése csak arra jó, hogy egyes gyáraknak különben is túlerős érzékenységet fokozza. Hatásos szavakkal fejtegette, hogy a szervezetben mutatkozó ellentéteket még idejében ki kell egyenlíteni és beszédét azzal végezte, hogy kívánatosnak tartja, ha az érdekeltek magatartása nem adna igazat az ő sőtötten látó felfogásának. Az elnök beszéde után br. Harkányi János szólalt fel és közölte, hogy fáradozásaiival amint már az elnök is előrebocsátotta, az ellentéteket kiegyenlítenie nem sikerült. A fennálló érdek-szervezetnek megszüntetését az elnök felfogásával szemben sokkal veszedelmesebbnek tartja, mert nem hiszi, hogy a felbontott szervezetet egy-két válságos esztendő után újból helyre lehet majd állítani. A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjesztették az 1909. évi üzleti viszonyokra és az egyesület múlt évi tevékenységére vonatkozó jelentést, melyet a közgyűlés jóváhagyott s az 1909. évre vonatkozó zárószámadatokat tudomásul vette és az 1910. évi költségvetést és a választmányának a felmentést megadta.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésektelenségeket jelenti: Gubicsa György és társa kereskedő cég Zombor; — König D. cég tulajdonos König Dávid üveg-, porcellán- és edénykereskedés Zágráb.

A fűszeresek zárórója. A Kereskedő Ifjak Társulatának csemetge- és fűszeres csoportja az esti záróra szabályozása dolgában tegnap értekezletet tartott, amelyen az összes nagyobb cégek képviselői is megjelentek. Az értekezlet tagjai hosszabb vita után valamennyien szükségesnek jelölték ugy az esti záróra, mint az üzletnyitás idejének törvényes szabályozását, valamint a fűszerkereskedőkre is kiterjedt teljes vasárnapi munkaszünet sürgős életbeléptetését. Az értekezlet végül utasította a csoportot, hogy az összes élelmiszerkereskedők nyári esti 8 órai zárórója érdekében haladéktalanul lépjen érintkezésbe az összes illetékes körökkel, a záróra és a vasárnapi munkaszünet mielőbbi törvényes rendezése érdekében pedig járjon el a kormányfővel.

A gazdasági egyesületi titkárok nyugdíj-ügye. A vidéki gazdasági egyesületi titkárok nagyobb küldettségű bizottságát ma délelőtt gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter előtt, hogy tőle nyugdíjintézetük támogatását kérjék. A miniszter válaszában a legmészebbben támogatólag és jóakarattal helyezte kilátásba.

Új vidéki pénzüzet. Temesvárott vasárnap Mezőgazdasági Hitelbank Részvénytársaság országos alaptörvényét a miniszter pártolólag tette át a kereskedelemügyi miniszterhez. Az egyesület ama kérésére, hogy a földművelésügyi minisztérium 6000 korona évi segélyt utalványozzon ki tanulmányi utakra, értesíti az egyesületet, hogy az a minisztérium részéről megfontolás tárgyává fog tétetni. Azután a közgyűlés 120 tagú választmányt és 40 póttagot választott. Elnökké közfelkiáltással Makfalvy Géza főispánt választották meg.

A „Nemzeti” biztosító forgalma. A „Nemzeti” Baleset-Biztosító Részvénytársaság folyó év május havában 760 drb balesetbiztosítási kötvényt állított ki, melyek halálesetre 5,318.000 korona, rokkantság esetére 8,485.100 korona és mulékony keresetképtelenség esetén 2406 korona napikártalanításra biztosított összegről szólnak. Nevezett társaság a f. év január hó 1-től május hó végéig terjedő időszakban 4129 ajánlatot kötvényesített és pedig 29.701.504 korona halálesetre, 46,427.958 korona rokkantság esetére és 14,232 korona mulékony munkaképtelenség esetére biztosított összegeket. Fennállása óta a társaság balesetekért 12,510.509 korona 82 fillér kártérítést fizetett ki.

Márványmenyasszony-vendéglő I., Márvány-utca 6. szám.

Romok árnyékos kothelyiség, az összes előkelőségek találkozó helye. Naponta déiben és este rákpörkölt, pörkölt csirke, májusi bowló. Esténként Balogh Károly népszerű cigányprimás zenekara hangversenyez. — Szeperé. Reggel 3 óráig nyitva. — B. partifonásért eszedoz Boros Gyula.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Budapest, június 20.

A készáru-piaczon lanyha volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak és rossz árakat ígértek. Így aztán csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mindössze alig 5000 q buza kelt el a szombatiaknál 5 fillérrel olcsóbb áron. — A legdrágább eladási ár 11.75 korona volt 78 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.75 korona 75 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaneműk közül a tengeri szilárd, a többi változatlan. Forgalmomba került: 200 q rozs 7.20 koronás áron, 400 q zab 7.20—7.35 koronás áron és 100 q tengeri 5.40 koronás áron. A határidő-piaczon a mai üzlet nagyon viharosan indult meg. Már jóval a megkezdés előtt rendkívül nagy tömegben csoportosult a kulissz és amidőn a kezdést jelző csemetés elhangzott, rögtön oly óriási kínálat mutatkozott, hogy annak a nyomása alatt az októberi buza, amely 5 fillérrel a szombati zárlaton alul, 9.83 koronán indult, legfeljebb 3 perc alatt 9.66 koronájú süllyedt. Az izgatottság még ezután is igen nagy volt, mivel azonban ezentúl már sokkal jobb kereslet is mutatkozott, nemcsak hogy megakadt az árfolyamok még további csökkenése, hanem ezek lassan emelkedni is kezdtek. Zárlat felé valamivel csendesebb irányzat mellett újra gyengültek kevéssé a jegyzések. A szombati zárlatot viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza huszonkét fillérrel, az októberi rozs tizennégy fillérrel, a júliusi tengeri három fillérrel, az újtengeri egy fillérrel csökkent, az októberi zab három fillérrel javult.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 50 q 79 k 23.50 K, 200 q 78.5 k 200 q 78.5 k 150 q 78 k 23.50 K, 600 q 78.5 k 400 q 78 k 23.30 K, 400 q 78 k 23.40 K, 100 q 78 k 23.45 K, 100 q 78 k 23.25 K, 200 q 77.5 k 23.30 K, 500 q 75 k 21.80 K felső, Pestvidéki: 100 q 78.3 k 23 K, Bácskai: 250 q 77.8 k 22.70 K, Bánásági: 100 q 77.5 k 22.85 K, Felsőmagyarországi: 200 q 76.5 k 22.30 K, 150 q 75.3 k 21.40 K, 200 q 76 k 22.30 K, 150 q 75 k 21.50 K, 100 q 75 k 21.60 K, Tolnai: 100 q 75 k 22.— K, Fejérmegyei: 400 q 78 k 23.— K, Rozs: 100 q 14.40 K kpf par., Tengeri: 100 q 10.80 K kpf, Zab: 100 q 14.50 K kpf, 150 q 14.40 K kpf, 100 q 14.70 K kp., Rozs: 100 q 14.40 K kpf par.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tözsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.25—23.35
"	76	—	80	24.50—24.60
"	77	23.25—24.25	81	—
"	78	24.25—25.05	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.15—23.05
"	76	22.55—25.45	80	23.15—23.05
"	77	24.30—24.25	81	—
"	78	24.55—24.05	82	—
Pestvidéki	75	—	79	24.35—23.50
"	76	—	80	24.25—24.25
"	77	24.30—24.55	81	—
"	78	24.15—23.90	82	—
Bánásági	75	—	79	23.75—23.20
"	76	—	80	—
"	77	24.15—24.—	81	—
"	78	24.45—24.60	82	—
Bácskai	75	—	79	23.95—23.10
"	76	—	80	—
"	77	23.90—23.35	81	—
"	78	23.30—24.45	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.0—16.30
középmínőségű új	—	—	—	15.0—15.—
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	11.70—12.40
II-rendű	—	—	—	11.40—11.60
Zab I-rendű	—	—	—	14.20—14.60
II-rendű	—	—	—	13.40—13.80
Tengeri belföldi új	—	—	—	10.80—11.10

A határidő-piaczon kötetett:

Déllet:	
Előforduló kötéseik (50 kg.-kint) 1910-re:	
Buza októberre	9.38—9.66—9.72—9.65—9.74—9.65
Rozs októberre	6.88—6.90—6.92—6.50—
Zab októberre	7.01—7.13—7.10—7.14—
Tengeri júliusra	5.37—5.41—5.88—
Új tengeri májusra	5.58—5.70—5.65—

Üzleti tudósítások.

Budapesti juhvásár.

Június 20. Felhajtott 1418 juh. Árjegyzék: Elsőrendű ürü 58—63 fillérig, kivételesen 66 fillér kgkint, vagy 52—66 K-ig páronkint. Középmínőségű ürü 54—56 fillérig kgkint, vagy 40—46 K-ig páronkint. Anyajuhok 58—60 fillérig kgkint, vagy 38—40 K-ig páronkint. Raczakjuhok 60 fillérig, Kosok 40—48 fillérig kgkint, vagy 46—54 K-ig páronkint. Az irányat lanyha volt, az árak ismét 2 fillérrel kgkint csökkentek.

Bécsi vágómarhavásár.

St. Marx, június 20. Felhajtott 5658 dr. És pedig 4624 drb hizott magyar ökrök és 1034 drb kicsontozni való marha. Árjegyzék: 1. rendű hizott magyar ökrökért, 78—80 korona, kivételesen 86 korona. 1. rendű tarka ökrökért 87—92 korona, kivételesen 94—102 korona, elsőnyban métermázsánként levonás nélkül. Az irányzat változlan volt, az árak métermázsánként 2 koronával csökkentek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Június 20. —

Kinevezések. A földmivélségi miniszter a kir. erdőfelügyelőség személyzeti létszámában Ferentzi Lajos II. oszt. alerdőfelügyelőt I. oszt. alerdőfelügyelővé, továbbá a budapesti mezőgazdasági múzeumhoz Firk József napidíjas szolgát ideiglenes minőségű hivataloszóvá;

a miniszterelnök Farnik Ottó fizetés nélküli irodaségdíjazást fizetéses irodatisztává;

a budapesti ítéltábla elnöke dr. Mészáros Béla budapesti lakos ügyvédjelöltet a budapesti ítéltábla területére díjaz joggyakorlókká;

a győri főügyész Németh Mihály szombathelyi törvényszéki fogházról a szombathelyi ügyészséghez hivataloszóvá;

a nyitrai pénzügyigazgatóság Fülöp János nyitrai lakos, városi rendőrt a miavai adóhivatalhoz hivataloszóvá nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Franck Mihály rahói járásbírói telekkönyvezetőt a bajai járásbíróshoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter dr. Siegelmann Jenő eperjesi lakos Sebőkre, Sztrégh Péter kállósejmenyi lakos Szabóra, kiskoru Paksán Zoltán nagyhalmágyi lakos Perényire, Mangu Gábor tiszpalkonyai lakos Munkácsra, Ferde Mihály dunapataji lakos saját, valamint Mihály és Árpád gyermekei Fredi, Stump József bicskei lakos Németre, kiskoru Csikóán Kornél makói lakos Bérczire, Sztarna Ferencz lipóújvári lakos Szatmárra, Csivila János kiskörösi lakos

Csanádra, Pintikan Avram szászrégeni lakos Péterfőre, Volf Áron szegedi lakos Farkasra, kiskoru Tempili Alajos egri lakos Székelyre, Olasz Kálmán kispesti lakos saját, valamint Lajos, Kálmán, Malvin, Anna, Erzsébet és Margit gyermekei Nagyra, Ursu Pál óteli lakos Ujvárra, Stillmann Miklós mádi lakos Szászra, Negru János budapesti lakos Feketére, Schweitzer Manó gyulai lakos saját, valamint Margit, Dénes, Miklós, Jenő és Julianna gyermekei Székelyre, kiskoru Singer Kálmán irsai lakos Rákosra, Strul Jakab (Jankó) gyergyótelgyesi lakos Szilvásra kért családi nevének magyarosítását megengedte.

Pályázatok. Baranya vármegye törvényhatóságánál betöltendő központi altiszt (huszárkaplári) állásra július hó 18-áig; az ungvári pénzügyigazgatósághoz számtiszt állásra két hét alatt; Szolnok-Doboka vármegyében levéltárnoki állásra július hó 9-éig; a máramaros megyei pénzügyigazgatóságához az ottani adóhivatalnál betöltendő adóellenőri állásra két hét alatt; a nagyikindai törvényszék elnökéhez az ottani járásbírósnál betöltendő irnoki állásra négy hét alatt; a szombathelyi ügyészséghez az ottani fogháznál üresedésben levő fogházorvosi állásra négy hét alatt; az aranyosmáriai pénzügyigazgatósághoz számtiszt állásra két hét alatt; a sátoraljaúj helyi törvényszék elnökéhez a királyhelmezi járásbírósnál betöltendő hivataloszó-gal állásra hat hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

m é t e p

m é t e p

jun. 20. jun. 18.

jun. 20. jun. 18.

Név	Schärding	Passau	Linz	Bécs	Pozsony	Komárom	Budapest	Faks	Mohács	Gombos	Győr	Pancsova	Orsova	Morva	Vág	Sáta	Orava	Mura	Sáva	Scemes	Kraszna	Latoros	Labozs	Ung												
	3.08	5.46	2.94	2.93	4.61	5.16	4.74	5.12	6.08	6.01	4.32	0.00	1.20	0.88	0.81	0.58	0.76	1.24	4.85	2.42	1.26	2.56	3.98	2.00	0.28	1.81	4.88	0.98	0.82	0.63	0.02	0.18	0.08			
	8.87	5.12	2.92	2.87	4.27	4.58	4.13	5.05	5.99	5.01	4.21	0.00	1.86	0.39	0.22	0.52	1.00	2.93	4.40	2.55	1.50	2.97	3.94	2.24	0.88	2.08	8.84	0.15	0.86	0.00	0.01	0.22	0.00			
	0.27	0.31	0.06	0.02	0.23	0.08	0.22	1.26	4.38	1.00	0.50	0.34	1.81	0.81	0.02	0.22	0.58	0.86	0.51	0.50	0.28	2.80	2.46	0.80	0.00	1.20	0.04	1.11	1.50	1.50	0.98	0.18	0.12			
	0.22	0.25	0.02	0.02	0.15	0.14	0.18	2.56	4.35	1.18	0.45	0.48	1.62	0.27	0.01	0.23	0.52	0.06	0.53	1.28	0.80	1.96	1.15	0.80	1.20	0.18	1.36	1.60	1.68	1.00	0.12	0.12	0.40			
	M. Szilveszter	Tekeháza	V. Namény	Tokaj	Tiszafüred	Szolnok	Csongrád	Szeged	T. Bécs	Titel	Óndova	Tapoly	Bárdog	Sajó	Zeolozsa	Hernád	H. Németh	Margit	B. Újfalu	Cenoca	N. Vár	Belényes	Tonke	Gurabon	Borojevo	Rákás	Gyoma	Gy. Fehérvár	Branyicska	Soborsin	Arad	Makó	K. Kostély	Kiszető	Temesvár	Bereckereh

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap az északi és keleti felföldön voltak esők, többnyire kisebb mennyiségben, 10 mm-nél nagyobb eső csak Erdélyben volt, kisebb területeken. A hőmérséklet északon süllyedt, egyebütt változatlan. A maximum 29 fok C. volt Nagyenyeden, a minimum 5 fok C. Tátrafüreden.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Változóan felhős és egyelőre hűvös idő várható, az ország keleti részein helyenként esővel.

(Sürgöny-progn.: Változókéony, hűvös, keleten elvélve csapadék.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány & ereje	Felhőzet		Csapadék mm.		Hőmérséklet	
				max.	min.	max.	min.		
A. Szatmár	59.4	13.4	E	2	4	—	—	24	10
Ungvár	59.7	14.7	E	1	4	1	—	26	12
Késmárk	58.6	12.5	N	1	1	—	—	21	11
Losonc	60.1	17.0	—	—	—	—	—	26	13
Gyalla	62.1	14.8	NW	1	2	6	—	24	11
Budapest	61.6	14.9	NW	2	1	1	—	24	13
Hertny	64.1	15.4	N	4	—	—	—	25	13
Keszthely	63.2	17.0	N	3	1	—	—	24	15
Pécs	62.5	16.6	SW	1	2	—	—	25	14
Zágráb	63.9	17.6	—	—	—	—	—	28	17
Fiume	62.2	19.0	—	—	—	—	—	25	14
Szeged	58.0	19.7	SE	0	2	—	—	25	14
Tomcsvár	60.6	17.8	W	1	0	—	—	25	14
Nagyvárad	60.2	17.4	—	—	—	—	—	26	14
Kolozsvár	58.9	15.6	W	1	2	1	—	25	9
Nagyzeben	59.0	14.4	SSE	1	0	4	—	20	10
Szatmár	—	14.8	SE	0	4	3	—	26	14
Eger	—	17.2	—	—	—	—	—	28	14
Arvavár	—	00.0	NW	2	0	—	—	—	—
Selmecsbánya	—	10.8	NE	1	3	1	—	22	9
Komárom	—	14.8	W	2	3	1	—	25	11
Magyaróvár	—	16.4	NW	2	3	—	—	24	18
Sopron	—	14.2	W	3	4	—	—	24	12
Bécs	—	2.4	—	—	—	—	—	25	12
Órkény	—	16.6	NW	2	2	—	—	25	12
Debrecen	—	15.9	SE	1	4	—	—	25	14
Kecskemét	—	15.4	E	1	0	—	—	25	12
Óroszlány	—	15.4	W	0	0	—	—	24	13
Arad	—	16.8	SW	1	0	—	—	25	12
Szolnok	—	00.0	—	—	—	—	—	—	—
Orsova	—	00.0	—	—	—	—	—	—	—

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

19

— Milyen balgának kellett lennie, hogy mind ezen nagyszerűségekről lemondott, — gondolta Miva, amint áthaladt a fogadó szobán és a játéktérmen, melyekben ismét újabb és újabb megbámulni valókat talált. Ő, ki sohasem látott más virágokat, mint a mezőkön és erdőkben találhatót, meg volt babonázva a tropikus növények tarka színpompájától s bódító illatától.

Mostanáig egyedül bolyongott. Elfáradva ült le a teremajtó márvány lépcsőjére a pálmaházban.

— Ah, — sóhajtott — ez az a világ, amelyhez én tartozom!

Származása ismeretlen volt, egzisztenciája mások jóvoltától függött, legkorábbi emlékei egy szegény parasztság tüzelyéhez vezették vissza s mindezzel mitsem gondolt, — azt hitte mind ennek dacára, hogy ő is épp ily előkelő származású s a tropikus színpompától és a varázslatos illattól körülveve azt képzelte, hogy ismét visszakerült születése helyére. Ugy érezte magát, mint az elátkozott erdőben alvó királyleányok kik megszabadító királyfit várnak, hogy általuk ismét visszajussanak hazájukba. És ebben a forró levegőben álmódzva, a bódító illattól körülveve s a szökök ritmikus csobogásától elkábulva, fejcséke lehanyatlott a márványlépcsőre s szép csöndesen elaludt. Égő arca a fehér márvány lapon nyugodott, ajkai félig nyitva voltak s melle erősen zihált a durva mider alatt.

Egy fiatal ember, ki a narancsfák közül lépett elő, észrevette az alvót s elbámulva

szinte megkövülten állott meg. Mosolyogva figyelte a kedves jelenséget.

— Ime, egy kis parasztleány, hercegnői arccsal, — mormogta. — Szeretném tudni, hogy kicsoda.

Azt hitte, hogy valamelyik közeli faluból való, s hogy itt eltévedve a nap melegétől s a virágház terhes illatától elaludt. Még sohasem találkozott ily szeretettel méltó paraszt leánnyal. Néhány narancsot szakított le a föléje hajló narancsfagalyról, lehuzott újjáról egy gyűrűt, letört egy jázminágot s mindezeket Miva ölébe tette.

— A kis csaci majd azt fogja hinni, hogy az angyal hozta ezeket, — gondolta s nevetve távozott.

Miva tovább aludt anélkül, hogy valamit észrevett volna. A nap már nagyon lemenőre hajlott, amikor fölébredt. Alig nyitotta fel szemét, mindjárt észrevette az ölében fekvő gyümölcsöket, virágot és gyűrűt.

Először a bámulat halk kiáltását hallatta, majd kitörő örömmel kiáltott fel.

Előtte egészen bizonyosnak látszott, hogy az ajándékok földöntuli lénytől származnak. Helyzete egyszerre félelemmel töltötte el. Összeszedte gyorsan az ajándékokat, kiszaladt a télikertből a szabadba, hogy megkeresse a magános leányt s a nagyanyót, kiket elhagyott.

Nemsokára meg is találta őket, amint a majorosleány szobájában beszélgetve ültek; közéjük ugrott, eléjük tolva a jázminágot, melyet kezében tartott.

— Nagyanyácskám, nagyanyácskám, nézz csak ide, — kiáltott, — te és én mindig tudtuk, hogy én nem vagyok hasonlatos más emberek gyermekeihez. Nézd, mit küldtek a tündérek nekem.

Az öreg asszony szeretetteljesen ölelte át az ismét előkerült gyermeket s szeretetnyilvánításával akarta elhalmozni, de Miva ki-

rántotta magát ölelő karjaiból; kissé elégedetlennek látszott.

— Talán nem érdemlik meg ezen szép holmik, hogy egy pillanatra elkaiandoztam? — szólt méltatlankodva. — Oh, mennyi bámulatos dolgot is láttam! És képzeld csak, miközben a csodálatos szépségű virágházat szemléltem, — elaludtam. Mialatt aludtam, minden megváltozott, a tündérek látogattak meg engemet s midőn felébredtem, mindez az ölemben feküdt s a varázsgyűrű a jázminágon csüngött.

Miva a nagy örömtől egészen oda volt. Büszkén állt hallgatói között, mint a sors különös kiválasztottja és nevetett szívből jövő örömmel; boldogsága teljes volt.

Hallgatói csodálatukban voltak elmerülve.

— Ritka eset, — mormogta az öreg asszony, s nem győzte eléggé bámulni a leánnyal együtt a gyűrűbe foglalt csillogó drágakő tüzet.

— Ki tudja, mit fog rád hozni ez a gyűrű? — sóhajtott az öreg asszony szomorúan.

— Buta parasztok vagytok, — szólt Miva haragosan.

Hátat fordított nekik s betűzte a jázminágcakát hajába a gyűrűt pedig újjára huzta. A majorosleány által számára hozott ételtől nem is evett; szegyenlettel s inkább megelégedett azzal a gyümölcscsel, melyet a télikertből hozott magával.

Midőn az öreg asszony elbucszott a majoros leányoktól, Miva büszkén félrevonult s köszönés nélkül hagyta el a szobát.

— Ha a drágakövek így meg tudják változtatni ennek a gyermeknek kedélyét, vajjon mi lesz vele, ha majd egyszer kikerül az életbe s teljesen a saját erejére lesz bízva? — dörmögte az öreg asszony fejcsóválva.

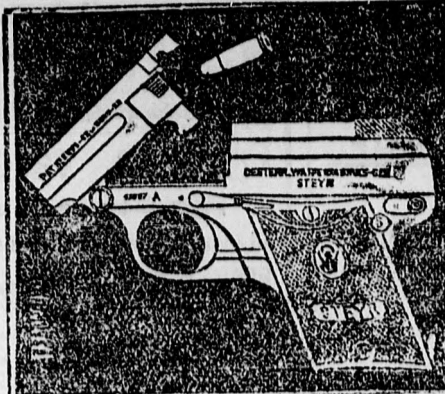
[Folyt. köv.]

A művészet hatása

a legdrágább nyomtatványon sem lesz figyelembe véve, ha annak illusztrációi nem a leg-tökéletesebb, legművészebb, modern, feltűnő és elegáns módon vonják magukra az olvasó figyelmét. Elsőrangú grafikai erők, legújabb eljárások és gépekkel felszerelt műintézetünk kielégíti egy a legszerényebb, mint akár a legkényesebb ízlést is. Bármilyen kis vagy nagy munkára volna szükség, mindig rendelkezésére állunk.

Magyar Sokszorosító Műipar RT. elzoltó Divald Károly Grafikai Műhely, Budapest, VIII-ik kerület, Kisfaludy-utca 9. szám.

Steyr
Önműködő zsebpisztoly,
lehajlítható és visszagró csővel
Kaliber 6.35 — korona 45.
" 7.65 — " 50.
A Steyri osztrák fegyvergyár társaság
precíziós készítménye.

A legrégibb magyar gyermekkönyv

FLÓRI KÖNYVE

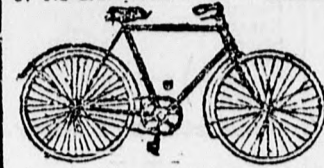
Írta
BEZERÉDY AMÁLIA.
Huszdik kiadás.

A Flóri Könyve 1840-ben jelent meg először, azóta nemzedékről-nemzedékre megőrizte kedveltségét; nagyanyáink, anyáink, magunk, s gyermekeink egyformán szeretik okos kis versikéit, kedves játékeit, szép képeit. A huszdik kiadás — mellőzve a közben készült átdolgozását — az eredeti Flóri Könyvet állítja vissza úgy, a hogy négy nemzedék óta szerette mindenki.

Ára fűzve 1 K, kötve 2 K.
Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható
LAMPÉL R. könyvkereskedés
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

A kerékpárvilágot már 36 év óta uraló, eredeti angol

Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla harang-osapáccsal és szabadonfutóval, 3 és 5 évjótállással, minden arféleelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részlete adjuk és kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított nagybani eredeti gyári áron szállítunk vidékre is bárhol.

LÁNG JAKAB és FIA

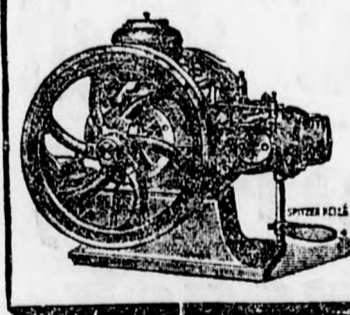
kerékpár és alkatrészek nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Saross-tér 4., és Budán II., Margit-körút 6. szám.
Disztrijgyezükünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

FOGAK
3 koronától szájpaddás nélkül, gyökérel-távolítás fölőleges, aranykoronák és tartós fogtömések, foghúzószok érzéstelenítésel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítenek. Régi hasznavehetetlen fog-sort hasznavehetővé alakítok. " " "
Dr. Hegedüs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Most Kristóf-tér 8. I., II., III. emelet lifthaszná-lattal. Telefon 171-38. szám.
Mindentelre egyszerű és áom
BUTOR
nálunk olcsón és jól beszereshető. Teljes lakberendezések vagy egyes butordarabok jótállás mellett adtnak el.
Varga Mihály és Társai Magyar butor-
ipar társaság.
Ezelőtt: IV., Koronaherozeg-
utca 2. és Kilyó-tér 4. szám. Most: Kristóf-tér 8.
Nagy képes árjegyzék 60 fillér ellen frankó.

Szabó Emil és Társa
Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.
— Gresham-palota, a Lánchídai szemben. —
Telefon 76-48. :: Sürgőncim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat,
DOBRY-féle benzinmotorokat és cseplőgépeket,
szívógázmotorokat és malomberende-
zéseket.

.....
Árjegyzéket
ingyen
és bérmentve
küldünk.
.....
Viszontelárusítók
kerestetnek.

Szinmagyar, LEGUJABB!
remek
diszkönyv!

BÁRSONY ISTVÁN MAGYAR FÖLDÖN

Természet és vadászat

OLGYAY FERENC MŰVÉSZI KÉPEIVEL

A legszebb, legművészebb írói tollrajzok. Izga-tóan érdekes vadászesetek. A magyar puszták és a magyar erdők csendje, tündérszép képei, elandallító hangulatai. Fejnőtteknek és a serdült fiatalságnak egyképen remek, szórakoztató, költői olvasmányja. A magyar könyvpiac legszebb könyve!

● **ÁRA 28 KOR.** ●
Kiadta az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. Budapestben és kapható minden könyvkereskedésben.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL és ALPACCH EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN EKSPERTTELÉSEN
BUDAPEST, III. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 PÁNYZAI BÉRMENTVE KÜLDÖM.

Neustein Fülöp
Cukrozott
hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)
E pillát hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsüldök; mentek minden artalmas anyagtól, az altesti szar-
vek bajainál legjobb eredménnyel használhatók, gyöngyden
hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb a melléte oly
artalmatlan, mint e pillák, a

székszorulás
legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott kül-
sejük miatt még gyermekek is szívesen veszik.
Egy 15 pillát tartalmazó doboz 30 fillér, egy te-
keres, mely 8 doboz, tehát 120 pillát tartalmaz,
csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beküldés mel-
lett egy tekeres bérmentve küldetik.

Óvás! Utazásoktól különösen óvakodjunk.
Kérünk határozottan NEUSTEIN
FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valódi csak
ha minden doboz törvényileg bejegyzett védje-
gyűnkkel, piros-fekete nyomtatásban „SZENT
LIPÓT” és „Neustein Fülöp gyógyszerész” alá-
írással van ellátva. A keresk. törvényeséklleg
védett osomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva
NEUSTEIN FÜLÖP, Szent Lipót-hoz
széki gyógyszerész, Bécs, I. Plankong. 6.
Kapható: Budapestben, Török J. gyög-
szertára, Király-utca 12. és Andrássy-út 23.

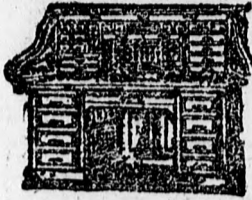
BAD HALL

első-Ausztria, Legrégibb elsőrangú Jód-láptüdő.
Idény: május 1-től október 1-ig.

Fényezésű fürdők és legmodernebb gyógyhatányok, masszázs, hidegvízgyógyintézet, elektromos fény- és kétkabinos fürdők, legújabb rendszerű inhalató. Pompás fekvés az alpesek előgyei között, terjedelmes park, színház, gyógyzene, koncertek, bálók, elegáns szállodák és magánlakások. Pensió felnőtteknek és gyermekeknek. Krems-hall és Steyerhali vasutak állomása. Bécsből via Steyer v. Lina Közvetlen k. est, 6 óra, Passau és Salzburgból, via Weis-Unterrohr 8 1/2 óra alatt elérhető. Felvilágosítást és prospektust küld az Országos gyógyintézetek igazgatósága Bad Hall Dr. GERSTEL szanatóriuma. Tölen is nyitva.

Elsőrendű kivitel!

Szolid árak!

Washington amerikai

iroda, uri szoba és könyvtárberendezések, angol bőrbutorok

részletfizetésre is.

Arjegyzék és költségvetések ingyen! Magyarországi főelárúsítás Amerikai Irodaberendezési Vállalat

Nagy és Vértess Budapest, Arany János-utca 20. Bálvány-u. sarok.

Korszakalkotó találmány!!

Sérvtben

szervedök különös figyelmet felhívom és és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvtkötőmre. Ezek az egyedül kötelelékek, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a legerősebb rugó nyomással is érzéktelenül tes i és a legregibb és a legnagyobb sérvt is fáj.

dalmatlanul és teljes biztonsággal visszahatja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Köpes árjegyzéket ingy. és bérn. küld:

KELETI J. es. és kir. szab. sérvtkötők gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon 12-78.

FILOZÓFIAI IRÓK TÁRA.

A Magyar Tudományos Akadémia támogatásával szerkesztik
ALEXANDER BERNÁT és BÁNÓCZI JÓZSEF

NIETZSCHE FRIGYES
A tragédia eredete
vagy
görögség és pesszimizmus.

Fordította és bevezetéssel ellátta
FÜLEP LAJOS.
A legérdekesebb modern filozofusnak legelső műve, melyben összes gondolatának csirái megvannak; művészi formája tájékoztató tanulmányul.
Ára 5 korona 20 fillér.

MORUS TAMÁS
UTOPIA.
Fordította és magyarázatokkal ellátta
KELEN FERENCZ.

A világirodalom legnagyobb hatású utopisztikus műve, melynek aktualitása talán sohasem volt olyan nyilvánvaló, mint most, a szociális mozgalmak idején. Morus életrajzával, munkáinak hatásának méltatásával.
Ára 3 korona 60 fillér.
KIADJA A FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kaphatók:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-l.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

Biztos siker! **NŐK FIGYELMEBE!** Biztos siker! Artalmatlan! Artalmatlan!
Antisepikus és higiénikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bő gyermekeládat. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. Ára 3 korona. Postai megrendelések titoktartás mellett esz. szolletnek. Kapható az egyedül készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerárában Temesvár, Józsefváros 7.

HALTENBERGER BÉLA,

ruhatestő, vegytisztító és gőzmosó-gyára **KASSA**. Alapítási év: 1810. Ruhák legszebben tisztítottanak vagy festenek. Bőrkabátok sötét színekre tartósan festenek. Gallérok, kékeltők tükörfényűvel hófehérre tisztítottak. Gyors és pontos kiszolgálás. A jegyzéket kívánatra készséggel küld.

Kosárüvegeket (Demijohn)

a legjobb kivitelben s legjutányosabban szállit nagyban és kicsinyben franco minden vasuti állomásra

Breuer Vilmos, Kassa
(Pausz Béla)
A Máriavölgyi üvegyár társtulajdonosa.

Elsőrendű zongorák

Kovács Gyula
zongoratermeiben,
Bpest, V., Cresham-palota.
Ferencz József-tér 7.

Nemi betegségek

alapos, gyors és gyökéres gyógyításra fordánál és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül legjobban ajánljuk bevit. leküszimertes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymódjainál forva

Dr. GARAI szakorvos, rendelő-utczátét
Budapest, Andrássy-út 24.
GYÓGYIT: húgyszervi, hólyag-, nemi és bőrbetegségeket, altesti sebeket és lujakört (syphilis), az önfertőzés utókövetkezményeit, magömlést, elgyengült férfierőt (impotentia) mindenféle női bajokat, fehérlőlyást stb. Főadényos gyógyítás feltűnés nélküli leválasztás. Titoktartás biztosítva. Rendel. d. e. 10-től d. u. 4-ig, ente 7-8.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20. **M**inden villanyvilági tásra berendezett lakásban és helyiségben tartható **Házi mozgó-fénykép előadás** Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Nálam BUTOR

minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén

SÁNDOR IGNÁCZ
butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétátér-utca), Bazilika templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralbumot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104-94

Kizárólag elsőrangú **bőröndök és bőröndárak** kényelmes havi lefizetésre.
Kimerítő **bőröndárjegyzék** kívánatra ingyen.

Aufrecht és Goldschmied utóda
Elek és Tarsa R.-T.
Budapest, IV., Károly-körút 10. sz.

FILLÉRES KÖNYVTÁR

Egy-egy kötet ára kötve 60 fillér.
LEGUJABB KÖTETEK:

Szám.	Korona.
278. LÖRINCZY GYÖRGY: Mikszáth Kálmán élete	—60
279-281. HAVAS ISTVÁN: Uj szavalókönyv	1.80
282-284. SEBŐK ZSIGMOND: Maczkó ur vendégei. Kép.	1.80
285. HERMAN OTTÓNE: Két kicsi tót. Képekkel	—60
286. HERMAN OTTÓNE: Kicsibaj Képekkel	—30
287-289. MÓRA FERENCZ: Rab ember nai. Képekkel	1.80
290. SEBŐK ZSIGMOND: Hogyan ne beszéljenek a gyerekek	—60
291-293. JÓKAI MÓR: A rózsák szigete. Elb. Képekkel	1.80
294. HAVAS ISTVÁN: A tarkói idegen. Elb. Képekkel	—60
295. BRUNOVSKY REZSŐ: A találós mesék kincsesháza. Második gyűjtemény	—60
296. BRUNOVSKY REZSŐ: Válogatott magyar közmondások	—60
297-298. GYÖKÖSSY ENDRE: Ki szereti a népet. Elb. Kép.	1.20
299-300. GYÖKÖSSY ENDRE: Hazavándorlók. Elb. Kép.	1.20
301. DINGHA PÉLA: Csíribiri herczeg	—60
302. EGRI GYÖRGY: Igaz is, nem is. 8. gyűjtemény	—60

Teljes jegyzéket valamint mintakötetet kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: SINGER és WOLFNER könyvkereskedése, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 10. szám.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponta. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSÁ, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Tisztviselői kölcsönt
köztestviselőknél és katonatisztaknál előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Felzálogköltséget 60 évre. Váltakozóként kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósított. Rigócz és Hartmann bankiroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Gödöllőn
Gyeregye ajánl egy kis ház jó kúttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsös, 1100 négyszögletes, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 házmeztérnél.

Benes Károlyné
VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrendű angol és francia női divattermélvel kapcsolatos szabászati- és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Üvegszemű
spanyolmeggyet postakosaranként 3 koronáért. Sárga vajbabnak mázsáját 16 koronáért, káposztát, tököt, savanyításra ugorkát, vajbabot, zöldpaprikát karalábét postakosaranként vegyesen 2 kor. ért. Ismételőknél előnyajánlatot küld Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

Bor.
A villányi szőlőhegy északi lejtőjén szüretelt, saját termésű, eredeti tisztaságú boraimat eladom. 1908. évi termés, fehér vegyes 40 fill. siller 36 fill. literenként az Villány. Kisebb mennyiséget (50-tól 300 literig) is szállítok, ha a vevő hordót küld. Fél literes borminta zárt, ajánlott küldéssel 1 K 50 fill. Két minta egy csomagban 2 K. Kisjakkal, posta és vasúti állomás: Villány, Schmidt Adam tanító.

Arverési hirdetés.
1910. évi június hó 20-ikán, hétfőn d. u. 1/4 óra-kor a Rákóczi-ut 20. sz. alatti raktárhelyiségemben (bejárát a Dohány-utca felől) különféle beiratkozási és bizományi ügyletekből eredő tárgyak kir. közjegyző közbenjöttével nyilvános árverésen el fognak adni. Mellinger Lipót szállító. 29099

Rekedtség
biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle czukorka. 60 fillérért mindenütt kapható.

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatálgár Részv. társ. Nagymező-utca 46.

Légszusz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerezhetőek be Kulcsár Sándor bronzárú- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessozfy-utca 9-11.

Ajtók és ablakok
régli és új vasrudonyok teljes vasalással. Kapuvás ácsoslatok, kerkerítések, keramillapok, kőhalmi lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór
épület-bontós vállalkozónál Budapest, Hádor-utca 72-74. Fiók-tízlet Visegrádi-utca 27.

Pénzt rögtön
butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségeinkbe bizományba be-raktározza

Tauber
VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84-33.

Zálogcédulát,
Brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszlek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz, osonrtárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszlek Kertész ékszerész és régiségeskereskedő Király-utca 85. Telefon 95-48. Meghívásra jövök.

CSIZ-FÜRDŐ,
A kontinens legerősebb jodbrom gyógyfürdője, nagy radioaktivitással. Meglepo gyogyeredmenyek a mirigyek megbetegedesei, vérbajok és mindazon alkalmi betegsegeknel, hol a jod mint specifikus jö alkalmazasba. Ivó, fürdő, légszuszó hidrogénfürdő, szén-savas fürdők. Megnyitás május 1-én. Kényelmes elsőrendű bérházak, szanatórium, gyógyszertár, zongora, lawn-tenisz, tombola, kirándulások. Vasutállomás, posta, távírda helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Államhivatalnok, katonatiszt-tek előntudományban 60% kedvezményben részesülnek. Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. Csiziz gyógyvíz otthoni használatra kitünően bevált, megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és Édeskaty L. főosztásonál Budapestben.

BUTOR
készpénzért vagy részlete minden kamattal felköltség nélkül legelőnyösebben. — Óriási választék politurós butorokban
Nagy Imréné
Budapest, VI. Váci-körút 9. feljártat Szerencsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR

30% megtakarítás!
Régi Butorszalon

Budapest, Ferenczy-ter 3 főlelelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, máhagioni és palisander butorok, uriszobák, angol búgarnitúrák és teljesen berendezett minaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Ajtók, Ablakok,
vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon 62-80.
Alapítottát 1886-ban.

A gyermekáldást
2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer halálat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbéllyel ellenében Frau A. Kampa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51. 28694

Kajfestő - fésű,

egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös hajat valódi szőkevé, barnára vagy feketevé! Teljesen ártalmatlan! Ezekig használható! — Ezek használatban Egy darab ára 5 korona.
SCHILLER, WIEN, III.E.
Krieglergasse 6. Szamos elismerő- és köszönőlevél.

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis
P. Bergueran Pils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszereshetők
Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kacs, szárnyas

eleven megérkezésért garancia. Bérmentve bárhova utavételel. 80-100 darabos asztali rák K 8.50; 40-50 dbos szőlő rák K 11.50; 14 drb sütnivaló csirke vagy 8-10 kövér kacska vagy 4-5 kacska és 6-7 rántani való csibe (mind 1910-iki kötés) K 12.— Tehéntej, természetes K 9.50 ötkilós csomagokban
H. Kárhoz, Buzac 4. via Tisza-Borscut 29102

Parlament

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szopt. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezetekről s más hirdetésünkkel tántzó újabb tanfolyamokból független. Telefon 64-69. Beiratások egész napon át.

Új költői művek!

A múzsá búcsúja.
Költemények.
Iris
Lévay József.
Kiadja a Kisfaludy-Társaság.
Ára füzve 4 kor.
Vászonkötésben 6 kor.

Jöttem hozzátok...

Költemények.
Iris
Erdős Renée.
Ára 3 korona 60 fillér.
Kaphatók:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Van gramofonja?

Ha van,
kérje kifejezetten saját gyártmányu HADÓ lemezjegyzékünket ingyenes legújabb rendszerű angol mintái gyűjteményvel!
Ha nincs,
kérje kifejezetten ingyen gramofon rendszerünk prospektusát. Mi bizonyos számú tetsző szerint választású lemezvásárlás ellenében teljesen, ingyen adunk egy pompás gramofont! Szent László Intézet Budapest, 27 Veres Pálné-utca 16. sz.

VALÓDI FRANCZIS GUMMIÉS HALHOLYAGOK
Tűcska 1.75 2.25 3.00 Krig. 3 drb lemez 1.50 dbos 1.00
STERYL
torvény. Jelt. legújabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak székességek kaphatók
NEUMYER LIPÓT
BUDAPEST, VI. VÁCI-KÖRÚT 32. A JÉRFENYHÁZ

30 koronaért

készülnek saját műhelyemben mértek után remek szabásban, finom kivitelben elvatos fürdőfürdőnyök vagy faldők finom szövetekből, László Sándor férfinaszabómester Budapest, Erzsébet-körút 1. sz. 1. em. Vicékre postát minták bérmentve, helyben szabásomat kívánatra házhoz küldöm. 28592

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám.

Hirdetmény.

Az Első es. kir. szab. Duna-gőzhajózási társaság közli, hogy budapesti főigénkörségénél raktárszolgálat vétenek fel havi bérrel. Jelenkezni lehet reggeli 7 órától esti 6 óráig. V. ker., Ferencz József-ter 1. szám alatt.
Bpest, 1910. június 21. A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronánál költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Isabella-utca sarkán. 27658

Sztraka

menihol fogszappan erős bacillusölő hatásánál fogva a szájjuroget szagtalanítja, fertőző betegségekkel megóv és fogainkat hófehérré varázsolja. Ára gyógyszerárakban egy kor, 3 drbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol/I. 28892

+ Soványság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erőlap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblot. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótallást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszor. Kítüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. **Készítők** levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11, II/I. Telefon 156-80.

VALÓDI FRANCZIS GUMMIÉS HALHOLYAGOK
Tűcska 1.75 2.25 3.00 Krig. 3 drb lemez 1.50 dbos 1.00
STERYL
torvény. Jelt. legújabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak székességek kaphatók
NEUMYER LIPÓT
BUDAPEST, VI. VÁCI-KÖRÚT 32. A JÉRFENYHÁZ

Kérje

ingyen és bérmentve dűs-n illusztrált főárjegyzékemet, 3000 ábrával, órákról, arany és ezüst tárgyakról stb.

HANNIS KONRAD
ce. és kir. udv. szállító
Brüx, No. 2351 (Oszhország)
Valódi svájci nikkell és horogony-remontőr órák, szabad. Roskopf-rendzer 5 K, 3 drb, 14 kor. Bejegyzett „Sas-Roskopf” nikkell horogony-remontőr óra 7 kor. Valódi ezüst remontőr óra, nyitott 8 1/2 korona. Rizikó nikkell Kio-gelés megengedve vagy a régi visszaküldik. 29007

Saját gyártmánya

fűthető fürdőkádak
körmelegítő kályhák

hullam-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmába vagy higiénikus cikkek, jég-szekrények, szőlid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H.
Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-ut. sarok) Telefon 36-63. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jakab Ödön könyvei.

Költői művei:
Nyár. Költömenyek. Diszkótesben 4.—
Hangok az ifúságból. Költömenyek. Diszkótesben 5.50
Szilágyi és Hajmási. Költői beszély 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diszkótesben 3.60
Argirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fénynyomatu káppel és számos szövegkáppel. Diszkótesben 10.—
Párisi törtézet. Versgyűjtemény. Pompás diszkótesben 4.—
Róza. Költömenyek. Neogrady Antal képeivel. Diszcs borkótesben 6.—

Próza munkái:

Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 2.—
A két improvizator. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótesben 4.—
Falu. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Szines diszkótesben 5.60
Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Odón művészi rajzaival. Pompás diszkótesben 5.00
Pihenő. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Szines diszkótesben 5.60
4 jóneműnek. Drama 3 felvonásban. Kötve 2.—

Megrendelhetők:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

WIESEL ADOLF NÁL
Váci-körút 47/a. (Podmaniczky utca sarok.)
Telefon 81-20.